

Які ми і чому?

*Години психолога
для учнів 1-4 класів*

ЗМІСТ

1. Вступ.....	5
2. Наказ МОН України «Щодо організації та проведення “години психолога” у загальноосвітніх навчальних закладах». Методичні рекомендації.....	7
3. Психологічні особливості дітей молодшого шкільного віку.....	9
4. Години психолога для учнів 1 класу	
☀ Ти-школяр.....	13
☀ Подорож до країни Дружби.....	17
☀ Твоя увага.....	20
☀ Скарбничка спостережливих і допитливих.....	23
☀ Про все на світі.....	28
☀ Світ професій.....	32
☀ Подорож до країни Ввічливості і Добра.....	35
☀ Найрозумніший клас.....	38
☀ В гостях у тітоньки Сови.....	43
☀ Настрій і здоров'я.....	48
5. Години психолога для учнів 2 класу	
☀ Розвиток пізнавальних процесів.....	53
☀ Пізнай себе.....	56
☀ Слух – мій друг!.....	58
☀ Крок до зірок.....	60
☀ Емоції та почуття людини.....	63
☀ Мій дружній клас.....	66
☀ Я обираю усмішку.....	69
☀ У країні недобрих почуттів (гнів, страх, легковажність).....	74
☀ Уміння пробачати.....	77
☀ Давайте жити дружно!.....	79
☀ Успіх створює успіх.....	81
☀ Найвища мудрість посміхатися зранку.....	83

6. Години психолога для учнів 3 класу

☀ Радість.....	86
☀ Гнів.....	88
☀ Розумники та розумниці.....	93
☀ Хочеш бути здоровим – рухайся!	97
☀ Я і мій характер.....	101
☀ Гра-бесіда «Вчимося вчитися»	103
☀ Красиве і некрасиве в поведінці дітей.....	109
☀ Усний журнал «Ким бути?»	112
☀ Усний журнал «Про вірну дружбу»	122
☀ Темперамент.....	128
☀ «Поле чудес» (інтелектуальна гра)	132

7. Години психолога для учнів 4 класу

☀ Що таке порядність.....	135
☀ Хороші та погані звички.....	138
☀ Учися тримати страх.....	144
☀ Співчуття.....	148
☀ Найрозумніший клас.....	151
☀ Калейдоскоп професій.....	157
☀ Я хочу стати багатим.....	160
☀ Здоров'я та здоровий спосіб життя.....	165
☀ Шкідливі звички та їх вплив на організм людини.....	167
☀ ВІЛ/СНІД та його небезпека.....	170
☀ Психологічне здоров'я людини.....	172
☀ «Гість із космосу» (корекційно-розвивальне заняття).....	174
☀ «Зоряний час» (пізнавально-інтелектуальна гра).....	180

8. Список використаних джерел

Вступ

Душа кожної дитини – то, як м'який віск у пальцях.

Який знак, який характер, яку вдачу виробить на тій м'якій, податливій душі дитини, такий характер і інші прикмети залишаються на ціле життя.

(о. Петро Мельничук,

“Християнська родина, батьки і діти”)

На перший погляд, думка, що людина сама себе зовсім не знає, може здатися абсурдною. Хто ж знає нас краще, аніж ми самі? І як ми можемо пізнавати світ, якщо не спроможні пізнати себе? Ці питання набувають колосального сенсу, коли відверто ставити їх собі і намагатися знайти щирі відповіді. Що таке людина і хто такий я як індивід? Які чинники формують мене, що приходить до мене із зовні, а що є моєю суттю? Відповіді на ці запитання особа шукає впродовж усього життя і саме такий пошук є справжнім життям. Адже через самопізнання, розкриття потенціалу і можливостей кожної молодої людини, через включення її в соціальний процес будується шлях до майбутнього держави.

Сократ, відомий давньогрецький мислитель, сказав : “Пізнай себе - і ти пізнаєш світ”. Знання – це сила. Самопізнання веде людину до розуміння свого місця у світі, смислу життя, формує її характер і волю. В пошуках себе – величезний зміст: кожна людина може розкрити свої реальні, але до певного часу ще приховані можливості, задатки, здібності.

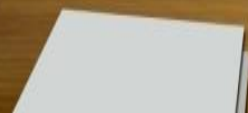
Сьогодні головною метою школи є формування і розвиток високоінтелектуальної, свідомої особистості з громадською позицією, готової до конкурентного вибору свого місця в житті.

Пріоритетним у вихованні є всебічний та гармонійний розвиток дитини, яка здатна до саморозвитку, самовиховання і самореалізації, у своїй діяльності керується загальнолюдськими цінностями і глибоко розуміє традиції свого народу.

Складний процес виховання здійснюється за допомогою різноманітних форм роботи, вибір яких залежить від змісту та завдань психологічної служби школи, вікових особливостей дітей. Це психолого-педагогічні спостереження, анкетування, бесіди, диспути, зустрічі, години спілкування, рольові ігри тощо.

Виховання – це творчість, це найвища коштовність, про яку практичний психолог повинен постійно дбати. А його праця – стежина, по якій людина піднімається до вершин морального благородства.

У пропонованому посібнику містяться розробки годин психолога: тренінги, диспути, інтелектуальні ігри, усні журнали з школярами тощо.

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ,
МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ**

від 04.07.12 № 1/9-488

Міністерство освіти і науки, молоді та спорту Автономної республіки Крим, управління освіти і науки обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій

Щодо організації та проведення
“години психолога” у загальноосвітніх
навчальних закладах

Уповноваженим Президента України з прав дитини у червні місяці цього року оприлюднено аналітичну довідку за результатами опитування дітей віком 10-17 років у межах проекту «Права дітей в Україні: реалії та виклики після 20 років незалежності». Аналіз засвідчив, що кожна друга дитина зазначає порушення або недотримання тих чи інших прав, які мають бути гарантовані в сучасному суспільстві. Зокрема, 56% дітей вважають, що в нашій країні порушується право на захист від жорстокості, знущання, брутального поводження; 52 % вважають, що існують випадки сексуальної експлуатації дітей; 47% вважають, що діти піддаються трудовій експлуатації; 48% вважають, що порушується право дітей висловлювати власну думку; 43% знають про випадки, коли діти, які вчинили злочин, піддавалися тортурам та приниженню.

Важливим питанням для дітей, які стали жертвами злочину, є отримання психологічної допомоги, але лише 19% постраждалих її отримали.

Міністерство вважає, що керівникам навчальних закладів необхідно переглянути систему роботи шкільних психологічних служб і рекомендує запровадити з вересня 2012 року проведення у навчальних закладах “години психолога”. Таку годину необхідно передбачити у плані роботи навчального закладу в частині позакласної роботи 1 раз на місяць для кожної групи/класу.

При введенні «години психолога» необхідно враховувати норми гранично допустимого навантаження та умови роботи закладу відповідно до Державних

санітарних правил і норм влаштування, утримання загальноосвітніх навчальних закладів та організації навчально-виховного процесу (ДСанПіН 5.5.2.008-01, Постанова Головного державного санітарного лікаря України від 14.08.2001 № 63 погоджена листом Міністерства освіти і науки України від 05.06.2001 № 1/12-1459).

Крім того, вважаємо за доцільне забезпечити обов'язкове проведення психологами та соціальними педагогами особистісно орієнтованих факультативних курсів, що рекомендовані МОНмолодьспортом, в т.ч. закладами післядипломної педагогічної освіти.

Запровадження "години психолога" та проведення психологами факультативних курсів сприятиме у розв'язанні ряду соціально-педагогічних проблем в учнівському середовищі та забезпечить педагогічним навантаженням цю категорію педагогічних працівників, оскільки значна їх кількість працює, відповідно до штатного розпису, на 0,5; 0,75 та 0,25 відсотків ставки.

Просимо довести зміст листа до відома керівників органів управління освітою та директорів навчальних закладів.

Заступник Міністра

Б.М. Жебровський

Поява в житті суспільства системи загальної обов'язкової середньої освіти зумовила виділення особливого періоду в розвитку дитини — *молодшого шкільного віку*. Він відсутній у дітей, які взагалі не вчилися у школі, або освіта яких завершилася на цій початковій ланці.

Криза семи років є перехідним періодом, що відділяє дошкільне дитинство від молодшого шкільного віку. Це криза саморегуляції, яка нагадує кризу першого року. Її основні *симптоми*: втрата безпосередності поведінки (між бажанням і вчинком вклинюються внутрішні переживання щодо правомірності чи доцільності власних дій); манірність поведінки (намагаючись виправдати сподівання дорослих, дитина відверто демонструє навіть ті позитивні якості, які їй не властиві); симптом "*гіркої цукерки*" (дитині погано, але вона намагається це приховати).

Семирічна дитина не може стримувати свої почуття, не вміє керувати ними. Утративши одні форми поведінки, вона ще не оволоділа іншими. Виникають труднощі у вихованні, дитина замикається в собі і часто стає некерованою.

В основі цих симптомів лежить узагальнення переживань. У дитини виникло нове для неї внутрішнє життя, безпосередньо не пов'язане з оточуючим. Як наслідок, змінюється структура її поведінки, формується смислова орієнтувальна основа вчинку. За словами Д.Б. Ельконіна, коли з'являється орієнтація на смисл учинку, дитина переходить у новий вік.

Якщо криза трьох років була пов'язана з усвідомленням себе як активного суб'єкта у світі предметів, то тепер дитина починає усвідомлювати своє місце у світі суспільних відносин, що докорінно змінює її самосвідомість. Як вважає Л.І. Божович, криза 7 років — це період зародження соціального "я" дитини.

Зміна самосвідомості зумовлює переоцінку цінностей. Те, що було важливе раніше, стає другорядним. Колишні інтереси, мотиви втрачають свою спонукальну силу, їм на зміну приходять нові.

Соціальна ситуація розвитку

Криза вимагає переходу до нової соціальної ситуації. Дитині потрібно вступити у стосунки з суспільством як із сукупністю людей, котрі здійснюють обов'язкову, суспільно необхідну й корисну діяльність. У сучасних умовах це виражається насамперед у прагненні дитини піти до школи, стати учнем. Усе, що стосується навчання, виходить на перший план, а те, що пов'язане з грою, стає менш важливим. Маленький школяр продовжує із захопленням гратися ще довго, але гра вже перестає бути основним змістом його життя.

Основною особливістю цього віку є зміна *соціальної позиції* особистості: вчорашній дошкільник стає учнем, членом шкільного та класного колективів, де слід дотримувати нових норм поведінки, вміти узгоджувати свої бажання з новим розпорядком тощо. Усе це дитина сприймає як певний переломний момент у житті, що супроводжується до того ж перебудовою системи взаємин з дорослими, найавторитетнішою фігурою серед яких стає вчитель.

Варто зауважити, що цілі та зміст освіти не є чимось остаточним, раз і назавжди визначеним, тому і специфічні особливості молодшого шкільного віку як особливої ланки шкільного життя також не можна вважати остаточними. На сьогодні доцільно говорити лише про найхарактерніші та відносно сталі риси цього віку, враховуючи, що переосмислення суспільством цілей та ролі початкової освіти призведе і до зміни його місця та значення у психічному й особистісному розвитку дитини.

Не варто ототожнювати це прагнення, яке виражає вищий ступінь розвитку дитини, з її готовністю до шкільного навчання. Останньої у багатьох першокласників, як свідчать спостереження, ще немає.

Нагадаємо, що розвиток психіки здійснюється передусім на основі провідної для певного вікового періоду діяльності. Такою діяльністю для молодших школярів є *навчання*, яке суттєво змінює мотиви їхньої поведінки та відкриває нові джерела розвитку пізнавального та особистісного потенціалу.

Включаючись у нову для них навчальну діяльність, діти поступово звикають до її вимог, а дотримання останніх, у свою чергу, зумовлює розвиток нових якостей особистості, відсутніх у дошкільному віці. Такі якості (*новоутворення*) виникають і розвиваються у молодших школярів відповідно до формування навчальної діяльності.

Основними новоутвореннями психіки дитини молодшого шкільного віку є *довільність* як особлива якість психічних процесів, *внутрішній план дій* та *рефлексія*. Саме завдяки їм психіка молодшого школяра досягає рівня розвитку, необхідного для подальшого навчання у середніх класах, переходу до підліткового віку з його особливими вимогами та можливостями.

Розвиток молодшого школяра у процесі навчання забезпечується передусім змістом останнього. Однак той же зміст по-різному засвоюється дітьми і по-різному, залежно від методу навчання, впливає на їхній розвиток. Методи покликані забезпечувати створення на кожному етапі навчання систем навчальних завдань для кожного предмета, формування необхідних для їх розв'язання дій (мислительних, мовних, перцептивних тощо), трансформацію останніх у складніші дії, формування узагальнень та їх використання у нових конкретних ситуаціях.

Варто зазначити, що, ставлячи перед учнями нові пізнавальні і практичні завдання, озброюючи їх способами розв'язання цих завдань, навчання має передувати розвитку, спиратися не лише на його актуальні досягнення, а й на потенційні можливості.

На розвиток молодших школярів впливає і організація навчання, оскільки саме вона визначає форми колективного співжиття, спілкування дітей між собою та з учителем.

Мета: активізувати знання дітей про школу і шкільне життя; формувати позитивну навчальну мотивацію, коригувати негативне ставлення до школи; розвивати емоційну сферу дитини, знижувати рівень тривожності, страхів, пов'язаних зі школою.

Обладнання: малюнки, таблиці, альбомні аркуші, кольорові олівці.

Хід заходу

Дискусія

Дітям пропонують відгадати загадку.

Великий будинок у місті стоїть
Та завжди, як вулик бджолиний, шумить.
Як чаша, він повний знаннями,
Ласкавий будинок цей з нами. *(Школа)*

— Навіщо діти перестають ходити до дитячого садку і починають ходити до школи?

Важливо, щоб висловилися всі охочі відповісти на це запитання. Психолог підбиває підсумки дискусії, узагальнюючи висловлювання дітей.

Гра «Малюнки з виставки»

Психолог пропонує учням розглянути малюнки, на яких зображені школярі і дошкільнята.

- Як називають дітей, що навчаються в школі?
(Першокласники, школярі, учні)
- Як учні проводять час у школі?
(Слухають учителя, граються на перерві, навчаються на уроках.)
- З якими уроками ви вже ознайомилися?
(Письмо, читання, математика, навколишній світ)
- Які уроки вам зустрічалися в дитячому саду?
- Що ще загального між дитячим садом і школою?
(Діти їдять, рано приходять до школи і до садочка.)
- Чим відрізняється час у школі від часу в дитячому садку?
(Діти у садочку багато гуляють, граються, сплять.)
- Як називають дітей, що відвідують дитячий садок? Чому їх так називають?
- Чим відрізняється школяр від дошкільника?
- Визначте, хто намальований на картинках? Доведіть.

Гра «Всезнайки Незнайки»

Психолог. Діти, пропоную об'єднатися у дві команди. Назвою однієї команди буде «Всезнайки» (це такі люди, які все знають), а іншої — «Незнайки» (такі люди, які нічого не знають). Я ставитиму запитання, команда «Всезнайки» має відповідати на всі запитання тільки правильно, а команда «Незнайки» має шуткувати і відповідати на всі запитання неправильно. За кожну правильну відповідь всезнайкама ставимо «+», а незнайкама за кожну неправильну — теж ставимо «+».

(Кожна дитина має спробувати себе в обох ролях.)

Запитання

- Чи потрібно ходити до школи?
- Навіщо потрібно ходити до школи?
- Чим зазвичай займаються в школі?
- Що потрібно мати учневі, щоб бутті готовим до школи?
- Що таке уроки? Чим на них займаються учні?
- Як потрібно поводитися на уроках у школі?
- Що таке домашні завдання?
- Навіщо потрібно виконувати домашні завдання?
- Чим ви займаєтеся вдома, коли приходите зі школи?
- Що нового з'явилося у твоєму житті, коли ти пішов до школи?

Робота в групах

— З'єднайте лініями предмети, намальовані нижче, з табличками «Школа» чи «Дитячий садок».

Дитячий садок

Школа

На малюнках зображені навчальне приладдя та іграшки.

Психолог. Які написи ви бачите на табличках?

- Назвіть предмети, намальовані під табличками.
- Як ви вважаєте, на які групи ми розділимо ці предмети?
- З'єднайте лініями намальовані предмети з табличками.
- Чому деякі малюнки ви віднесли і до групи «Дитячий садок», і до групи «Школа»?

Гра «Шкільне життя»

Психолог. Уявіть, що я прилетіла до вас з іншої планети, щоб разом з вами йти до школи. Ваше завдання — якомога швидше підготувати мене до навчання у школі. Я запитуватиму вас про шкільне життя, а ви маєте мене навчити, відповідаючи правильно на запитання.

Запитання

— Щоб піти до школи, мені має виповнитися:

- а) 1-2 роки;
- б) 6- 7 років;

— Щоб добре вчитися, я повинна:

- а) дуже хотіти навчатись у школі;
- б) зовсім не хотіти навчатись у школі.

— Для того щоб піти до школи, достатньо:

- а) мати кольорові олівці, гарний портфель і ручку;
- б) вміти трошки читати, писати, рахувати, малювати.

— Щоб бути відмінником, треба:

- а) мати гарні олівці, зошити і ручку;
- б) бути старанною ученицею (учнем).

— Домашні завдання потрібно виконувати:

- а) швидко, як вийде;
- б) не поспішаючи, гарно, охайно, перевіряючи та виправляючи помилки.

— На перервах потрібно:

- а) відпочивати (можна повторити домашнє завдання з певного предмета);
- б) відповідати біля дошки.

— Якщо я отримаю двійку, потрібно:

- а) плакати, кричати на вчительку;
- б) сміятися, кажучи, що мені байдуже;
- в) попросити пояснити, вивчити цю тему, щоб отримати кращу оцінку.

— Під час відповіді біля дошки я повинна:

- а) хвилюватися, боятися;
- б) не хвилюватися, уважно послухати запитання і відповісти на нього.

— У школі потрібно вчитися:

- а) тому що всі вчать;
- б) щоб бути розумною, досвідченою людиною.

— Я хочу вчитися у школі:

- а) бо в школі гарні квіти, парти;
- б) бо в школі я дізнаюся багато нового, що допоможе мені стати дорослою самостійною людиною.

Гра «Пантоміма»

Психолог. Діти, спробуйте за допомогою різноманітних поз, рухів тіла показати, як виглядають: добрий учитель, злий учитель; учень, який вчиться лише на «12» — відмінник, учень, який погано вчиться; зошит неохайного учня; учень, який не хоче йти до школи; учень, який старанно робить уроки; уважний учень; неуважний учень; учень, який боїться відповідати; учень, який із задоволенням іде до школи.

Після гри потрібно обговорити з дітьми, кого їм було приємніше показувати, кого — кумедніше, яким краще бути учнем — тим, з кого сміються, чи тим, кого поважають і ставлять на зразок іншим.

— За допомогою оплесків визначте ту дитину, яка краще за всіх виконала завдання. (Можна нагородити орденом - «Найкращий мім.»)

Робота за методикою М. Панфілової «Лісова школа»

— Сьогодні ми ознайомимося з учнями Лісової школи.

— Як ви вважаєте, чому школу назвали «Лісовою»? Які звірі вчать в цій школі?

— Я розповідатиму вам історію, а ви її малюватимете.

Смішні страхи

Настало перше вересня. Кожному учневі зрозуміло — цього дня дружно йдемо до школи! А для першокласників — це особливий день: день знайомства зі школою, з учителем, з класом. Сонечко посміхалося нашим першокласникам, ще теплий вітерець підганяв їх у дорозі. Акуратні, красиві, зі справжніми портфелями і з яскравими букетами квітів наближалися вони до Лісової школи.

Біля школи учнів зустрічав учитель-їжак. Він уважно розглядав кожного учня і добродушно посміхався. Букет йому дуже сподобався, їжак оцінив старання дітей. «Спасибі!» — вимовив учитель, і його очі засвітилися веселими вогниками.

Сорока шумно вітала учнів дзвінком, який луною рознісся по всьому лісу.

— Прошу всіх пройти до класу і вибрати парту, де вам буде зручно вчитися! — урочисто вимовив їжак.

Першокласники обережно пройшли за вчителем, але, побачивши світлий клас, огляділися і сміливо знайшли собі відповідне місце.

— На першому уроці сьогодні ми знайомимося, — спокійно вимовив їжак.

— Ви розповісте, як вас звать, чим любите займатися.

Кожен з учнів розповідав про свої улюблені ігри, мультики, книги і навіть про улюблені солодоці. Тільки Зайчєня нічого не розповідало. Воно сховалося за парту так, що виглядали одні тремтячі вухка, їжак не відразу звернувся до нього, почекав, поки всі учні висловляться.

— А як тебе звать? І чим ти любиш займатися? — прозвучало над заячим вухком.

— Я? Не-не-не знаю! — тремтячим голосом прошепотіло Зайчєня.

— Хто тебе так злякав? — затурбувався вчитель.

— Бра-братик, - відповіло Зайчєня, - він сказав, що в школі мене провчать як слідує, та ще каратимуть лозинами.

Усі першокласники розсміялися.

— А що ще розповідав твій братик про школу? — продовжував запитувати їжак.

— Він говорив, — вже сміливіше вимовив Зайчик, — що у Вас дуже гострі голки і що неслухняних учнів Ви боляче ними колете.

Їжак, усі учні і навіть саме Зайчєня дружно сміялися.

— Так, твій братик — фантазер! — з посмішкою сказав учитель-їжак. — Напевно, йому не хотілося відпустити тебе до школи, тому що ні з ким буде гратися. Ось він і придумав ці страшилки.

— Напевно, — вже спокійно відповідало Зайченя, — ще він образився на мене за те, що я навчився краще за нього стрибати і бігати.

— А ти любиш бігати і стрибати? — уточнив учитель.

— Дуже! — радісно відповіло Зайченя.

— Дуже добре! Значить, ти будеш на фізкультурі кращим учнем! А на перерві допоможеш організувати рухливі ігри для відпочинку.

Після цих слів учителя пролунав дзвінок з уроку, і їжак запросив учнів до коридору відпочити. Першокласники з посмішкою виходили з класу, а Зайченя впевнено крокувало попереду всіх.

Обговорення казки, організація виставки малюнків «Лісова школа».

Підсумок заняття

Психолог підбиває підсумки за темою «Хто такий школяр», спираючись на дитячі малюнки з виставки.

Одорож до країни

Дружби

Мета: виховувати у дітей доброзичливість у ставленні до людей, товариську у спілкуванні з однолітками, турботливе ставлення до молодших та людей похилого віку, бажання товаришувати, дружити.

Обладнання: мапа країни Дружби; фрагменти ключа (на цупкому папері); атрибути для проведення ігор; аудіозапис пісні про дружбу.

Хід заходу

Мотивація діяльності

— Діти, фея Дружба залишила нам мапу країни Дружби, у якій вона мешкає, а також лист для вас. Чи бажаєте ви здійснити туди мандрівку? Як же туди дістатися? Про це ми дізнаємося з листа феї. Послухайте!

Любі діти!

Шлях до моєї країни буде нелегким. Уважно розгляньте мапу моєї країни. Щоб подолати всі труднощі, треба правильно виконати мої завдання під час кожної зупинки. Знаючи секрети ввічливої людини, допомагаючи і підтримуючи одне одного ви, я сподіваюся, подолаєте їх і одержите ключі від країни Дружби

Психолог. (демонструє розрізаний на декілька частин ключ, намальований на аркуші цупкого паперу). За кожний конкурс, змагання переможці одержать певний фрагмент ключа. Команда, яка найшвидше збере всі частини і складе з них ключ, першою потрапить до чарівної країни.

Щасливої вам дороги!

Перша зупинка— «Острів скарбів»

(конкурс знавців українських прислів'їв про дружбу)

Прислів'я про дружбу

- ✚ Без вірного друга велика туга.
- ✚ Друзі пізнаються в біді.
- ✚ Людина без друзів, що дерево без коріння.
- ✚ Не той друг, хто медом маже, а той, хто правду каже.
- ✚ Нових друзів май, старих не забувай.
- ✚ То не друг, хто хвалить тихо, а то друг, хто хвалить уголос.
- ✚ Берись дружно — не буде сутужно. Дружба — найбільший скарб.
- ✚ Дружба родиться в біді, а гартується в тузі.
- ✚ Дружба як дзеркало: розіб'єш, не складеш.
- ✚ кажи мені, хто твій друг — тоді я скажу хто ти.

Пісня про дружбу (муз. О. Янушкевич, сл. М. Ясакова)

Знають всі, коли є друг — все світлішає навкруг.
Якщо сам не підведеш — друзів більше не знайдеш.

Приспів:

Дружить сонце і земля, ля-ля, ля-ля.

Дружать луки і поля, ля-ля, ля-ля.

Дружать діти на землі і великі, і малі.

Разом ходим на гурток, поспішаєм на каток.

Нам незгоди не страшні — з другом весело мені.

Приспів:

Дружить сонце і земля, ля-ля, ля-ля.

Дружать луки і поля, ля-ля, ля-ля.

Дружать діти на землі і великі, і малі,

Де єднає дружба всіх — там лунає пісня й сміх.

Свято нам несуть у дім — буде весело усім.

Приспів:

Дружить сонце і земля, ля-ля, ля-ля.

Дружать луки і поля, ля-ля, ля-ля.

Дружать діти на землі І великі, і малі.

Зупинка «Юні портретисти»

Діти малюють портрети свого друга в класі.

Можна спробувати розшукати друга за його портретом.

Станція «Ромашка дружби»

Учні за допомогою психолога записують свої думки про дружбу на пелюстках великої ромашки.

Асоціації «На що схожа дружба?»

- дружба схожа на яскраве сонечко;
- дружба схожа на щирі усмішки;
- дружба схожа на маленьку або велику зірочку...

«Для чого потрібна дружба?»

- Для того, щоб бути щасливим;
- щоб був мир на землі;
- щоб підтримати у скрутну хвилину;
- щоб було із ким гратися і спілкуватися;
- дружба потрібна для доброти;
- дружба потрібна для допомоги одне одному...

Зупинка «Весела»

Українська народна гра «Гуси»

Діти обирають з-поміж себе двох — «гуску» й «вовка».

«Гуска» жене решту учасників, своїх дітей, у поле, а потім, усівшись на певній відсталі за лінію, яка називається «городом», кличе:

— Гуси, додому!

— Задля чого?

— Вовк за горою.

— Що він робить?

— Гуси скубе.

— Які?

— Сірі! Сірі!

— Гуси волохаті, Тікайте прямо до моєї хати!

«Гуси» біжать у «город», а «вовк» перебігає їм дорогу і намагається когось зловити.

Коли «вовк» зловить за лінією, то його «гуси» б'ють крилами, пійманого за лінією «гусеняти» він не бере до себе; пійманих же на шляху до «городу» збирає і садить їх усіх разом.

Гра триває доти, поки «вовк» не переловить усіх «гусей».

Зупинка «Озеро Доброти»

Конкурс знавців чарівних слів. Потрібно записати відомі чарівні слова
(Доброго дня, будь ласка, дякую, вибачте, смачного...)

Зупинка «Перевал кмітливих»

Гра-змагання «Закінчіть речення»

Щоб мати друзів, необхідно...

У скрутну хвилину, друг завжди...

Справжній товариш, якщо щось у тебе не виходить, завжди...

Станція «Кольорові кульки»

Обидві команди з довгих кольорових кульок складають чоловічка (під музику).

— Наші друзі (кольорові кульки) ніколи тебе не образять. З ними завжди легко і весело. Ніколи їх не ображай, бо вони можуть луснути.

Підсумок заняття

— Ось ми і дісталися країни Дружби!

Визначення команди-переможця, нагородження її чарівним ключем.

Мета: підвищувати рівень розвитку уваги учнів; розвивати довільну увагу; формувати здатність до переключення та концентрації уваги; розширювати світогляд учнів.

Обладнання: бланк з літерами для гри «Хто швидше?».

Хід заходу

Вступне слово психолога

Психолог. Неуважним учням важко вчитися у школі. Якщо учень часто відволікається на сторонні справи під час пояснення матеріалу вчителем, то це означає, що він пропускає слова вчителя, а отже, він неуважний. Учень не може засвоїти нового матеріалу через неуважність. Прогалини у знаннях не дають змоги неуважному учневі зрозуміти математику, читання, мову. Щоб добре вчитися, учням треба бути особливо зосередженими на уроках, не відволікатися сторонніми справами, а уважно слухати вчителя.

Увага також дає вам змогу зосередитися, зупинити свій погляд на певному предметі, прислухатися до звуків, придивитися до краси.

Вправа «Оціни свою уважність»

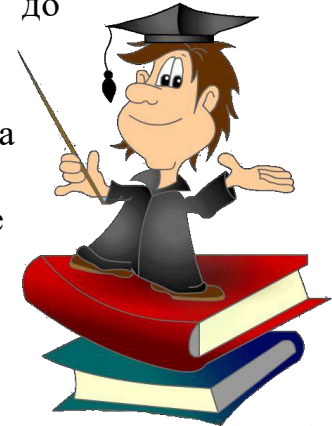
Психолог читає оповідання двічі: перший раз пропускає одне речення, потім читає цілий текст, щоб учні могли виявити пропущене речення.

Мураха та голубка

Мурашці захотілося пити, і вона спустилася вниз до струмка. Але її накрила хвиля, і вона почала тонути.

Голубка, яка в той час пролітала повз струмок, помітила це і кинула Мурашці гілочку. Мурашка вилізла на гілочку і таким чином врятувалася.

Наступного дня Мураха побачила, що мисливець хоче піймати Голубку в сітку. Вона підлізла до нього і вкусила мисливця за ногу. Мисливець скрикнув від болю і випустив сітку. Голубка пурхнула і полетіла.

Запитання

- Чому Мураха спустилася до струмка?
- Як її врятувала Голубка?
- Хто хотів піймати Голубку?
- Що для цього хотів використати мисливець?
- Куди Мураха вкусила мисливця?
- Чи піймав мисливець Голубку?
- Які речення були пропущені під час першого читання?

Гра «Хто у класі найуважніший»

Психолог читає уривок казки, але з помилками, називаючи не ті слова. Учні чують неправильне слово — підносять червоні семафорики. Психолог зупиняється. Учні виправляють помилку, психолог продовжує читати.

✚ Йшов дід густим літом (*лісом*) і загубив рукавичку. Ось біжить миска (*мишка*), побачила рукавичку та й каже: «Тут буду шити (*жити*)!». Коли це шапка (*жабка*) плигає й питає: «А хто тут живе? ».

- Миска (*мишка*). А ти хто?
- Шапка (*жабка*). Пусти й мене шити (*жити*).
- Іди.

✚ Було в одного царя три тини (сини). Два розумні, а третій — дурень. Ось прийшли вони до батька твого (*свого*) та й просять, щоб він відпустив їх їздити по світу (*світу*), подивитися на інші барства (*царства*). Батько вислухав їх і каже: «Витирайте (*вибирайте*) собі коней з сабунів (*табунів*) яких завгодно і їдьте, куди хочете».

Руханка «Будь уважним»

Учні стоять довільно. На промовлене психологом слово «зайчики» діти починають стрибати; на слово «коники» — бити ногою об підлогу; на слово

«раки» — задкувати; на слово — «птахи» — махати руками; на слово «лелеки» — стояти на одній нозі.

Вправа «Хто швидше?»

Учням пропонується якнайшвидше і точніше викреслити в одному з рядків бланка букву «к». Успішність виконання завдання оцінюють за часом виконання і кількістю допущених помилок — пропущених букв. Чим менше пропусків, тим більша успішність. При цьому потрібно заохочувати і стимулювати інтерес.

Бланк з літерами

НКЛІСНЛСАКЕКХЕВСКХДРКМБЕГКЗРУЦВХЕІСТЛВКШЮЮГКПВГЛ
ДТСЯКПОЛЯБЖСНАУХСРКЛМВЗГЛПОАОФОХЬМВКЛНМЧКЛРТКСВХЕ
ОВЛКТЧКЛХДБВНКАСВИЗДГКВЛТКВТЕСНАІСЕКНУХНАСНИПЕІТХДБ
ЮЖЬЛЦГОШЛОГРИНПМАЕКСВЦФПКМІНОРТЛЗЮХТККНМУНГШЗДЛХ
ОБРМПСКВФАУМСНКТКЛДЗХБТКВУЗНАЛІДМРАНКВДШБТСВФХБКІЛА
КСШОВХКОЛБАНОВСПЛОЙШРАЛКОСТДІБКПСВБГЛКРПКІКОВЛТМНУ
ДХБСРЛГДКУФСТМНЛНОЛКВСХЕМВАЇМСКАЛДГТЕВДЕХДБІТХГКУКЛ
МКЕЛКСНЛСАКЕКХЕВСКХДРКМБГКЗРУЦВХЕІСТЛВКЛЦЮГКПУВГЛ
ДТСЯКШВИЛЯБПОРНКАМДЕДШ

Гра «Пташка»

Перед початком гри психолог ознайомлює дітей з різними породами дерев. Можна показати їх на малюнку, розповісти, де вони ростуть. Перед грою всі добирають для себе фант — іграшку чи будь-що інше. Гравці утворюють коло, всім гравцям психолог дає назви дерев (дуб, клен, береза, ялинка, липа, каштан, горіх, вишня, тополя, акація, яблуня, груша, черешня, слива, абрикос, алича, пальма та ін.). Кожен повинен запам'ятати свою назву.

Психолог каже: «Прилетіла пташка і сіла на дуб». «Дуб» повинен підняти руки вгору. Хто програв, віддає фант. Наприкінці гри фанти розігруються.

Руханка «Чотири стихії»

Учні стоять довільно. Коли психолог промовляє слово «земля», всі опускають руки вниз; слово «вода» — витягають руки вперед; слово «повітря» — підносять руки догори; слово «вогонь» — плещуть у долоні.

Гра «Слухай і почуй»

Учням пропонують уважно слухати слова, які говорить психолог, і плескати у долоні щоразу, коли трапляється назва тварини.

— *Увага! Почали:* шафа, собака, кінь, ліжко, кіт, потяг, горобець, машина, ворона, книжка, корова, коза.

Учнів просять підвестися, коли вони почують назву рослини. Слід повторити, що не треба плескати, а підводитися й реагувати не на тварину, а на рослину.

— *Увага! Почали:* дорога, тигр, береза, пшениця, літак, троянда, змія, дуб, лялька, гриб, школа, ромашка.

Запропонувати учням підносити руку, коли вони почують назви професій.

— *Увага! Почали:* вазон, вчитель, лікар, куртка, продавець, лілія, пекар, комп'ютер, машиніст, корова, суддя, футболіст.

Запропонувати присісти, коли називатимуть казкових персонажів.

— *Увага! Почали:* стежка, мама, Колобок, Попелюшка, листоноша, Дюймовочка, папуга, Баба Яга, автобус, рукавичка, Круть та Верть, вікно.

Підсумок заходу

— Що найбільше сподобалося?

— Яка гра найбільше сподобалася?

— Чому слід розвивати увагу?

Інтелектуальна гра

Мета: вчити дітей брати участь у змаганнях, впевнено демонструвати свої знання; формувати вміння працювати в групі, навички толерантного спілкування; аргументувати свою точку зору, знаходити альтернативне рішення проблеми; розвивати творчу уяву, логічне мислення, пізнавальний інтерес, пам'ять, спостережливість, мову, швидку реакцію, вміння аналізувати і робити висновки; спонукати учнів до самоосвіти та самовдосконалення; виховувати почуття дружби, взаємодопомоги.

Обладнання: аудіозаписи пісень «Чомучки», «Пісня про дружбу»; емблеми команд (у вигляді м'яких іграшок), картки-емблеми, сюжетні малюнки до казок; конверти зі словами-розсипанками; смужки з буквами-розсипанками; малюнки-плутанки; олівці; фломастери.

Хід заходу

Вступ

Звучить пісня «Чомучки».

1. Умови та правила гри

- У грі беруть участь 5 команд по 6 учасників.
- Головне завдання гравців — якнайшвидше дати правильну відповідь.
- Право відповідати має гравець або команда, капітан якої першим підняв емблему команди (м'яку іграшку).
- За правильну відповідь гравець або команда отримують 1 ігровий бал.
- Команди розподіляються методом жеребкування.

2. Обирання капітанів команд

3. Жеребкування

Капітани із заплющеними очима беруть іграшку-емблему. На дошку вивішуються картки-емблеми.

І тур

Конкурс капітанів «Скільки?»

Психолог. Подивимось, чи достойних ви обрали капітанів.

- Скільки гномів зустріла Білосніжна? (7)
- Скільки козенят з'їв вовк? (6)
- Скільки поросят тікало від вовка? (3)
- Скільки звірів зустрілося з Колобком? (4)
- Скільки звірів помістилося в рукавичці? (7)

— Бачу, капітани вибрані достойні.

А щоб в команді був дух перемоги, необхідно вибрати девіз.

Гра «Обери девіз»

Діти складають девіз команди зі слів-розсипанок, запропонованих у конверті.

- Один — за всіх, всі — за одного.
- Товариша підтримуй та перемогу отримуй.
- Ми — як один кулак, не подолати нас ніяк.
- Коли ми разом — переможемо відразу!

Гра «Улюблені казки»

Казки дуже просять вас:

Ви впізнайте, діти, нас!

На городі що за черга?

Дід і баба тут стоять.

Тягнуть щось поперед себе.

І не витягнуть ніяк. («Ріпка»)

Хто кругленький і смачненький

Із віконця скік та скік,
Втік від баби і від діда
До лисички на язик? («Колобок»)

Чоловічок цей маленький
Ключ шукає золотий.
Гострий, довгий, дерев'яний —
Всюди ніс встромляє свій. («Пригоди Буратіно, або
Золотий ключик»)

Маленьке, сіреньке
Біди наробило,
Щось біле, кругленьке
Хвостиком розбило. («Курочка Ряба»)

Підробив він голосок,
Став на маминім співати,
Здогадалися малята:
— Вовче, ти не наша мати! («Вовк та семеро козенят»)

Гра «Уважний читач»

- Хто перший знайшов рукавичку? (*Мишка*)
- Хто останнім бачив Колобка? (*Лисиця*)
- У якій казці всі місяці в одну ніч зібралися разом? («12 місяців»)
- У якому творі-казці герої — овочі та фрукти? («Пригоди Чіполіно»)
- У якому творі розповідається про хлопчика, який малим потрапив у джунглі й увійшов до вовчої зграї? («Мауглі»)

Гра «Кмітливий Відгадайко»

Г1А 40А П2Л 7Я
(година)(сорока)(підвал)(сім'я)

Підбивається підсумок попередніх турів, максимальна кількість балів — 5.

II тур

Вікторина «Професії»

- Хто лікує людей? (*Лікар*)
- Хто вчить дітей? (*Учитель*)
- Хто працює в магазині? (*Продавець*)
- Хто виготовляє торти і цукерки? (*Кондитер*)
- Хто сидить за кермом автобуса? (*Водій*)

Вікторина «Спорт»

• Як називається людина, яка займається спортом, бере участь у змаганнях? (*Спортсмен*)

- Гра, у якій м'яч кидають у корзину, (*Баскетбол*)
- Гра, у якій м'яч б'ють ногами. (*Футбол*)
- Як називається гравець, який стоїть на воротах? (*Воротар*)
- Як називається кінець дистанції? (*Фініш*)

Вікторина «Природа»

- Кого називають кораблем пустелі? (*Верблюда*)
- Яку пташку називають лісовим лікарем? (*Дятла*)
- Який гризун будує свій будинок на воді? (*Бобер*)
- Хто підкидає свої яйця іншим птахам? (*Зозуля*)
- Яке дерево влітку в білий пух одягається? (*Тополя*)

Вікторина «Усна народна творчість»

- Продовж прислів'я. (*Відповідає вся команда.*)
- Книга вчить,... (*як на світі жить*).
- Пташка красна пір'ям,... (*а людина знанням*).
- Добре того вчити,... (*хто хоче багато знати*). . Бджола мала,... (*а й та працює*).
- Не смійся з другого,... (*щоб тобі не було такого*).

Вікторина «Моя держава»

- У якій державі ви живете? (*В Україні*)
- Яке місто є столицею України? (*Київ*)
- Яка найбільша річка України? (*Дніпро*)
- Що є символом держави? (*Герб, Гімн, Прапор*)
- Яке місто є першою столицею України? (*Харків*)

Вікторина «Смачненького!»

- Національна українська страва, яку подають з пампушками. (*Борщ*)
- Без чого не обходиться іменинний стіл? (*Без торта*)
- Як називається страва з будь-якої крупи? (*Каша*)
- Маленькі кондитерські вироби, загорнуті в яскраві обгортки. (*Цукерки*)
- Що додають у перші і другі страви? (*Сіль*)

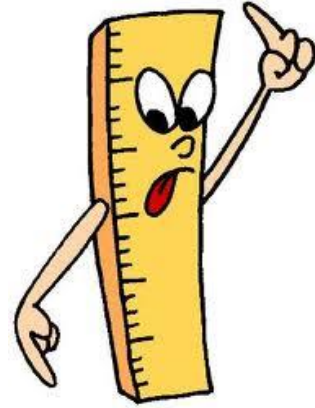

Гра «Що це?»

- Яблуко, груша, слива — це... (*фрукти*).
- Цукорниця, глечик, склянка — це... (*посуд*).
- Клен, сосна, липа — це... (*дерева*).
- Ластівка, лелека, дятел — це... (*птахи*).
- Кінь, корова, собака — це... (*свійські тварини*).

Гра «Мозаїка»

- Яка тварина змінює шубку із сірої на білу?
Зайчиккіт білкалисиця
- Наклеюємо на конверт:
листівку маркуаплікацію малюнок
- Перша нота: Ремідофа
- Пора року: Серпеньосіньсуботаканікули
- Скільки ніг у павука?
2 4 6 8

Гра «Веселі задачі»

- На дубі росло 2 яблука, а на сосні 4. Скільки яблук росло на цих деревах?
(0)
- У школу йшло 5 хлопчиків, а назустріч їм — 4 дівчинки. Скільки дітей ішло в школу? (5)
- На гілці сиділо 9 пташок. Одну пташку схопив кіт. Скільки пташок залишилось? (0)
- Півень, стоячи на одній нозі, важить 3 кг. Скільки він важитиме, стоячи на 2 ногах?(3)
- У матері 5 дочок, у кожної з них по 1 братику. Скільки дітей у матері?
(6)

Домашнє завдання «Кумедні історії»

— Слово капітанам!

— У житті кожного з нас трапляється багато кумедних історій. Ви їх розповідаєте своїм друзям і смієтесь. Вони поліпшують настрій.

Нашим капітанам було дано завдання: міні-історією розсмішити клас.

По заслугі

Дівчинка. Тобі мама дає що-небудь, коли ти слухняний?

Хлопчик. Ні, вона мені дає тоді, коли я неслухняний.

Поклич маму

Мама, укладаючи сина в ліжко:

— Якщо тобі захочеться чогось уночі, поклич свою маму, і татко відразу прийде.

Результат

Учителька. У твого брата п'ять яблук, а ти в нього два забереш — який буде результат?

Андрій. Він мене відлупцює.

Лицемірство

Учитель. Іванку, ти знаєш, хто такий лицемір?

Іванко. Знаю — хлопець, який іде до школи з усмішкою на обличчі.

З любові

— Я тебе караю, бо люблю, синку,— каже батько.

— Знаю, тату. Але стільки любові я не заслужив.

Підбивається підсумок II туру. Максимальна кількість балів — 10.

III тур

Гра «Тренуйте пильність»

Психолог. Це завдання зовсім не схоже на попередні! Ми всі подивимось, як ви можете домовлятися одне з одним і знаходити порозуміння.

Уважно подивіться на малюнок і розфарбуйте по одній тваринці, уникаючи повторів. Виграє команда, яка розфарбує не менше 6 фігурок.

Гра «Розсипанка»

Психолог. Оцініть свої старання! Прочитайте розсипаночку (кожну другу букву).

- ◆ М а и б м в о г л д о е д ж ц з і .
- ◆ М а и б п в е г р д ш е і .
- ◆ М а и б н в е г п д е е р ж е з м и о к ж л н о і .
- ◆ М а и б н в а г й д р е о ж з з у и м к н л і о ш к і
- ◆ М а и б н в а г й д к е р ж а з щ и і .

Підсумок

III туру та всієї гри. Оголошуються переможці. Вручаються нагороди. Звучить «Пісня про дружбу».

Конкурс кмітливих

Мета: формувати вміння працювати в групі, навички толерантного спілкування; вчити формулювати свою точку зору; сприяти розвитку логічного мислення, пізнавальних здібностей та інтересів, уваги, пам'яті, формуванню мовної культури дітей; спонукати дітей до самоосвіти та до самовдосконалення; виховувати почуття дружби і взаємодопомоги.

Обладнання: плакати з ребусами; картки з деформованими символами.

I. Вступна частина

1-й ведучий

Добрий день вам, наші мами,
Добрий день вам, татусі,
Добрий день, веселі дітки,
І звичайно, гості всі.

2-й ведучий

В нас сьогодні день незвичний.
Веселий він та музичний.
Ігри, конкурси, змагання.
На кмітливість та знання.

Психолог. Дорогі діти, сьогодні ми з вами проведемо цікаву гру. Ті з вас, хто даватимуть правильні відповіді, отримають фішки. А по закінченні гри, підрахувавши фішки, ми визначимо переможця.

Звучить пісня «Чомучки».

Привітання учасників гри. Ознайомлення з правилами гри.

Умови та правила гри

- У грі беруть участь 4 команди по 7 учнів.
- Головне завдання гравців — якнайшвидше дати правильну відповідь.
- Право відповідати має гравець або команда, капітан якої першим підняв емблему команди.
- За правильну відповідь гравець або команда отримує 1 фішку. Обирання капіталів команд.

Конкурс «Загадковий»

Сидить Півник на печі, їсть смачненькі калачі.

Тут Лисичка прибігає,

Мерщій Півника хапає.

Біжить Котик рятувати,

В Лисиці Півника забрати. *(Котик і Півник)*

Вигнав дід козу із хати,

Та пішла вона блукати.

В зайця хату відібрала,

Всі козу ту виганяли.

Рак козуню ущипнув,

Зайцю хатку повернув. *(Коза-дереза)*

Знайшов півник колосок,

Змолот борошна мішок.

Спик негайно у печі Пиріжки та калачі.

Мишенят не пригощав,

Бо жоден з них не помагав. *(Колосок)*

Що втекло від баби з дідом,
Не сиділо на вікні,
А зустрілось з зайченятком —
Й ну співають йому пісні? (*Колобок*)

— А хто в рукавичці живе?
— Мишка-шкреботушка. А ти хто?
— Жабка-стрекотушка. (*Рукавичка*)

Я бичок-третячок,
Смоляний в мене бочок.
Із соломи дід зробив,
Бік смолою замастив. (*Солом'яний бичок*)

Що за звір влітає сало
І кричить все «Мало, мало!»?
У жупані парубоцькім —
Упізнали — це... (*Пан Коцький*).

Хто це в човнику пливе
Й рибку матінці везе?
І кого змія страшнюча
З'їсти хоче більш за все? (*Івасик-Телесик*)

Він зі змієм став до бою —
Сміливо бився булавою.
Поміркуєш з нами трошки
Хто це? Хто? (*Котигорошка*)

Що дідусь наш посадив,
Поливав, полов, ростив?
А як виросла велика,
Всю сім'ю на поміч кликав:
І бабусю, й внучку, й Жучку,
Рвати щоб допомогли. (*Ріпка*)

Конкурс «З якої казки слова?»

Психолог. Вгадайте казку за опорними словами.

- Лисичка, глечик, миска, борщ. («*Лисичка та Журавель*»)
- Лисичка, Рибка, Вовк, ополонка («*Лисичка-сестричка та Вовк-панібрат*»)
- Лисичка, Коза-Дерева, Вовчик, Рак. («*Коза-Дерева*»)

Конкурс «Ребуси»

А

(гра)

дці

(молодці)

100 лиця

(столиця)

7 я

(сім'я)

Конкурс «Розумничка»

 Індик, стоячи на одній нозі, важить 8 кг. Скільки він буде важити, стоячи на двох ногах?

 На полиці стоять 15 книжок. Якою по порядку буде дев'ята книжка в ряду, якщо рахувати справа наліво?

 На дереві сиділо 5 ворон і 3 сороки. Ураз полетіли всі сороки і стільки ж ворон. Скільки ворон залишилося?

 Василько написав на папірці число 89 і сказав Тані: «Не виконуючи жодних записів, зменш це число на 21». Таня одразу розв'язала задачу. Як вона це зробила? Якою була відповідь?

Вправа «Загадки-жарти»

- З якої миски не можна наїстися? (З порожньої)
- У яку бочку не можна налити води? (У повну)
- У чому не можна повертати дірку? (У воді)
- Де вода стоїть стовпом? (У склянці)
- Від жартів переходимо до серйозних запитань. Будьте уважні!

Вправа «Ай, болить!»

- Яка температура тіла людини?
- За яким номером викликають швидку допомогу?
- Чим потрібно обробляти рану?
- Як називають пошкодження зуба?

Вікторина «Спорт»

- ❖ Хто такий Віталій Кличко?
- ❖ Українська чемпіонка з плавання.
- ❖ Як називається кінець дистанції?
- ❖ Як називається штрафний удар у футболі?

Вікторина «Усна народна творчість»

- Яблуко від яблуні... (не далеко падає).

- Яке коріння,... (таке й насіння).
- Книга вчить,... (як на світі жить).
- Пташка красна пір'ям,... (а людина знаннями).

Вікторина «Державність»

- У якій державі ми живемо?
- Яке місто є столицею України?
- Які символи є у державі?
- Яке місто було першою столицею України?

Конкурс «Шифрувальники»

А С Д Н О Р Я К Т

Записати назву квітки. (Троянда)

О П Р С І К Н Ь

Записати пору року. (Осінь)

Д Є О А З В Ц Ь Б

Записати назву тварини. (Заць)

С А О С Н В М А

Записати назву дерева. (Сосна)

Підсумок заходу

Оголошуються переможці. Вручаються нагороди. Звучить «Пісня про дружбу».

Мета: формувати в учнів уявлення про зміст і значення праці людей різних професій, про професію батьків, значення їх праці для інших людей; розкрити зв'язки між працею людей і ставленням до них; виховувати повагу до людей праці, працелюбність.

Обладнання: конверти із завданнями.

Хід заходу

Організаційний момент

Поки ти їв і спав, і ріс,
Поки малий ти ще на зріст,
Мабуть, вже тисячі людей

Подбали про життя твоє.
Аби ти добре ріс,
Аби ти добре їв,
Щоб ти спокійно спав
І в різні ігри грав,
Про це подбали тисячі людей.

Психолог. Відгадайте загадки!
Мрія кожного хлопчини —
Це зіркові височини.
Хто у кораблі відлітає від Землі?
Та, на жаль, іще ми діти,
Щоб в ракеті полетіти.

Він мені призначить ліки,
Перевірив горло й ніс.
Скаже їсти борщ і кашу,
Щоб одужав і підріс.

Психолог вивішує на дошці картки «Лікар», «Космонавт».
— Хто здогадався, про що ми сьогодні говоритимемо?

Повідомлення теми заходу

Психолог. Так, сьогодні ми говоритимемо про різні професії. Що означає слово «професія»?

Професія — це вміння виконувати певну роботу. Виготовляти різні речі, надавати послуги.

Робота над темою заходу
— Які професії вам відомі?

Гра «Доповніть словечко». Малятам — про фахи

... (*Будівельник*) новий дім
збудував на радість всім.
... (*Ветеринар*) тварин лікує —
За здоров'ям їх слідкує.
Все знає ... (*географ*) про кулю земну,
Про гір висоту та морів глибину!
... (*Диригент*) керує хором,
Нам співати з ним
Не сором!
... (*Електрику!*) Електропраску
Відремонтуйте нам, будь ласка!
... (*Кухар*) запрошує
Всіх на обід.
Справи смачні —
Пообідати слід!
... (*Лікар*) уважно оглянув дитину.

Каже: «Потрібні тобі вітаміни!»
... (Тренер) спортсменів тренує сумлінно,
Про олімпійську турбується зміну!
... (Перукар) чаклує в перукарні —
Зачіски всім робить дуже гарні!
... (Токар) виточив із сталі
Всім потрібні нам деталі!
... (Футболіст) штрафний пробив —
У ворота м'яч влетів.

К. Чурюмов

Конкурс-гра «Хто живе в моєму домі» (робота в групах)

Кожна група отримує конверти, на яких намальовано будинок. У кожному вікні написана назва однієї професії. До конверта вкладені слова, що вказують риси характеру людини (добрий, розумний, справедливий, хоробрий, чесний, ледачий, вимогливий, веселий).

Назва професій: лікар, кухар, міліціонер, учитель.

Конкурс «Збери прислів'я». Робота в групах

Для кожної групи пропонується конверт, у якому містяться слова з прислів'їв про працю, написані на окремих аркушах.

- Бджола мала, а й та працює.
- Без діла жити, тільки небо коптити.
- Маленька праця краща за велике безділля.
- Де руки й охота, там скоро робота.
- Коли почав орати, то у соплку не грати.
- Як дбаєш, так і маєш.
- Під лежачий камінь вода не тече.

Гра «Слова загубилися». Робота в парах — Вставте пропущені слова

- 1) ... — навчає і виховує учнів.
- 2) ... — лікує хворих.
- 3) ... — перевозить пасажирів.
- 4) ... — веде телепередачі.
- 5) ...—готує їжу.

(Диктор, лікар, водій, кухар, учитель)

- 1) ... — вирощують хліб.
- 2) ... — роблять наші вулиці чистими.
- 3) ... — сім раз відміряє, а раз відрізає.
- 4) ... — шиє і ремонтує взуття.
- 5) ... — висаджує і доглядає квіти.

(Двірники, квітникар, хлібороби, чоботар, кравець)

Гра «Най-най... професія»

- Найзеленіша *(садівник, квітникар-дизайнер)*
- Найсолодша *(кондитер, продавець у кондитерському відділі)*
- Найгрошовитіша *(банкір)*

- Найволосатіша (*перукар*)
- Найдитячіша (*вихователь, учитель, педіатр*)
- Найсерйозніша (*сапер, хірург, розвідник, міліціонер*)

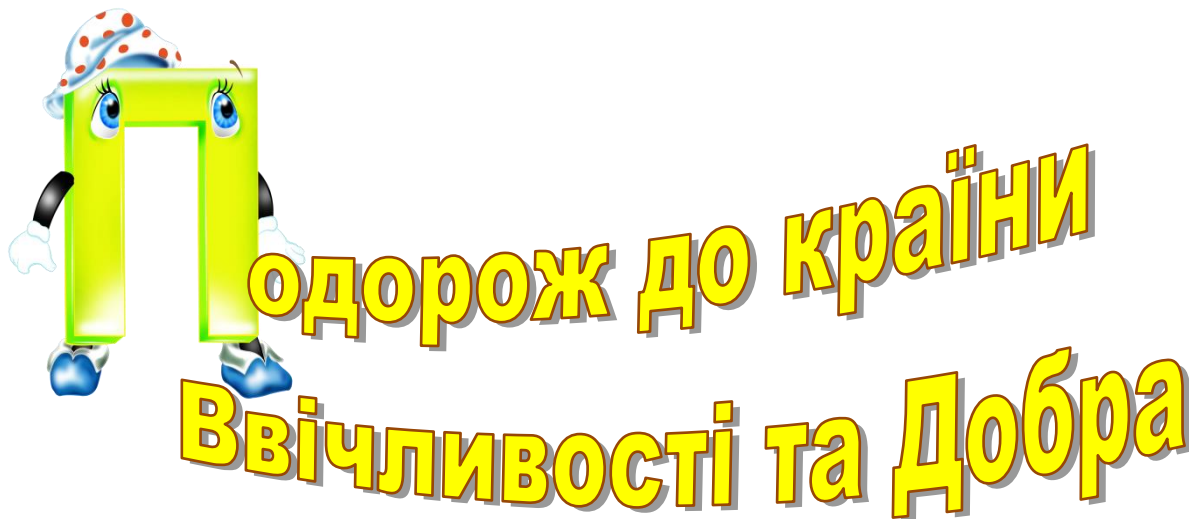
Гра «Відгадай професію»

Психолог. Хочу запропонувати вам ще одну гру. Мені цікаво, чи ви орієнтуєтесь, які предмети належать до тієї чи іншої професії. Хто вгадає, кому це належить? (*Можна демонструвати професійні атрибути, таблиці з їх зображеннями або зачитувати набір професійних предметів.*)

- Білий халат, шприц, термометр, фонендоскоп, дзеркальце — лікар.
- Картина, пензель, мольберт, портрет, пейзаж — художник.
- Деревя, куші, квіти, ґрунт, лопата — садівник.
- Залізна дорога, потяг, світлофор, маршрут, мандри — залізничник.
- Жнива, колосок, комбайн, нива, спека — комбайнер.
- Дзеркало, гребінь, ножиці, фен, шампунь — перукар.
- Фартух, білий ковпак, піч, дріжджі, борошно — пекар.
- Кермо, автомобіль, педалі, дорожній знак — водій.
- Небо, зірки, ракета, скафандр, орбіта — космонавт.
- Указка, дошка, зошит, крейда, журнал — учитель.

Підсумок заходу

Психолог. Ви — молодці! Чудово знаєте професії, вмiєте дружно і злагоджено працювати.

Мета: продовжувати ознайомлювати дітей із загальнолюдськими цінностями, вчити ввічливого ставлення до ровесників і дорослих; сприяти розвитку мислення, мовлення дітей; виховувати почуття доброти, ввічливості, дружби і поваги одне до одного; виховувати толерантність.

Обладнання: плакат «Речення з помилками», костюми для інсценізацій.

Хід заходу

Психолог. Діти, сьогодні на вас чекає подорож до Країни Ввічливості і Доброти. Ввічливими люди не народжуються, а стають, опанувавши знання і

правила хорошого тону. Ввічливість — це шанобливість, доброзичливість, прагнення не задати неприємностей іншим, готовність своєчасно прийти на допомогу іншим людям.

Подорожуватимемо ми на повітряній кулі. Провести що подорож нам допоможе екскурсовод.

Зупинка 1. «Словник ввічливої людини»

- Малята, ви знаєте ввічливі слова? Тоді нам треба скласти словник ввічливих слів. Усі слова, що називають діти, учитель записує до словника.

— Молодці! Вийшов гарний словник! Сподіваюся, ви будете ним завжди користуватися.

Зупинка 2. «Місто вихованих людей»

— Наша повітряна куля приземлилася у Місті вихованих людей.

О, тут побував хуліган. Він переплутав всі правила, і життя в містечку зіпсувалося, все переплуталося. Давайте допоможемо мешканцям містечка виправити помилки!

Речення з помилками

1. Проходити на своє місце в театрі слід спиною до тих, хто сидить.
2. Увічливий хлопчик завжди смикає дівчаток за коси.
3. Увічливі діти ніколи не поступаються місцем стареньким людям.
4. Виховані діти обгортку від цукерки кидають на тротуар.
5. Вихований хлопчик завжди лазить по деревах.
6. Оханні дівчата завжди витирають руки об сукні.
7. Чемні діти завжди запізнюються на урок
8. Хлопчики й дівчатка завжди не слухають старших людей.

Психолог. Я впевнена, з нашою допомогою життя в Містечку вихованих людей налагодиться, всі діти запам'ятають: щоб люди вас поважали, слухали, дотримуйтеся золотого правила: «Ставитися до людей треба так, як би ви хотіли, щоб ставилися до вас».

Зупинка 3. Королівство Чарівних слів

Психолог. Ми зупинилися в країні казковій, країні чудовій, у королівстві, де всі знають правила обов'язкові, в країні, де живуть королі й королеви, принци й принцеси.

Виходять Королева Ввічливості, принцеси Чемність, Любов і Доброта.

Королева Ввічливості

«Здрастуйте!» — мовлю за звичаєм,
«Доброго дня вам!» — кожному зичу я.
«Доброго дня вам!» — людям бажаю.
«Доброго дня вам!» — гостей я вітаю.
І посміхаються в відповідь люди,
Добрі слова ж бо для коленого любі!

Принцеса Чемність

Сійся-родися, ніжне «Будь ласка»,

Вдячне «Спасибі», «Вибач» тремтливе.
Слово у серці, як зернятко в ниві.
«Доброго ранку!» «Світлої днини!»
Щедро даруй ти людям, дитино!

Принцеса Доброта

«Будь ласка», «Спасибі» і «Будьте здорові» —
Слова необхідні й корисні у мові.
Приємно їх чути і в школі, і вдома
Від мами, від вчителя й просто знайомих.

Принцеса Любов

Тож радьмо: частіше їх, друзі, вживайте,
Даруйте сміливіше радісний настрій,
І кожен свій день, як завжди, починайте
Зі слів «Добрий ранок!», «Вітаю Вас!», «Здрастуй!».

Зупинка 4. Селище Жартівливе

Гра «Відшукай шкідливу пораду» (оплескам у долоні)

1. Як у друга іменини,
Ти не гай ані хвилини!
Завітай до нього вранці,
Ввімкни музику для танців,
Ще й пісні горлай щосили,
Щоб скоріше стіл накрили.
2. Подарунок лишай вдома,
Треба він тобі самому.
За один обід не варто
Подарунок віддавати
3. Загрібай цукерки в жмені
І ховай їх у кишені.
Торт хапай двома руками,
Їж великими шматками.
4. Після тарту руку жирну
Витри краєм скатертини.
А якщо вікно є поруч,
Витри руки краєм штори.
5. А коли ступнеш за ганок,
Скажеш: «Стіл був препоганий!»
Стане соромно родині —
Особливо господині.

Зупинка 5. Шквал запитань

Психолог. У небі здійнявся шквальний вітер. Щоб заспокоїти бурю, далі необхідно відповісти на запитання. Згодні?

- ✚ Ви прийшли до школи. Яке перше слово повинні сказати?
- ✚ Хто вітається першим, коли зустрілися молодший і старший?
(Молодший)
- ✚ Хто вітається перший, коли зустрілися хлопчик і дівчинка?
(Хлопчик)
- ✚ Вам допомогли роздягнутися, повісити одяг. Що треба сказати?
(Дякую)
- ✚ Ви йшли коридором і випадково когось штовхнули. Що потрібно сказати? (Перепрошую, вибачте)
- ✚ Якщо вам треба попросити виконати якусь роботу, що ви скажете?
(Будь ласка)
- ✚ У шкільному коридорі розмовляють учителі. Серед них — і твоя вчителька. Як треба привітатися? (З усіма)

Зупинка 6. «Станція Музична»

Звучить пісня «А я бажаю вам добра» (муз. О. Нахаба, сл. Н. Май).

Психолог. Ось наша подорож і добігла кінця. Я сподіваюсь, що всі діти будуть увічливими, чемними, добрими, уважними до всіх оточуючих. Прослухайте цей вірш і дотримуйтесь правил поведінки вихованих людей у школі і вдома.

Всі ці правила прості
Допоможуть у житті.
Ліні ти не потурай —
Лиш прокинувся, вставай.
Квіточку роса умила,
А тебе — вода і мило.
Ми даруєм вам ласкаво
Час до школи вже іти —
Вчись хвилини берегти!
Як заходить вчитель в клас,

Треба всім одразу встати.
Щоб урок пройшов немарне,
Ти завжди поведься гарно.
Якщо хочеш щось сказати —
Треба руку підіймати.
Вчися добре і зразково,
Бо знання — плоди чудові!
І на парті не пиши,
«Ні» даремно не кажи,
Коли просять, покажи!

Найрозумніший клас

Інтелектуальна вікторина

Мета: розвивати в учнів інтерес до навчання, допитливість; допомогти дітям розкрити такі якості, як кмітливість, спостережливість, винахідливість; виховувати любов до читання.

Обладнання: аудіозаписи для музичних пауз.

Хід заходу

Психолог. Сьогодні ми проведемо інтелектуальну вікторину, учасники якої повинні продемонструвати свої знання. Вони розкриють такі свої якості, як кмітливість, спостережливість, допитливість.

I конкурс «Вірю — не вірю»

На кожне запитання ведучого учасники конкурсу піднімають картки, на яких написано «Так», «Ні».

I команда

1. Назва держави, у якій ми живемо — Україна. (Так)
2. Люди, які живуть в Україні — українці. (Так)
3. Прапор України біло-жовтий. (Ні)
4. Дніпро, Десна, Амазонка — річки України. (Ні)
5. Головна вулиця Києва — Хрещатик. (Так)

II команда

1. Харків, Полтава, Москва — міста України. (Ні)
2. Київ розташований на берегах річки Дніпро. (Так)
3. Назва герба України — тризубець. (Так)
4. Місто Київ названо на честь князя Кия. (Так)
5. Край, де ми живемо має назву Слобожанщина. (Так)

II конкурс «Літературний калейдоскоп»

I команда

1. З чого тато Карло вирізав Буратіно? (З поліна)
2. Хто на своїй голові ліс носить? (Олень)
3. Хто першим зустрівся Колобку? (Зайчик:)
4. Починається казка так: « Жили собі дід та баба. Вже й старі стали, а дітей нема. Журяться дід та баба: «Хто нашої смерті догляне, що в нас дітей нема?». Яка це казка? («Івасик-Телесик»)
5. Стоїть при дорозі на одній нозі. Шапочку має, а нікого не вітає. (Гриб)

II команда

1. За ким весь час ганяється Вовк з мультфільму « Ну, постривай!» ? (За Зайцем)
2. Як звать поштаря з Простоквашино? (Печкін)
3. Як звать kota, до якого миші постійно кажуть: « Виходь, підлий боягуз!» ? (Леопольд)
4. Маленький друг Крокодила Гени, що має великі вуха. (Чебурашка)
5. Двічі народжується, а раз помирає? (Птах)

III конкурс «Світ сім'ї і професій»

I команда

1. Мамина мама, а нам... (бабуся)
2. Хто навчає дітей? (Учитель)

3. Батько дідуся або бабусі. (*Прадід*)
4. Хто приходить на ялинку разом з Дідом Морозом? (*Снігуронька*)
5. Татові вона бабуся, а нам... (*прабабуся*)

II команда

1. Людина, яка працює на фермі. (*Фермер*)
2. Фахівець, який навчає спортсменів. (*Тренер*)
3. Рідні люди, які люблять один одного і живуть разом. (*Родина, сім'я*)
4. Хто пасе овець. (*Чабан, вівчар*)
5. На тракторі їздить... (*тракторист*)

IV конкурс «Країна рослин і тварин»

I команда

1. Хто плаває в озері? (*Водоплавні птахи: качки...*)
2. Польовий гризун з добре розвиненими защічними мішками. (*Хом'як*)
3. Кожна з них має дзьоб. (*Пташки*)
4. Літає, пищить. (*Комар*)
5. День і ніч я стукаю, всі дерева слухаю. (*Дятел*)
6. Що любить синичка? (*Сало*)
7. Хто на зиму роздягається, а на літо одягається? (*Дерева*)
8. Хитра, руда, хвостата, пухнаста. (*Лисиця*)
9. Солодкий, як мед. (*Кавун*)
10. Кусюча рослина. (*Кропива*)
11. Чиї пташенята не знають своєї матері? (*Зозулі*)

II команда

1. Кожна з них має крило, лапки, пір'я. (*Пташки*)
2. Дятел поїдає... (*жучків-короїдів*).
3. Де живуть ведмідь, вовк, лисиця? (*У лісі*)
4. Плаває, кряче. (*Качка*)
5. Боязка тварина. (*Заєць*)
6. Вони бувають дикі і свійські. (*Тварини*)
7. Головний виробник молока. (*Корова*)
8. Де живе акула? (*У морі*)
9. Жук, що їсть картоплю. (*Колорадський*)
10. Тварина, у якої найдовша шия.
(*Жирафа*)
11. Якого кольору горобина і калина?
(*Червоного*)

Музична пауза

V конкурс «Острів узагальнень»

I команда

1. Клен, сосна, липа — ... (*дерева*).
2. Довгаста, солодка, оранжева. (*Морква*)
3. Ластівка, лелека, дятел, соловей — ... (*птахи*).
4. Яблуко, груша, слива, вишня. (*Фрукти*)

5. Єва, Євген, Сергій — це... (*імена*).
6. Шуба, шарф, шаровари, штани — це... (*одяг*).
7. Вересень, жовтень, листопад — ... (*осінні місяці*).

II команда

1. Цукорниця, глечик, склянка — це... (*посуд*).
2. Кінь, корова, собака, кішка — це... (*свійські тварини*).
3. Весняний, дзвінкий, прозорий, веселий, чистий. (*Струмок*)
4. Як назвати качку, курку, індика, гуску двома словами? (*Свійська птиця*)
5. Картопля, помідори, огірки. (*Овочі*)
6. Березень, квітень, травень — ... (*весняні місяці*),
7. Що зайве? Шпак, шапка, шишкар. (*Шапка*)

VI конкурс «Царство пір року»

I команда

1. Що робить зиму білою? (*Сніг*)
2. Назва місяця, що походить від слова «квітнути». (*Квітень*)
3. У якому місяці розквітають проліски? (*У березні*)
4. Що росте тільки взимку? (*Бурулька*)
5. Перший місяць літа. (*Червень*)
6. Що взувають узимку? (*Чоботи*)

II команда

1. Яка пора року настає після зими? (*Весна*)
2. Назва місяця, що походить від слова «серп». (*Серпень*)
3. Скільки кольорів у веселки? (*7*)
4. Льодяний дощ. (*Град*)
5. Останній місяць зими. (*Лютий*)
6. Що приносить Дід Мороз у торбинці? (*Подарунки*)

VII конкурс «Кабінет логічного мислення»

I команда

1. Якщо Потал вищий за Хому, то Хома... (*нижчий за Потана*).
2. Сума трьох доданків по три. (*9*)
3. На ставку 10 білих лебедів і стільки ж чорних. Скільки всього лебедів на ставку? (*20*)
4. У мене червона, жовта і зелена кулі, а у мого брата — синя і біла. У кого куль більше? (*У мене*)
5. Сума чисел 14 і 4? (*18*)
6. Якщо ластівка летить швидше, ніж муха, то муха... (*летить повільніше, ніж ластівка*).
7. Василько зловив карася і окуня. Скільки рибин зловив Василько? (*2*)
8. Скільки сантиметрів в 1 дм 6 см? (*16 см*)
9. У лісового їжака 2 ока, а у морського їжака — на 3 ока більше. Скільки очей у морського їжака? (*5*)
10. До 2 додати двічі по 4. (*10*)
11. Задумане число збільшили на 10 і дістали 10. Яке число задумали? (*0*)

II команда

1. Якщо брат старший від сестри, то сестра... (*молодша за брата*).
2. Число 9 двічі зменшити на 4. (1)
3. Скільки сантиметрів і дециметрів у 16 см? (1 дм 6 см)
4. Сусіди числа 3. (2, 4)
5. Троє братів мають по 1 сестрі. Скільки дітей у сім'ї? (4)
6. Різниця чисел 19 і 9? (10)
7. Ти ще й я, ще й ми з тобою. Скільки нас? (2)
8. 5 яєць варилися 5 хвилин. Скільки хвилин варилося кожне яйце? (5)
9. Яке число треба додати до 6, щоб отримати 10? (4)
10. Якщо мама важча за дитину, то дитина... (*легша за маму*).
11. До 2 додати 6 і результат зменшити на 5. (3)

Музична пауза

VIII конкурс «Гра зі словом»

I команда

1. Писанка — це розписане... (*яєчко*).
2. Синонім до слова «дужий». (*Сильний*)
3. Всі спортсмени мають... (*форму*).
4. Буква, яка не позначає звуків. (*Ь*)
5. Диск для гри в хокей. (*Шайба*)
6. Олівець який? (*Дерев'яний, зелений*)
7. Синонім до слова «заждати». (*Почекати*)
8. Нею косять, її заплітають. (*Коса*)

II команда

1. Місце, де виробляють одяг, взуття. (*Фабрика*)
2. Синоніми до слова «пристосував». (*Приладнав, зробив, використав*)
3. Ті, хто переживає за спортсменів. (*Уболівальники*)
4. Синонім слова «вузький». (*Неширокий*)
5. Перо яке? (*Залізне, гусяче*).
6. Синонім до слова «подружилися». (*Заприятелювали*)
7. Підйомний і водопровідний. (*Кран*)
8. Синонім до слова «алфавіт»? (*Абетка, азбука*)

IX конкурс «Про все на світі»

I команда

1. Що треба зробити перед обідом?
(*Вимити руки*)
2. Якщо хочеш відповісти на запитання вчителя, треба... (*підняти руку*).
3. Хто фотографує? (*Фотограф*)
4. Скільки всього нот? (7)
5. Якою рукою зручніше розмішувати

цукор у склянці? (*Зручніше розмішувати ложкою.*)

6. Любить митися і купатися, але від того тільки худне. (*Мило*)

7. З якої букви починається алфавіт? (*А*)

8. Спортивна командна гра з шайбою. (*Хокей*)

9. Його морщать, коли думають. (*Лоб*)

10. Нежива, а за людиною ходить. (*Тінь*)

11. Космонавт, який першим полетів у космос? (*Юрій Гагарін*)

II команда

1. Коли треба чистити зуби? (*Щодня вранці та перед сном*)

2. Заклад, де влаштовують вистави, показують акробатику, клоунаду, дрессированих тварин. (*Цирк*)

3. Як називають людину, яка показує фокуси? (*Факір*)

4. Майстерня, де обробляють метал куванням. (*Кузня*)

5. Найперша і найголовніша книжка у школі. (*Буквар*)

6. Підморгне зеленим оком — ми йдемо. Підморгне червоним оком — стоїмо. (*Світлофор*)

7. Як називають людину, що любить мріяти, фантазувати? (*Фантазер*)

8. Як називають фантастичну чарівницю, яка робить добро в казках? (*Фея*)

9. Невеличкий місток. (*Кладка*)

10. Маленькі варенички з м'ясом. (*Пельмені*)

11. Який ключ є в музиці? (*Скрипковий*)

Підбиття підсумків гри.

Нагородження переможців

ГОСТЯХ У

ТІТОНЬКИ СОВИ

Мета:

- розвиток довільної уваги, образної пам'яті, спостережливості та кмітливості;
- удосконалення наочно-образного та словесно-логічного мислення;
- вироблення навичок групової взаємодії;
- заохочення до мовленнєвої та пізнавальної активності.

Діти заходять до кімнати, вітаються з присутніми і стають у коло, а психолог звертається до них із проханням послухати історію про одну незвичайну пригоду.

Психолог

Казала мама-Дошиха малому Дощу-синочку:

«Посидь-но хвилиночку тихо, пошию тобі сорочку».

Та поки знайшла хмаринку, сорочку з неї пошила,

А неслухняна дитина і сліду вже не лишила.

А за порогом хуга погналась за Дощиком слідом.

Змерз без сорочки Дощик і випав на землю снігом.

Вправа «Який у мене настрій?»

Психолог. Діти, неслухняний Дощик і справді перетворився на ось такі гарні та чудові сніжинки. Давайте з їхньою допомогою покажемо, який у вас зараз настрій.

Учні підходять до магнітної дошки, на якій розміщені схематичні зображення настрою: «радісний» та «сумний». У дітей у руках — сніжинки та магніти. Вони кріплять свої сніжинки біля того зображення, яке відповідає їхньому настрою. За бажанням школярі пояснюють свій вибір.

Вправа «Чарівні слова»

Психолог. Діти, ви знаєте, що настрої, навіть якщо він дуже поганий, можна змінити. А допомагають у цьому усмішка і чарівні слова, які дуже приємно не лише казати, а й слухати. Я зараз передаватиму по колу м'яку іграшку (іграшка-сердечко), а той, у кого вона буде в руках, скаже своє «чарівне» слово. *(Діти передають по колу іграшку і говорять «чарівні» слова.)*

У нас сьогодні не зовсім звичайне заняття. Адже ми з вами потрапили в гості. Знаєте, до кого? Так, у гості до тітоньки Сова, яка дуже мудра, вночі літає і все на світі знає. Вона справді розумна, кмітлива і справедлива, а тому веде свої незвичайні уроки в Школі Допитливих. Ось на один такий урок ми з вами і потрапили.

Гра «Упізнай букву»

Психолог. Перше завдання, яке нам пропонує тітонька Сова, — це гра «Упізнай букву». Ви бачите, що на дошці розміщені прямокутники. За ними заховались два цікаві слова. Зараз я розповідатиму про кожну букву, якщо ви її впізнаєте і правильно назвете, то зможете прочитати приховані слова. Отже, починаймо.

Р — буква, з якої починаються слова *риба, рак, рука, равлик*.

О — схожа на овал, починаються з неї слова *око, оса, олень, огірок*.

З — буква складається з двох півкіл, з неї починаються слова *зошит, замок*.

У — з цієї букви починаються слова *учень, урок, удав*.

М — дуже ніжна буква, бо з неї починаються слова *мама, мишка, мак*.
(Якщо буква є в двох словах, то й відкривайте її в цих словах одночасно.)

В — з цієї букви починаються слова *вовк, він, вінок, варення*.

А — це перша буква, яку ви вчили, з неї починаються слова *акула, ананас, автобус*.

Г — з неї починаються слова *гриб, гуска, голка*.

От ми з вами і відкрили гарні слова *розум* та *увага*. Це дуже важливі слова, адже, щоб гарно навчатись і мати добрі оцінки в школі, необхідно бути і уважним, і розумним. Але не тільки це важливо.

Гра «Додай слівце»

Психолог. Діти, коли ви прийшли до першого класу, то вчителька вам повідомила, що є певні правила, і їх треба виконувати. А які правила ви знаєте? (Відповіді дітей.) Давайте спробуємо пригадати ще деякі правила успішних першокласників. Для цього пограємо у гру «Додай слівце».

1. Ліні ти не потурай, лиш прокинувся — ... (вставай).
2. Квітоньку роса умила, а тебе — вода і... (мило);
3. Удома зранку не сиди, а до школи швидко... (йди).
4. Але подивись спочатку, чи в портфелі все в... (порядку).
5. Старших завжди поважай і малят... (не ображай).
6. У школі, в класі не сміти, бруд побачиш — ... (прибери).
7. «Ні» даремно не кажи, коли можеш — ... (поможу).
8. Добрим, чесним будь усюди, і тебе полюблять... (люди).

Психолог. Я думаю, діти, якщо ви будете дотримуватись усіх цих правил, то вас справді любитимуть і поважатимуть ті, хто поряд. На початку заняття ми відкрили два цікавих слова: *розум* та *увага*. От вони нам і стануть у пригоді в наступних завданнях.

Вправа «Зашифровані слова»

На демонстраційному стенді закріплюють таблицю з буквами та «шифром» (таблиця).

Таблиця до вправи «Зашифровані слова»

Таблиця

М	О	Н	А	С	К	И	Л	І	В	У
⌘	⊠	Ⓚ	Ⓜ	⦿	Ⓝ	Ⓢ	Ⓛ	Ⓜ	Ⓝ	Ⓢ

Психолог. Для дітей, які вже знають букви і вміють читати, мудра тітонька Сова пропонує таке завдання: виконати вправу «Зашифровані слова». Давайте одне зі слів спробуємо розшифрувати разом.

Дітям роздають індивідуальні картки у вигляді квіточок, на яких записані замість букв певні значки — «шифр». Необхідно правильно розшифрувати всі букви і записати відгадане слово. Після виконання завдання учні читають слова.

Психогімнастика «Сонячні зайчики»

(під музичний супровід)

Психолог. Любі діти, ви знаєте: щоб гарно навчатись і бути успішними, обов'язково треба відпочивати. От і ми з вами зараз проведемо хвилинку відпочинку. Ми дуже втомилися і присіли на килим відпочити. *(Діти сідають у коло.)* Наші ніжки розслаблені і відпочивають, ручки теж відпочивають. Від втоми ми заплющуємо очі і слухаємо тишу. Аж ось... через вікно до нашої кімнати потрапив сонячний зайчик, і він не один — з ним дуже багато його братиків — таких самих смішних сонячних зайчиків. Вони легенько торкнулись наших вушок, чола, щічок, носиків, очей. *(Діти супроводжують ці слова легенькими погладжуваннями.)* А потім сонячні зайчики торкнулись наших рук і зіграли їх. Торкнулись наших ніг і теж зіграли їх. Пробігли зайчики по наших спинах, і плечі злегка піднялись та опустились. Але повіяв свіжий вітерець, і сонячні зайчики заспішили в дорогу. Ми підніmemo їх легенько на руки та подмухаемо — нехай летять до сонечка.

Гра «Добери четвертий малюнок»

Психолог. Діти, ми з вами дуже гарно відпочили, а тому наступна гра, хоч і складна, вам буде обов'язково до снаги. Це гра «Добери четвертий малюнок». Я вам зараз покажу аркуш, на якому три предмети зображені в рамці, їх можна назвати одним узагальнювальним словом. Вам необхідно з тих предметів, які поза рамкою, обрати один, що підходить до предметів у рамці. Отже, давайте поміркуюемо.

Кожному з дітей дають окремих аркуш паперу, на якому намальовані шість предметів. Учні виконують завдання по черзі, обґрунтовуючи свій вибір.

Вправа «Переплутані стежинки»

Психолог. З відомими вам числами трапилась одна пригода. Вони раптом не захотіли сидіти на своїх місцях і вирішили все переплутати, щоб ми їх навіть не знайшли. Але я думаю, що ви всі не лише кмітливі, а й дуже уважні, і з наступним завданням дуже легко впораєтесь. Тому пропоную допомогти розплутати стежинки, по яких перемістились числа, і знайти, де вони опинились.

(Вправа виконується на заздалегідь підготовлених бланках. У лівому стовпчику записані цифри від 1 до 9. Від них ідуть переплутані стежинки. Якщо діти уважно простежать за лініями, то зможуть розплутати стежинки і правильно підписати у правому стовпчику відповідні числа.)

Діти, ви дуже старались і впорались із цим завданням. Я думаю, що й надалі, коли необхідно буде щось розплутати або знайти помилку, вам неодмінно все вдасться. Наша Тітонька Сова приготувала вам сюрприз: дуже цікаве завдання — казкове. Отже, наступна гра — «Упізнай героя і казку».

Гра «Упізнай героя і казку»

Психолог. Діти, уявіть собі: відома всім казка, але сюжет переказуватиме один із казкових персонажів. Ваше завдання: уважно слухати розповідь героя казки, а потім правильно відгадати його ім'я та назву казки.

1. «Я вирішив просто подорожувати світом і не знав, що все так станеться. Я думав, що всі так само добрі, як моя бабуся та дідусь. Але виявилось, що в цьому світі мешкають і злі, і жорстокі, й дуже хитрі та підступні...».

2. «Усе життя боялася кішок. Ось і цього разу вона прийшла: муркоче, мовляв, допоможи. А чим я, маленька мишка, можу допомогти кішці? Але бачу: не обманює. Вибігла на город, дивлюся, справді, моя допомога потрібна...».

3. «Мені приємно бути на голівці цієї дівчинки. Вона дбає про мене. Я завжди охайна. Мені подобається разом із нею подорожувати лісом, навідуватися до бабусі. Але є в моєї господині одна погана риса: вона надто довіряє всім, навіть сірому та непривітному мешканцеві лісу...».

4. «От так хвіст у цієї Мишки! Не порівняти його ні з кулаком дідуса, ні з кулаком бабусі. І треба ж було цій Мишці вибігти у найнесподіванішу мить. Зараз усі б дивувалися з мене. Лежало б я на почесному місці...».

5. «І як лише вони всі змогли сюди залізти: і мишка, і жабка, і зайчик, і лисичка, і ще деякі мешканці лісу? Якби дідусь не згадав про мене, не знаю, чим би все це закінчилось...».

Гра «Продовж речення» (виконується в колі з мікрофоном)

Психолог. Мені дуже приємно, що ви так любите казки. Але наше заняття вже добігає кінця. Школа, в якій ми сьогодні побували, недарма називається Школою Допитливих. Мені і тітоньці Сові дуже хочеться вас краще пізнати. А тому зараз ми спробуємо пограти у гру, в якій необхідно буде закінчити речення. Я до вас підходитиму з мікрофоном і ставитиму запитання, а ви — відповідатимете.

1. Якщо взимку буде сильний мороз, то...
2. Ми ходимо в перший клас, бо...
3. За собою необхідно прибирати, адже...
4. Ми завжди вранці вітаємось, бо...
5. Узимку необхідно тепло вдягатися, бо...
6. Якщо ми когось образили, то...
7. Коли вчителька щось розповідає, то...
8. Якщо ми вивчимо всі букви, то...
9. Друзям необхідно допомагати тому, що...
10. Свято Нового року мені подобається тому, що...

Вправа «Який у мене настрій?»

На демонстраційному стенді схематично зображено настрої: «радісний» і «сумний». У дітей у руках — сніжинки та магніти. Вони кріплять свої сніжинки біля того зображення, яке відповідає їхньому настрою наприкінці заняття.

Настрій і здоров'я

Мета: розглянути взаємозв'язок настрою та здоров'я, настрою і спілкування; вказати на значення гарного настрою, усмішки та сміху для формування і зміцнення здоров'я.

Обладнання: картки із зображенням виразів обличчя, які передають певний настрій, кольорові картки, зошит із курсу «Основи здоров'я», магнітофон.

(Поділіть клас на групи за принципом: зима, весна, літо, осінь.)

Психолог. Людина завжди певним чином реагує як на все, що її оточує, так і на свої дії. Ці переживання бувають позитивними і негативними.

Як ви розумієте вислів «Душевні хвилювання породжують хвороби та примножують страждання?». *(Відповіді дітей.)*

Звичайно, не всі хвороби — «від нервів», але з певністю можна сказати, що «нерви» загострюють будь-яку хворобу. В основі душевних переживань людини лежать емоції, які й визначають її самопочуття. Емоції — тимчасове переживання певного почуття.

- Як ви думаєте, на які дві групи можна поділити емоції? *(На позитивні — радість, сміх, задоволення, що створюють атмосферу гарного настрою; та негативні — страх, злість, смуток, незадоволення, плач — спричиняють різні захворювання.)*

Мозковий штурм «Що таке настрій?»

Психолог. Сьогодні на уроці ми з вами розглянемо тему «Настрій і здоров'я. Вплив настрою на спілкування та здоров'я». Настрій — це сукупність емоцій людини.

Діти, на ми з вами знаємо, що таке здоров'я, дізналися про його основні складові (фізичну, психічну, соціальну і духовну). Сьогодні ми розглянемо взаємозв'язок між цими складовими здоров'я, а саме — вплив настрою на спілкування та здоров'я; поговоримо про те, як можна навчитися керувати своїми емоціями. Настрій створюється залежно від того, які емоції переважають.

Мозковий штурм «Як дізнатися настрій іншої людини?»

Вправа «Відгадай настрій»

Мета: активізувати знання про емоційні стани і настрої людей, про способи вираження емоцій.

Робота в групах. Кожній команді роздають по 6 карток із виразом обличчя у різному настрої. Пізніше називають певний настрій, а діти якнайшвидше повинні підняти відповідну картку, на якій зображено обличчя у названому настрої.

Психолог. Людина може мати різні настрої: бути радісною і сумною, ображеною або задоволеною. - Як ви поводитесь, коли у вас поганий настрій?

— Що у навколишньому світі може бути сумним, веселим тощо? (*Погода, кольори, музика, картини, книжки тощо.*)

Відомо, що психологічні переживання та негативні емоції можуть призвести до патологічних змін в організмі людини, до захворювань внутрішніх органів.

Тому для підтримки психічного здоров'я важливе вміння керувати своїми емоціями, почуттями і думками. У цьому вам допоможуть такі рекомендації:

1. Проаналізуйте причини та наслідки виникнення поганого настрою.
2. Не залишайтеся наодинці зі своїми переживаннями. Краще зверніться за порадою і допомогою до особи, якій довіряєте,
3. Спробуйте зайнятися неважкою фізичною працею.
4. Поспілкуйтеся з природою, з тваринами.
5. Прослухайте улюблені музичні записи, прочитайте книжку, подивіться кінофільм.

Дуже цінним для здоров'я є і почуття гумору, яке в різноманітних ситуаціях викликає радісний сміх. Сміх є природним антибіотиком, адже сприяє утворенню речовин, що протистоять вірусам та інфекціям. Тому лікарі, психологи використовують сміх як повноцінний терапевтичний метод у боротьбі зі стресами, для лікування виразок і навіть раку та СНІДу.

Отже, гарний настрій є запорукою здоров'я.

На емоційний стан людини можуть впливати кольори. Наприклад:

- жовтогарячий — створює почуття задоволеності, радості;
- блакитний — прохолодний, заспокійливий, знижує напруження;
- синій — також заспокоює;
- червоний -- збуджує, якщо його забагато — втомлює;
- зелений — знижує втому, може втамовувати біль, пробуджує в людини терплячість;
- коричневий — зазвичай теплий колір, але може зумовлювати тривогу.

Діагностування (тест Люшера)

Попередньо роздайте кольорові картки.

Психолог. А зараз хочу запропонувати вам визначити свій настрій за допомогою кольору.

У кожного з вас є кольорові картки. Виберіть будь-яку, яка вам до вподоби.

Інтерпретація результатів

Червоний — означає бажання, цілеспрямованість, здібності. Прагнення отримувати результати, досягати успіху, пожадливе бажання всього того, що може сприяти насиченості буття й повноті досвіду. Це імпульс, воля до перемоги. Потяг до активної дії, спорту, боротьби, змагання, ініціативи у всьому. Відкидання червоного свідчить про фізичну та нервову виснаженість, порушення серцевої діяльності.

Жовтий — розкутість, звільнення від проблем та обмежень. Особи, які надають перевагу жовтому кольору, можуть час від часу бути взірцями працьовитості, проте їхні зусилля непостійні. Вибір жовтого — це бажання свободи, надія й очікування великого щастя. При цьому передбачається наявність незначного чи навіть серйозного конфлікту, якого необхідно позбутися. Надія на щастя у різноманітних формах спрямована у майбутнє. Це рух уперед, до нового, сучасного, такого, що розвивається, але ще не сформувалося. Сильне бажання піти від наявних труднощів, знайти вихід, який принесе звільнення, інколи схильність до змін заради змін..

Зелений — наполегливість, напруження, честолюбство, самоствердження, прагнення високого престижу в конфронтації з реалізованими надіями та очікуваннями. Це діяльність, цілеспрямованість, воля, завзятість, твердість, постійність, опірність. Висока оцінка свого Я, що включає всі форми володіння, бажання підвищити впевненість у власній цінності, спроба завзято відстоювати свої претензії; символізує гордість, суворість характеру, можливість керувати іншими, спрямовувати їх, відчуття переваги. Скрупульозність в уточненні фактів, точність пам'яті, ясність викладу, здатність до критичного аналізу, логічність.

Синій — повний спокій, задоволення, безтурботність, потреба в емоційному комфорті, мирі, гармонії, задоволеності або ж фізіологічна необхідність відпочинку. Потреба у спокійному впорядкованому оточенні, вільному від безладу та обмежень, де все відбувається плавно, згідно з традицією; безтурботні взаємини, вільні від суперечок. Потреба відчувати довіру до близьких.

Сірий — безбарвний, нейтральний. Кожен, хто ставить його на перше місце, хоче відмежуватися, залишаючи себе вільним від певних зобов'язань, ні в чому не брати участі. У цій позиції сірий колір є спробою шляхом незалученості виправити обставини, викликані тривогою, яку символізують відкинутий колір або ж кольори. Якщо сірий колір на першому місці, то зазвичай це пов'язано з небажанням бути втягненим у щось, а потім іде бажання, в якому людина не хоче зізнаватися, або ж, можливо, не усвідомлює його. Астенічний стан, виснаження, стрес, наприклад, перед іспитами.

Чорний — заперечення кольору як такого. Це абсолютна межа, за якою життя припиняється, виникає ідея небуття, зникнення. Чорний — це «ні» на противагу білому «так». Білий — чистий аркуш, на якому буде написана історія; чорний — кінець, після якого нічого немає. Отже, чорний символізує відмову, повне зречення або несприйняття. Той, хто віддає перевагу чорному, бажає зректися всього через упертий протест проти актуального стану, за якого він відчуває, що все не так, як треба, повстає проти долі, схильний діяти необачно і нерозсудливо.

Обговорення

- Від чого вам буває весело?
- Від чого вам буває сумно?
- Від чого вам буває страшно?
- Коли ви почувалися винним?

Психолог. Як ви гадаєте, настрій може вплинути на спілкування з іншими людьми? Так, людина з відкритою, щирою усмішкою завжди приваблива, з нею хочеться спілкуватись, їй легше знаходити порозуміння, уникати конфліктних ситуацій. І дуже складно спілкуватися з тим, хто не вміє приборкувати у собі негативні емоції, бути стриманим. Отже, діти повинні ще змалку вчитися не показувати свого поганого настрою, своєї роздратованості, керувати своїм настроєм, щоб було легше спілкуватися, щоб зберегти здоров'я.

Релаксаційний практикум

Вправа «Поплавець на воді» (5 хв)

Мета: досягти швидкого розслаблення і відчуття легкості в тілі, зняти емоційне напруження, відновити сили.

Увімкніть запис шуму морських хвиль.

Психолог. Станьте зручно, розслабтеся, заплющте очі. Зосередьте свою увагу на диханні: вдих — видих, вдих — видих. Уявіть собі, що ви — поплавець на воді. Під час вдиху хвилі піднімають вас угору, під час видиху — опускають вниз. Вдих — угору, видих — вниз...

Закріплення знань

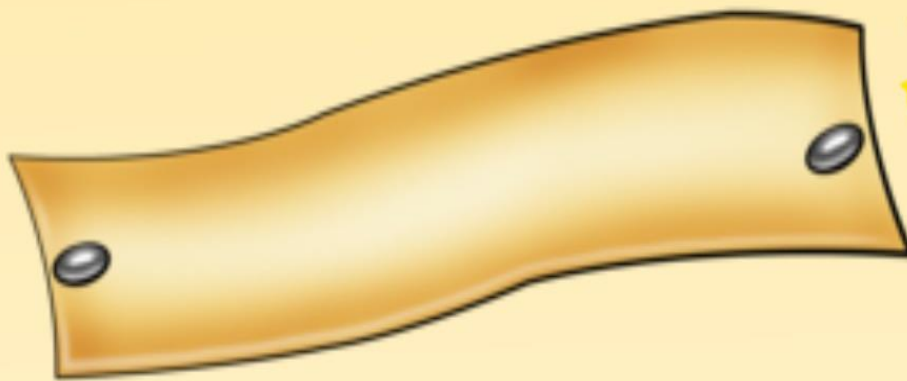
- Що таке настрій?
- Як впливає настрій на спілкування і здоров'я?
- Як можна керувати своїм настроєм?
- Яке значення має усмішка у житті людини?

Підсумки заняття

Психолог. Позитивне доброзичливе спілкування, піднесений настрій є важливою складовою здорового способу життя. А радісне, оптимістичне сприйняття світу, гарний настрій — запорука міцного здоров'я. Ніщо не коштує так дешево і не цінується так дорого, як ввічливість, прикрашена приємною усмішкою.

Домашнє завдання

Напишіть міні-твір на тему «Як ти вважаєш, що потрібно робити, аби звільнитися від кепського настрою?».

ОЗВИТОК

ПІЗНАВАЛЬНИХ ПРОЦЕСІВ

Мета: (слайд 2) розвиток уваги, мимовільної пам'яті, словесно-логічного мислення, створення сприятливого психологічного мікроклімату в групі, виховання охайності та відповідальності.

Обладнання: презентація PowerPoint, букви абетки б,ї,к,в,з,л,с,м, комп'ютер, відеопроєктор.

Хід заняття

Вступна частина

А) Тихо сідають ті діти, ім'я яких починається з приголосної букви, слідом за ними сідають ті, чиє ім'я починається з голосної букви.

Б) Емоційний настрій:

- Яка зараз пора року? (*зима*)

- Сьогодні на занятті ми подумки вирушимо на прогулянку до зимового лісу, зустрінемося з лісними тваринами, виконуючи при цьому різноманітні завдання, а також будемо працювати над розвитком пам'яті, уваги, мислення.

- Дорога у нас попереду неблизька, та щоб не заблукати, давайте перевіримо, чи добре ми знаємо один одного по голосу.

Вправа «Впізнай по голосу» (слайд 3)

Мета: розвиток слухового сприйняття, розвиток уваги, вміння впізнавати один одного по голосу, створення позитивного емоційного фону.

Хтось у лісі заблукав,

Голосно «Ау!» гукав.

Очі міцно закривай,

Хто гукає, відгадай!

Один із учнів виходить перед класом та повертається до класу спиною. Хтось із класу гукає «Ау!». Учень, який стоїть перед класом, повинен відгадати по голосу того, хто його гукав.

Гра повторюється кілька разів.

Основна частина.

Вправа «Казковий герой» (слайд 4)

Мета: розвиток уваги, слухового сприйняття

Психолог. А тепер подивимось, хто з вас найуважніший?

Я буду називати казкового героя: якщо це позитивний персонаж – сплесніть у долоні, якщо негативний – махніть головою «Ні-Ні»:

Попелюшка, Баба-Яга, Коцій Безсмертний, Айболить, Червона Шапочка, Пірат, Змій Горинич, Кіт у чоботях, Снігова королева, Чиполіно.

Вправа «Назви тварину» (слайди 5-14)

Мета: розвиток пам'яті, уваги

Психолог. Як ви знаєте, в лісі живуть багато різних тварин. Давайте назвемо деяких з них, а допоможуть нам у цьому букви абетки. Зараз я кожному з вас роздам по одній букві. Усі уважно слідкуйте за екраном. Як тільки там з'являється буква, той учень, кому дісталася ця буква, піднімається і називає тварину на цю букву.

Наприклад:

Б - білка, борсук

В - вовк, ведмідь

Р - рись

Ї - їжак

З - заєць

К - кабан

Л – лось, лисиця

М – мавпа, мурахоїд

Вправа «Знайди тінь»

Мета: розвиток уваги, зорової пам'яті.

Психолог. Подивіться уважно на ці малюнки. Знайдіть тінь до кожного предмета.

Фізкультхвилинка «Покажіть, як живуть звірята»

Покажіть мені, малята,

В лісі як живуть звірята,

Як лисичка просипається,

Як білочка вмивається,

Як зайчик пострибав,
Як вовчик пробігав.
А їжак не поспішає,
З кущів ягідки збирає.
І лише ведмедик спить,
Прокидатись не спішить.

Вправа «Добери пару» (слайд 15)

Мета: розвиток уваги, мисленевих операцій

Психолог. Подивіться уважно на зображення на екрані. Вам треба підібрати пару до кожного предмета.

Заклучна частина

Вправа «Швидка реакція» (слайд)

Мета: розвиток уваги, слухової пам'яті.

Психолог. Зараз я буду вам швидко зачитувати слова. Ваше завдання – слухаючи, записувати другу букву кожного слова.

ЗМІЯ, ВОВК, СЛОН, ЛОСЬ, УДАВ, СЦЕНА, БІЛКА.

Що вийшло з букв? Прочитайте про себе. А тепер всі разом - МОЛОДЦІ.

Чи помітили ви зайве слово серед тих, що я вам зачитувала? Яке це слово і чому воно зайве? Що означають всі інші слова? (тварини, зайве – сцена)

Вправа «Коробочка настрою»

Мета: підведення підсумків заняття.

Психолог. Подивіться уважно на коробочки: на них зображені байдужі, веселі та сумні обличчя. Зараз кожному з вас я роздам кольоровий жетон. Опустіть його у коробочку з зображенням, яке відповідає вашому настрою сьогодні.

Дякую всім за активну участь у нашому занятті. До побачення!

ізнай себе

Мета: учити усвідомлювати свої переживання, розуміти іншого й самого себе як унікальну неповторну особистість, спонукати учнів до відвертості у стосунках; розвивати мислення, увагу, уяву, комунікативні навички; виховувати доброзичливе ставлення до людей.

Обладнання: аркуш паперу, кольорові олівці, люстерка, релаксаційна музика (мажор).

Хід заняття

Оргмомент.

Вправа "Привітання".

Мета: розвивати навички групової взаємодії.

Учні стоять колом.

Завдання: привітатися один з одним різними способами, неповторюючись.

Гра "Чарівні слова".

Психолог. Сьогодні я пропоную пограти у гру "Чарівні слова", поміркуйте, будь ласка, і скажіть, які слова слід уживати, щоб почуватися добре, приємно? Відповіді учнів.

Гра в парах. "Хто більше назве".

Мета: поповнювати словниковий запас учнів, виховувати доброзичливе ставлення один до одного, розвивати комунікативні якості.

Учні по черзі називають один одному добрі, лагідні, привітні слова, виграв той, хто назве слово останнім.

Розминка "Прогноз погоди".

Мета: психологічне розвантаження учнів.

Діти стають у коло один за одним.

Психолог. Покладіть руки на плечі товариша, що стоїть попереду. Зараз ми будемо робити один одному масаж, але так, щоб було відчутно бажання зробити товаришу щось приємне, поділитися теплом, гарним настроєм.

На вулиці чудова погода, сонечко торкається оточуючого ніжними, лагідними, теплими промінцями і все навкруги радіє йому - учні м'яко, лагідно погладжують один одного.

І раптом сонечко закрила невеличка хмарка і почав накрапати дощик - учні постукують один одного кінчиками пальців.

Пішов град - учні сильніше постукують кінчиками пальців.

Він супроводжувався блискавкою - учні ребром долоні труть по спині.

Тайфун - учні несильно стукають кулачками по спині.

Землетрус - учні трясуть один одного за плечі.

Потім усе заспокоїлося, з-за хмари з'явилося сонечко й почало зігрівати все навкруги ніжними, лагідними, теплими промінцями - учні м'яко, лагідно погладжують один одного.

Потім учні повертаються, повторюють вправу, віддячуючи сусіду теплом, ніжністю.

Запитання до учнів:

"Чи приємно було відчувати масаж, який вам робили товариші? Чому? Що б ви хотіли сказати тому, хто робив вам масаж?"

Казка "Країна Теплого Пуху"

Колись давно існувала така собі Країна Теплого Пуху. Кожен мешканець цієї країни мав м'яку сумочку, у якій завжди знаходився теплий пух (учням демонструється сумочка з пухом). Пуху було дуже багато, його вистачало на всіх. Мешканці країни дарували його один одному, потрібно було тільки сказати: "Дайте мені, будь ласка, трішечки пуху!". Населяли цю країну добрі, щирі, дружні, веселі люди. Вони допомагали один одному, весело проводили вільний час, часто запрошували один одного в гості, і здавалося, що так буде завжди ...

Але поблизу в холодному, крижаному будинку мешкала дуже зла відьма, яка заздрила дружбі, доброзичливості цих людей, тому вирішила знищити Країну Теплого Пуху. Перетворившись на вродливу принцесу, вона одного чудового дня з'явилася в цій країні. Вона гуляла містом, вдивлялася в обличчя людей. Одна жінка, вирішила подарувати їй пух із сумочки. Відьма не могла взяти цей пух, бо зло не сумісне з добром, і, взявши його, вона одразу стала б доброю, тому вона вирішила обдурити жінку.

- Навіщо ви даруєте мені пух? Я чула, що він скоро закінчиться і зовсім зникне, - сказала вона жінці.

Жінка повірила їй, швидко заховала пух у сумочку і пішла геть. Це вона сказала багатьом мешканцям, і вони повірили їй. Відтоді люди припинили дарувати один одному теплий пух, життя в країні стало геть протилежним: ніхто не запрошував у гості, люди перестали допомагати один одному - вони стали холодними, злими, заздрісними і невірними, всі прагнули розбагатіти.

Якось до цієї країни приїхала одна добра сім'я, у якої зберігся теплий пух. Побачивши, що відбувається в країні, члени родини почали роздавати теплий пух усім мешканцям, його вистачило на всіх. Відтоді у країні панує щастя, доброта та добробут.

Запитання до учнів:

- Як ви розумієте, що таке теплий пух?
- Чи існує теплий пух у нашому житті?

Ми з вами часто говоримо про доброту, про те, що потрібно бути чуйними, любити один одного і весь оточуючий світ. Давайте ми спробуємо уявити теплий пух, доброту, життя цієї країни ..

Тематичний малюнок.

Вмикається музика. Учні уявляють і малюють країну Теплого Пуху.

Вправа "Добринка по колу».

Мета: сприяти відчуттю єдності групи, позитивним емоціям.

Учні стають у коло і говорять один одному щось приємне, лагідне, добре ("добринку").

Давайте спробуємо, пам'ятаючи про країну Теплого Пуху, робити добро, щось приємне один одному, любити весь оточуючий світ!

Мета:

- розвивати слухову та довільну пам'ять;
- розвивати мовлення (збагачувати словник, покращувати зв'язність);
- розвивати вміння запам'ятовувати звуковий ланцюжок;
- , • учити запам'ятовувати скоромовки;
- розвивати увагу та спостережливість;
- підтримувати позитивний настрій групи;
- формувати відчуття близькості з іншими дітьми.

Матеріали: олівець для настукування ритму мелодій, список скоромовок, список для вправи «Пари слів».

Вступне слово психолога

Вправа-привітання «Передай по колу...»

Учні передають одне одному уявні предмети — жаринку, шматочок льоду, маленьке зернятко, великий гарбуз, гирю тощо.

Гра «Супермаркет»

Діти уявляють, що вони в супермаркеті, й купують різні речі, їм потрібно по черзі називати те, що вони кладуть у свій кошик, при цьому називаючи все, що туди покрали раніше інші однокласники.

Гра «Повтори за мною»

Психолог вистукує олівцем коротку й чітку мелодію. Потім просить учнів повторити її. Якщо у класі мало дітей, можна попрацювати з кожним окремо. Решта дітей повинні уважно слухати й оцінювати виконання рухами: якщо зауважать помилку, піднімають угору руки.

Гра «Скоромовки»

Дітям зачитують скоромовки (у порядку зростання складності вимови), слухають, запам'ятовують і повторюють їх:

1. Купила бабуся намисто Марусі.
2. Муха-горюха сіла на вухо.
3. В їжачка — їжаченята, у вужа — вуженята
4. Від тупоту копит пил по полю летить.
5. Ходить квочка коло кілочка, водить діточок коло квіточок.
6. Цвіркунець на скрипочці цвірінчить, горобець на гілочці ноти вчить.
7. Хитру сороку спіймати морока, а на сорок сорок — сорок морок.

Вправа «Пари слів»

Дітям зачитують пари слів, які вони мають спробувати запам'ятати (кількість пар залежить від віку дітей; найменша кількість — 10 пар):

- ліс — шишка;
- мед — бджілка;
- тарілка — суп;
- пошта — лист;
- дощ — парасолька;
- м'яч — волейбол;
- зима — сніг;
- олівець — малюнок;
- машина — дорога;
- ковбаса — бутерброд;
- зайчик — вовк;
- мультфільм — телевізор;
- букви — книжка;
- небо — пташка;
- мило — рушник;
- чобіт — нога;
- риба — вода;
- глобус — географія;
- морозиво — ангіна,

Вправа «Літери алфавіту»

Кожній дитині присвоюється буква алфавіту. Психолог називає літеру, а дитина, якій належить ця буква, плескає в долоні або піднімає руку.

Вправа «На одну букву»

Психолог пропонує всім придумати слова на одну букву. Діти по колу говорять кожен своє слово, не повторюючи вже названих. Виграє той, хто останнім назве слово.

Вправа-прощання «Пірамідка»

Психолог протягує руку долонею догори, а діти накладають свої долоні згори, створюючи пірамідку.

Заключне слово психолога

Мета: розвивати в учнів пізнавальні процеси, уважно слухати, працювати за сказівкою вчителя.

Хід заняття

Гра «Лото, в якому всі перемагають»

Мета: вчити розпізнавати і добирати числа, кольори, форми.

Матеріали: лото із зображенням різних предметів, фішки.

Малята вчаться відчувати радість і позитивні емоції, коли у них та інших усе добре. Звичайні ігри в лото можуть виявитися занадто напруженими для дітей. Вони починають перейматися і нервуватися, сподіваючись, що їхні картки заповняться першими, аж раптом хтось кричить: «Є!». Таке життя: інколи перемагаємо ми, інколи хтось інший. Та хіба погано, якби всі могли вигравати одразу? У нашому лото перемогу святкує кожен.

Зробіть із картону картки для лото, напишіть на кожній із них цифри від 1 до 10 або від 10 до 20. На всіх картках мають стояти однакові цифри, тільки в різному порядку. Роздайте кожному гравцеві по картці, а також фішки.

Називаючи цифри в довільному порядку, діти повинні відшукати назване число на картці й закрити його фішкою.

Коли всі цифри будуть закриті, обійдіть гравців і перевірте їхні картки: «Ти закрит 1? Так. А 2? Добре. Подивимося, як щодо 3. І 3 є». І так далі.

Упевнившись таким чином, що завдання виконане, повідомте: «У тебе заповнена вся картка! О, і в тебе теж!». Дітям дуже подобається, коли виграють усі!

Варіанти:

1. Ви можете використовувати цю гру, щоб навчити малят багатьох речей. Указуйте на картках кольори, форми, букви й навіть коротенькі слова, імена людей, зображуйте тварин — загалом, будь-яку інформацію, яку ви хочете закріпити в пам'яті дитини.

2. Можна зробити фішки з картинок або слів, наклеєних на аркуші паперу, щоб гравці могли співвідносити ці картинки з малюнками на картках.

Вправа «Гарячий м'яч — холодний м'яч»

Мета: розвивати вміння уважно слухати, активізувати мозок і вчитися виконувати команди.

Матеріали: м'яч або щось, що можна кидати.

Психолог заздалегідь пояснює, що означає кожне завдання. За бажанням він може придумувати будь-які нові варіанти.

Гравці стають у коло й перекидають м'яча одне одному. Коли психолог говорить: «Гарячий м'яч!», — діти передають м'яча одне одному вгорі так швидко, наскільки можливо. Якщо психолог командує: «Холодний м'яч!», — гравці повільно й акуратно перекидають м'яча знизу, доки не надійде інша команда.

Коли психолог кричить: «Нижній м'яч!», — учасник піднімає ногу й кидає м'яч з-під неї.

Коли психолог повідомляє: «Кручений м'яч!», — гравець повинен покрутитися навколо себе й потім кинути м'яча. («Кручені» м'ячі можна урізноманітнити: «гарячі кручені м'ячі» й «холодні кручені м'ячі».)

Коли психолог командує: «Звуковий м'яч!», — учасник має спершу видати якийсь звук, а потім кинути м'яча.

Досвідчені гравці можуть виконувати складні команди, наприклад, «звуковий гарячий кручений м'яч». У цьому випадку потрібно впіймати м'яча, покрутитися навколо себе, видати звук і швидко кинути його вгорі іншому гравцеві.

Гра «Відгадай картинку»

Мета: засвоєння дуже важливого математичного поняття, суть якого в тому, що ціле складається з дрібних частин; розвиток смислової здогадки.

Матеріали: ножиці, папір, журнал.

Зробіть на аркуші паперу горизонтальні надрізи, що не доходять до лівого краю. Цим аркушем ви будете прикривати картинку.

Накрийте аркушем будь-яку картинку в журналі й відвертайте смужки паперу одну за одною, перевіряючи, чи зможуть діти відгадати, що зображено на картинці. Поміняйтеся місцями й подивіться, як швидко вам удасться дати правильну відповідь.

Гра у слідопитів

Мета: тренувати зорово-моторну координацію; виявляти свої творчі здібності; розвивати силу й уміння утримувати рівновагу; вчити продумувати дії заздалегідь і складати план.

Матеріали: папір, кольорові олівці або маркери.

Покладіть на підлогу аркуші паперу й попросіть дітей стати на них. Поки вони стоятимуть, окресліть одну або дві стопи. Це можуть зробити однокласники або навіть сама дитина. Добре, якщо таких слідів буде побільше. За бажанням дітлахи можуть розфарбувати свої сліди. Варто урізноманітнити процес розфарбовування, запропонувавши незвичайні варіанти: сліди в горошок, у веселку, у смужку тощо. Викладіть аркуші паперу зі слідами доріжкою по одному або по два.

Порядок пересування з одного аркуша на інший залежить від того, один перед дитиною слід чи два, як далеко один від одного розташовані аркуші.

Отже, якщо на аркуші намальовані два сліди, гравець має стрибнути на нього двома ногами. Якщо ж на наступному аркуші намальований один слід, стрибок відбувається однією ногою — правою або лівою — залежно від того, яка стопа окреслена. Якщо аркуші паперу лежать досить близько, це передбачає короткі стрибки; якщо вони лежать далеко, дитині потрібно робити довгі стрибки.

Інший варіант: приготуйте контури рук і розкладіть їх поруч із контурами ніг. Проходячи слідами, діти інколи зупиняються і, балансуєючи на одній нозі, нахиляються й доторкаються до слідів долонь. Потім перестрибують на аркуш із двома слідами. Вони можуть по черзі розкладати аркуші паперу для того, щоб самим установлювати правила гри.

Замість окремих аркушів паперу можна скористатися рулоном (скажімо, шпалер) і намалювати на ньому послідовність контурів стоп і долонь. Варто спробувати різні варіанти.

ЕМОЦІЇ І ПОЧУТТЯ ЛЮДИНИ

Мета: зрозуміти, що таке емоції і почуття, а також удосконалювати уміння конструктивно виражати їх.

Хід заняття

I. Організація класу.

Вправа «ПРИВІТАЙТЕ МЕНЕ ТІ, ХТО ...»

Учасники стоять або сидять у колі.

Ведучий пропонує:

- Підніміть праву руку ті, у кого є щось червоне в одязі.
- Обніміть праве коліно ті, хто любить виноград.
- Підніміть високо ліву ногу ті, хто любить співати.
- Зробіть крок вперед ті, хто знає, що значить бути ввічливим.
- Нахиліть голову вправо ті, хто любить грати у футбол.

II. Теоретична частина.

Людина сприймає навколишнє середовище по-різному, спричиняючи у неї різні відчуття й емоції. Вона не тільки бачить, чує, відчуває запах, дотик, тобто відчуває і сприймає різні явища зовнішнього світу, а й оцінює їх.

У нас неоднакове ставлення до подій важливих і байдужих, корисних і шкідливих. Так, погожий сонячний день сприяє підвищенню настрою, а хмарний і дощовий зумовлює його погіршення. Емоції відіграють важливу роль у житті людини: вони виконують функцію оцінки діяльності та її результатів.

Емоції – це загальна активна форма переживання організмом своєї життєдіяльності.

Почуття – це сильні та тривалі емоційні стани, які відображають ставлення людини до конкретної події чи особи.

У людини під впливом емоцій формуються притаманні тільки їй почуття, які визначають її ставлення до предметів і явищ довкілля, відповідність чи невідповідність чогось її уявленням, прогнозам. Почуття формуються довше і зазвичай не зникають миттєво. Можна образитись на

друга, що він не зателефонував (емоція), але не перестати любити його (почуття).

Емоції впливають на процеси сприйняття, пам'яті, мислення, свідомості, навчання; визначають ставлення до навколишнього середовища і самого себе і тим самим - поведінку людини.

Виникнення емоцій залежить і від характеру людини. Є люди дуже емоційні, є менш емоційні. Наприклад, прояв емоцій у різних людей на одну й ту саму гумореску різний.

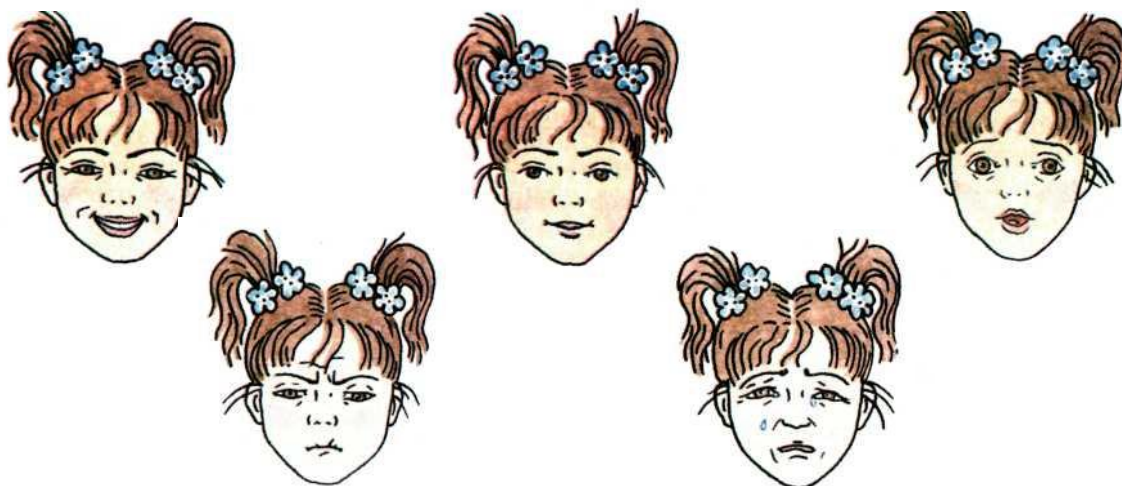
Всю різноманітність емоцій можна розділити на дві категорії: позитивні та негативні. Так, **позитивні емоції** зумовлюють розширення кровоносних судин, підвищення інтенсивності енергетичного обміну, температури тіла, розумової і фізичної працездатності. **Негативні емоції** мають протилежний ефект. Проте вони теж можуть стимулювати активність людини, спрямовуючи її на подолання труднощів. Проявлятися емоції можуть у вигляді емоційних реакцій, станів або стосунків

III. Практична робота.

1. Завдання: вгадай емоційний стан.

- винний
- сердитий
- радісний
- здивований
- спокійний

2. Вправа «Скульптор і глина».

Опис вправи. Учасники розбиваються на пари. У кожній парі одна людина грає роль «скульптора», а другий — «глини». Завдання «скульптора» — виліпити з «глини» скульптуру, що виражає який-небудь емоційний стан. Робиться це шляхом безпосередніх фізичних дій на «глину», без використання слів. Завдання «глини» — бути пластичною, податливою, максимально повно утілити задум «скульптора». Одночасно можуть працювати декілька пар, після закінчення роботи «скульптури», що вийшли, виставляються на загальний огляд, а інші учасники висувають гіпотези про те, що вони виражають. Коли всі гіпотези вислухані, «скульптори» діляться своїм первинним творчим задумом.

Звичайно, зміст «скульптур» в цій вправі не обов'язково повинен зводитися до виразу саме емоційних станів. Можуть зображатися елементи різних дій, тварини і т. п., а в найширшому варіанті дається завдання зобразити все що завгодно.

Психологічний сенс вправи. Для «скульптора» — це розвиток експресивності і уміння виражати свої емоції і відчуття, а також ефективний спосіб отримання зворотного зв'язку. Для «глини» вправа працює головним чином на розвиток пластики і здатності до емпатії. Для групи в цілому вправа має об'єднуючий ефект.

Обговорення. Як учасники відчували себе в ролі «скульптора», «глини», «відвідувачів виставки». Які якості необхідні для «скульптора», щоб створити вдале творіння? А для «глини»? Чи зрозуміла «глина», що з неї хотіли сліпити? Чим визначалася зрозумілість творчих задумів для глядачів?

3. Ігрова вправа «Доречно чи недоречно?».

Мета: виховання моральних почуттів.

Учням демонструють схематичне зображення «РАДІСТЬ» і пропонують обговорити питання:

- Чи завжди доречно виявляти радість?
- За яких обставин цього не слід робити?

Те саме із зображенням «ЗЛІСТЬ».

4. Вправа «Подаруй усмішку».

Мета: навчитися знімати скутість обличчя за допомогою усмішки, підтримувати усмішкою, бажати добра навколишнім; створити і підтримувати позитивний емоційний фон; усувати страхи.

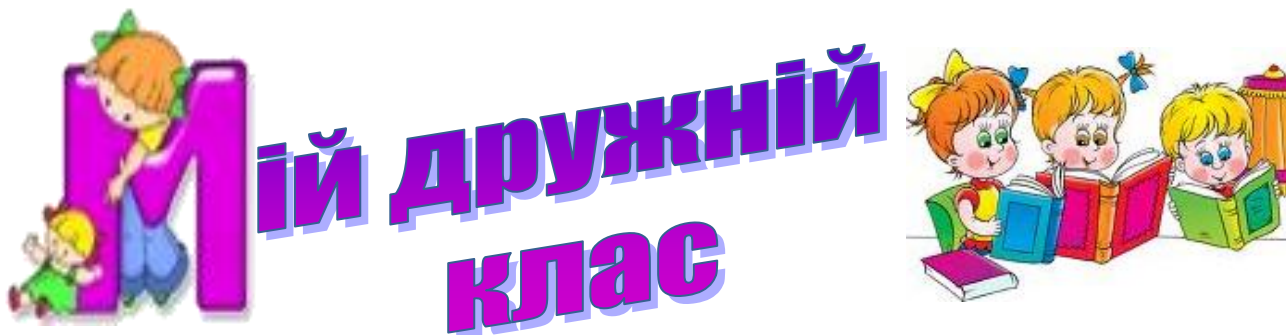
Психологові варто пояснити підліткам значення усмішки у житті та самопочутті людини. Напруження м'язів не тільки відображає, а й формує поганий настрій, утому, негативні емоції. Мають бути напруженими тільки ті м'язи, що необхідні, всі інші повинні бути розслабленими. Цілком розслаблена людина стирає всі негативні емоції. Усміхайтесь! За серйозного виразу обличчя напружені 17 м'язів, в усмішці — 7. Фізіологічний сміх — це вібрація

й масаж, що знімають напруження. Усмішка покращить настрій вам і навколишнім, для усмішки шукайте приводу, провокуйте усмішку.

Усі учасники групи беруться за руки і дарують один одному усмішки: кожен підліток повертається до свого сусіда праворуч або ліворуч і, побажавши йому чогось гарного, усміхається. Той у свою чергу посміхається наступному сусідові і т.д.

Психолог групи цікавиться враженнями школярів від заняття, дякує групі за роботу й запрошує на наступну зустріч.

5. Обговорення заняття.

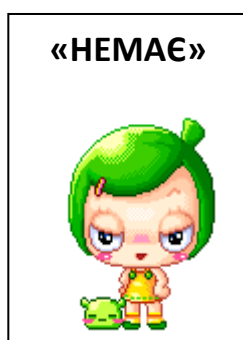
Мета: сприяти формуванню навиків взаємодії в групі; допомогти учням усвідомити, які якості важливі в дружбі; підвищувати самооцінку школярів.

Хід заняття

1. Вправа "Знайди того, хто...".

Розвісьте таблички з відповідями на різні стіни класної кімнати.

Скажіть наступне: *"Зараз я зачитуватиму різні твердження. Якщо ви погоджуєтесь з почутим твердженням, то повинні підійти до таблички, на якій написана відповідь "так" і намальований веселий хлопчик, якщо не погоджуєтесь, - підійдете до таблички з відповіддю "немає" (на ній зображена сумна дівчинка). Є ще третій варіант відповіді - "іноді, не завжди" (на табличці намальований здивований хлопчик), якщо він підходить вам якнайбільше, то встаньте біля цієї таблички."*

Зачитуються наступні твердження:

- Я люблю подорожувати.
- Мій настрій схоже сьогодні на осінню теплу, сонячну днинку.
- Я регулярно чищу зуби.
- Я плачу, коли дивлюся сумні фільми.
- Я вірю в рівні права хлопчиків і дівчаток.
- Мені подобається слухати музику.
- Минулого місяця я прочитав нову книгу.
- Я граю на музичному інструменті.
- Я говорю на іноземній мові.
- Я не люблю вчитися.
- Я не люблю домашні завдання.
- Я умію постояти за себе.
- Я добрий (веселий).
- Я сподіваюся навести лад в своєму столі.
- Мені тут подобається.
- У мене є друзі в класі.

Після кожного твердження залишайте достатньо часу, щоб діти встигли переміститися до потрібної таблички, подивитися, хто відповів на питання так само, як вони, а хто - по-іншому. Питайте дітей, чому вони вибрали ту або іншу відповідь.

2. Вправа "Справжній друг".

Ця вправа допоможе дітям усвідомити, які якості цінуються в дружбі.

Скажіть наступне: *"Кожна людина протягом свого життя прибавляє і втрачає друзів. Дружба доставляє багато радості, але іноді вона може приносити страждання. Дружні відносини постійно міняються у міру того, як ростемо і міняємося ми, самі, з'являються нові друзі, іноді зникають старі. Друзів не бувають багато; хоча відносини можуть бути добрими і теплими зі всіма однокласниками, лише деяким ми довіряємо свої проблеми і переживання".*

Попросіть кожну дитину, передаючи м'яч іншому, закінчити пропозицію: "Друг - це той, хто...". Випишіть на дошку якості, які пропонують діти, і запитайте, чому вони вважають важливими саме ці якості.

Попросіть охочих розповісти про свого справжнього друга, відрекомендувати його групі, наприклад:

Привіт! Я б хотів познайомити вас – із Світланою, своєю подругою. Вона моя сусідка, і я знаю її дуже давно. Вона готує найкраще печення в світі і запрошує мене в гості. Ми з нею багато розмовляємо, а ще ходимо разом гуляти. Вона дуже добра і весела.

Дискусія на тему заняття:

1. Як ви думаєте, що найважливіше в дружбі?

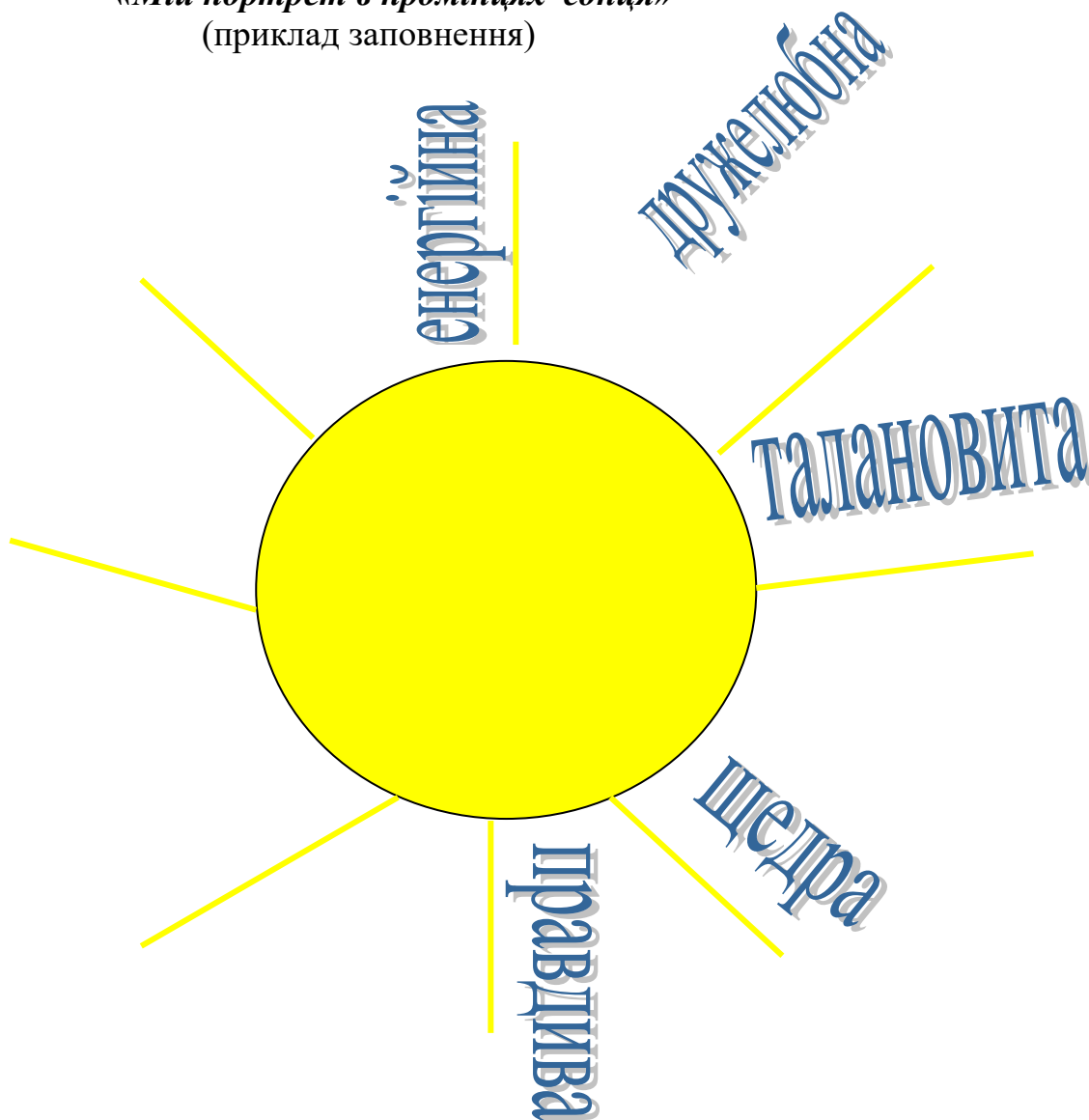
2. Якщо твій кращий друг (подруга) сказав про те, що йому (їй) якнайбільше в тобі подобається, як ти думаєш, що саме він сказав би?
3. А якби ця людина схотіла сказати про те, що йому не подобається в тобі, як ти думаєш, про що він сказав би?
4. Що заважає дружбі?
5. Яким чином дружба може змінюватися залежно від часу, при різних обставинах?

3. Вправа "Мій портрет в промінцях сонця".

Ця вправа допоможе дітям навчитися приймати іншу людину і знаходити в ньому позитивні якості.

Попросіть дітей узяти свої "портрети в промінні сонця" і написати на двох-трьох промінцях свої достоїнства і позитивні якості. Після цього попросите їх передати свої портрети сусіду зліва. Він, а потім і кожний в колі, повинен доповнити список хороших якостей зображеного на фотографії учня, записуючи ці якості на проміннячках, що залишилися.

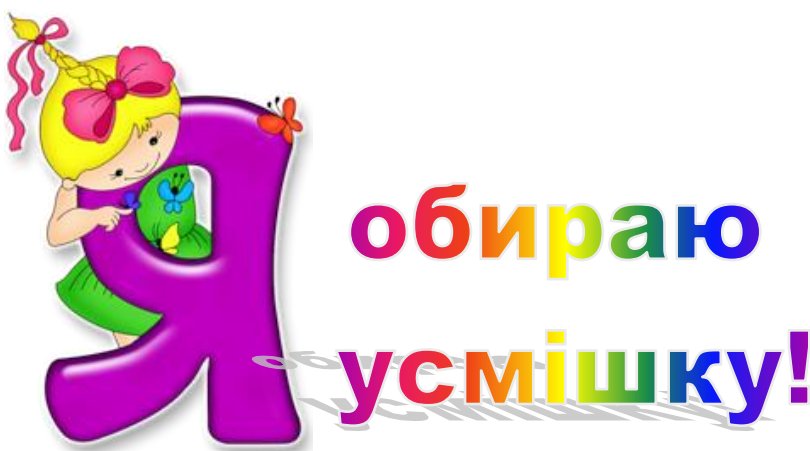
«Мій портрет в промінцях сонця»
(приклад заповнення)

Необхідно врахувати, що сильні сторони віншій дитині діти знаходять швидко, іноді важче йде справа з пошуком власних достоїнств. Буває, що діти пишуть щось образливе, в цьому випадку слід ще раз нагадати інструкцію і подати підтримку дитині, на портреті якої з'явився напис, що зачіпає. Оскільки діти пишуть поволі, слід відвести на виконання цієї вправи достатньо часу.

4. Обговорення підсумків заняття

Обговоріть дії і відчуття всієї групи. Хай учасники скажуть про те, що їм сподобалося, що здивувало, обрадувало на занятті, що вийшло, чим задоволені, які питання залишилися недозволенними.

Мета: вивчення прийомів саморегуляції, тренування доброзичливої поведінки, вміння усміхатися.

Хід заняття

Знайомство «Ім'я з усмішкою» (5 хв)

Сказати своє ім'я й усміхнутися сусіду ліворуч. Починати слід із тренера.

Інформаційне повідомлення «Емоції на обличчі»

Вираз обличчя людини в різних емоційних станах. Стисла розповідь про емоційні стани людини, які можна помітити на її обличчі (бажано ознайомити з емоційними станами, що наведені в поясненні для тренера).

Вправа «Тренуємо емоції» (10 хв)

Тренер роздає учасникам роздруковані аркуші паперу з виразами обличчя людини у різних емоційних станах. За виразом обличчя, мімікою треба розпізнати емоційний стан людини, який відтворено під відповідним номером. Навпроти кожного номера потрібно зробити відповідний запис.

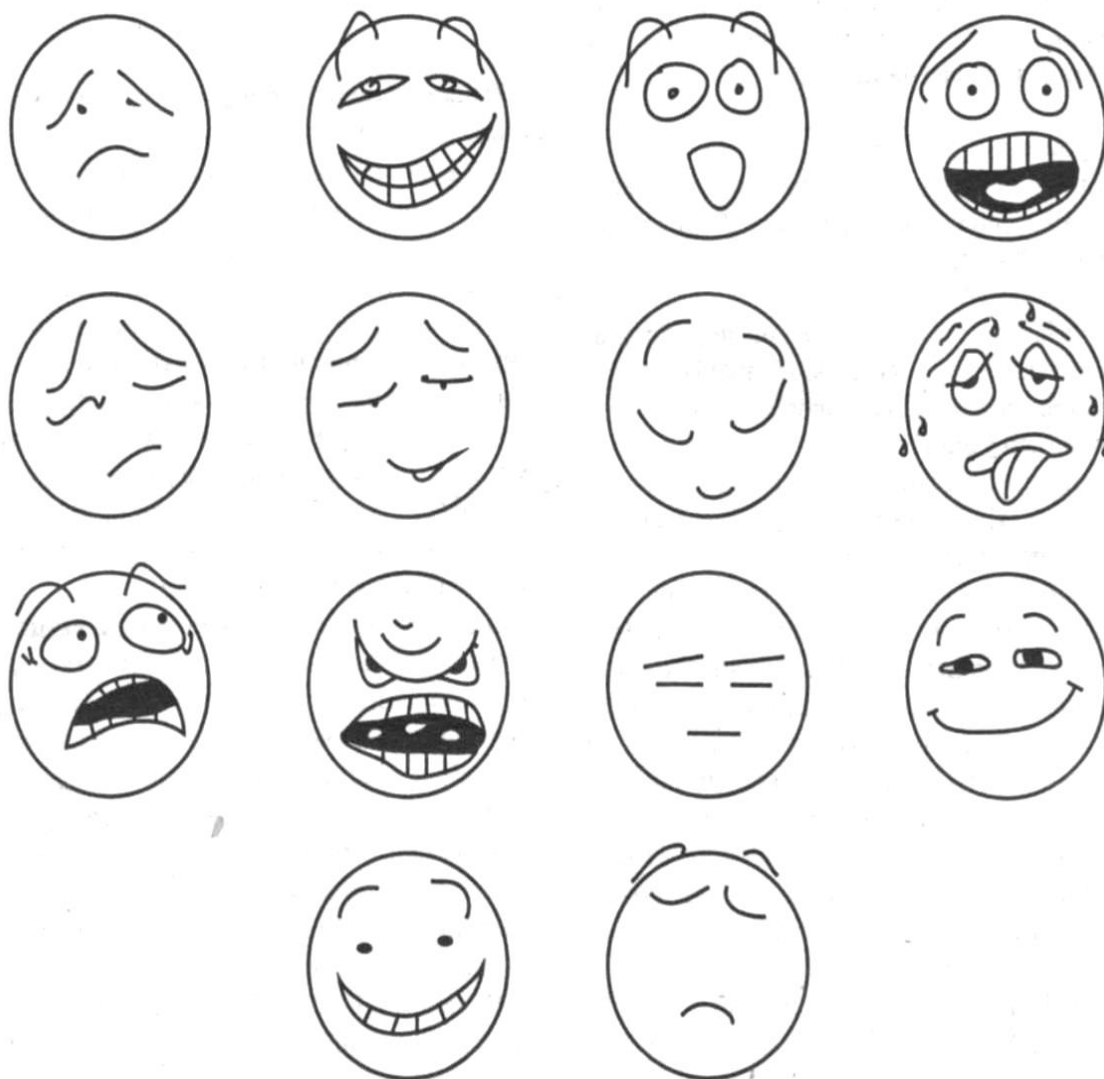
Завдання виконується індивідуально.

Пояснення для тренера:

- 1) смуток;
- 2) веселість;

- 3) подив;
- 4) страх;
- 5) образа;
- 6) скромність;
- 7) сором'язливість;
- 8) втома;
- 9) жах;
- 10) злість;
- 11) спокій;
- 12) задоволення;
- 13) щастя;
- 14) хвалькуватість.

Після того як завдання виконано, тренер зачитує правильні відповіді, самоперевірка. Якщо вам вдалося розпізнати більшість емоційних станів людини за виразом обличчя, тобто за мімікою, отже, завдання навчитися розуміти людину за виразом обличчя для вас неактуальне, ви добре впоралися з ним. Якщо результат невтішний, вам слід приділити цьому питанню особливу увагу.

Починати слід із тренера і далі по колу («Яз певними зусиллями виконую ось таке правило...»).

Вправа «Зачарований острів» (10 хв)

Розподіляємо учасників на дві групи шляхом розрахунку апельсин — лимон. Потім «апельсини» обирають собі пару з «лимонів», запам'ятовують її та виходять за двері. «Лимони» зображують «зачарований острів», відтворюють мімікою негативні емоційні стани. «Апельсини» повинні відгадати певний емоційний стан обраної раніше пари і заспокоїти, втішити лагідними словами. Тільки таким чином з острова можна зняти чари.

Вправа «Одне й те саме по-різному» (5хв)

По черзі виконати одне й те саме завдання, привітатися: невпевнено, агресивно, впевнено, стримано, привітно. Починати слід із тренера і далі по колу.

Вправа «Дзеркало» (10 хв)

Кожному учасникові дається дзеркальце. Дивлячись у нього, потрібно пригадати свої позитивні та негативні емоційні стани і зобразити їх за допомогою міміки, а потім розповісти про відчуття. Які стани було легше зображувати, а які приємніше. Якими б ви хотіли, щоб вас бачили інші?

Перерва (10 хв)

Під час перерви можна використовувати релаксаційні вправи (додаток 4) або ігротеку (додаток 3) на розсуд тренера.

Розповідь «Вплив емоцій на перебіг різних психічних процесів людини» (10 хв)

Життєдіяльність як дорослих, так і дітей відбувається у постійних контактах з іншими людьми, предметами та явищами навколишньої дійсності. До всього, що оточує людину, вона має певне ставлення, яке виявляється у різноманітних емоціях і яке може бути позитивним, негативним або нейтральним. Нейтральне ставлення не пов'язане з виникненням емоцій. Якщо предмети, явища відповідають потребам, можливостям людини, вони викликають у неї позитивне ставлення та емоції (задоволення, радість, захоплення тощо). У протилежному випадку виникають негативне ставлення та відповідні емоції (страх, образа, туга, сум, пригніченість, збентеженість, схвильованість тощо).

Емоції впливають на перебіг різних психічних процесів: сприйняття, пам'яті, уяви, мислення, зумовлюють формування певних рис характеру особистості. Емоційний тон присутній уже у відчуттях, які можуть бути приємними і неприємними, викликати позитивні та негативні емоції.

Позитивні емоції поліпшують процеси пам'яті, мислення. Зокрема, виявлено певні закономірності зв'язку емоційних станів з інтелектуальними процесами: стан радості, захоплення сприяє успішному виконанню пізнавальних, проблемних завдань, тоді як негативні емоції, стани гальмують їх виконання. Позитивні емоції активізують різні види діяльності людини, негативні зменшують активність.

Вольові процеси також тісно пов'язані з емоціями. Емоційне забарвлення настрою позначається на всіх етапах вольової дії: на усвідомленні мотиву, прийнятті рішення, процесі досягнення мети, виконанні прийнятого рішення. Так, емоційна привабливість мети збільшує сили людини, полегшує діяльність. У людей, що перебувають у пригніченому стані, здатність до вольового зусилля знижена.

Усмішка — мімічне вираження позитивних емоцій, тому вона має здатність поліпшувати перебіг усіх психічних процесів в організмі людини. Отже, усміхаймося частіше!

Цікаво знати. Теорія емоцій Джеймса — Ланге.

У цьому випадку не йдеться про співавторство або співпрацю. Американський філософ та психолог Вільям Джеймс і датський медик й анатом Карл Ланге жили в різних куточках світу, писали різними мовами і дійшли своїх висновків незалежно один від одного. У 1884 році в журналі *Mind* було опубліковано статтю Джеймса «Що таке емоція». У ній автор висунув неочікувану і парадоксальну гіпотезу: якщо відокремити від емоції її зовнішній вияв, то від неї взагалі нічого не залишиться.

Джеймс розмірковував так: у відповідь на зміну зовнішніх умов в організмі рефлекторно виникає фізіологічна реакція: підвищується секреція залоз, скорочуються відповідні групи м'язів тощо. Сигнал про ці зміни в організмі потрапляє в центральну нервову систему, таким чином породжуючи емоційне переживання. Тобто ми плачемо не тому, що засмучені, але впадаємо в смуток, тільки-но заплачемо.

Незалежно від В. Джеймса у ті самі роки аналогічну теорію висунув К. Ланге.

Якщо Джеймс пов'язував емоції з широким спектром периферичних змін, то Ланге — тільки із судинною системою: станом іннервації і просвітом судин.

Прагматичні американці швидко зробили практичний висновок із теорії Джеймса — Ланге. Так, глибокий знавець людських відносин Дейл Карнегі у своїх книжках не раз звертався до ідей Джеймса, зокрема до його теорії емоцій, і дійшов простого висновку: щоб викликати приємне переживання, треба поводитися так, ніби воно вже є. У вас не ладяться справи, коти шкребуть на душі? Женіть геть пригніченість і смуток! Усміхайтеся завжди й усюди, і ви справді відчуєте себе життєрадісним.

Важливо й те, що люди рефлекторно цураються похмурих облич. У кожного вистачає своїх проблем і немає бажання стикатися ще й з чужими. А ось людина з оптимістичною усмішкою на обличчі завжди зустрічає відгук і взаємне налаштування.

Для мільйонів американців книжки Дейла Карнегі стали своєрідним посібником життя, зібранням безумовних правил поведінки. Політики і бізнесмени, торгівці й рекламні агенти щохвилини усміхаються партнерам і клієнтам. Якщо на обличчі американця не грає чергова усмішка, отже, у нього на душі геть погано.

Має значення й те, що емоційні вияви багато в чому визначаються культурними нормами. Наприклад, у Японії вияв смутку і болю в присутності осіб вищого статусу вважають неповагою. Тому японець, якому виносять

догану, має вислухати її з усмішкою (у нас це, навпаки, розцінять як невихованість).

У Китаї здавна прийнято повідомляти старшим і вищим особам про своє горе з усмішкою, щоб применшити значення нещастя і не турбувати ним поважну людину.

У жителів Андаманських островів прийнято плакати під час зустрічі після тривалої розлуки, а також у разі примирення ворогуючих сторін.

І таких незвичних для нас прикладів багато. Культурними відмінностями частково можна пояснити і наше насторожене ставлення до американської усмішки. Ми звикли вважати, що вираз обличчя відображає реальний настрій людини. Тому усмішка без очевидного приводу нам незрозуміла, а в деяких випадках навіть неприємна.

Вміння за допомогою міміки керувати настроєм залежить від індивідуальних особливостей людини. Протестувати їх можна, вдавшись до простого прийому, запропонованого німецьким психологом Вірою Біркенбіл. Вона рекомендує у хвилини стурбованості або смутку ненадовго усамітнитися і спробувати надати обличчю радісного виразу. На перший погляд, ця порада є цілком абсурдною, адже в такі хвилини нам зазвичай не до веселощів, тож посмішка, напевно, вийде неприродною. Однак все ж таки намагайтеся підняти куточки вуст й утримувати їх у такому положенні 10—20 с. Біркенбіл стверджує: не було випадку, щоб гримаса не переросла у щиру усмішку. Чи має психолог рацію, кожен може перевірити сам. Тільки не треба забувати, що проблема, яка викликала ваше занепокоєння, все одно потребує вирішення. Усмішка лише допомагає нам емоційно налаштуватися на її розв'язання, активізує та поліпшує дію вольових зусиль.

Вправа «Вікно» (15 хв)

Двоє сідають один навпроти одного і передають невербальну позитивну інформацію. Треба уявити, що між вами скло. Обговорити, хто що зрозумів і які були відчуття. Розподіл на пари здійснюється за розрахунком 1—2—3—4. Перші номери працюють у парі з третіми, другі з четвертими.

Вправа «Я хочу тобі усміхнутися!» (5 хв)

З такими словами протягуємо руку тому, кому хочемо усміхнутися, обраний вами повторює процедуру і т. д. Руки не розмикати, доки не утвориться коло, потім одночасно потрібно сказати: «Я хочу тобі усміхнутися!», дивлячись один одному у вічі.

Вправа «Відчуття» (5 хв)

«Я відчуваю, що можу бути лагідним, добрим, чемним...»

Починати слід із тренера і далі по колу.

Підсумок (5 хв)

Обговорення (запитання можна змінювати)

— Чи можна за допомогою усмішки поліпшити своє життя?

— Як впливають на психологічний стан людини негативні та позитивні емоції?

країні недобрих почуттів (ГНІВ, СТРАХ, ЛЕГКОВАЖНІСТЬ)

*Дивлячись на чужі вади, розумна людина
позбавляється своїх.*

Публіцій Сір

Міні-казка «У країні почуттів»

Психолог. У Країні Почуттів сталося дещо незвичайне — загубилися добрі почуття. І життя стало безбарвним та невимовне тяжким. А недобрі почуття не стримували себе, розросталися. До того ж були навдивовижу негативними, бо вміли маскуватися. Отак, причаївшись, чатували на добрих мандрівників і що є сили намагалися влучити в їх ніжне і вразливе серце колючою стрілою. Звісно, що ті стріли були отруєні великим страхом, набридливою невпевненістю, підозрілою тривожністю, невтішною невеселою самотністю, нервовою дратівливістю та байдужою поверховою легковажністю.

І. Т. Іщук

Аналіз ситуації:

- Чому в Країні почуттів відбулися такі пригоди?
- Що сприяло виникненню цієї ситуації?
- Які почуття «отруюють» життя людини?

Етюд «Калейдоскоп емоцій»

Учні в групах отримують картки з описом ситуацій для зображення емоційного настрою.

- а) Насуптєся, як: осіння хмара; розгнівана людина; зла чарівниця.
- б) Посміхніться, як: кіт на сонці; Буратіно, який отримає від Тортилли золотий ключик; хитра лисиця, яка сиділа верхи на «битому» вовкові; дитина, що зраділа несподіваному приємному подарунку.
- в) Розсердьтєся, як: дитина, в якої забрали яблуко; два цапи на мосту; людина, якій наступили в переповненому автобусі на ногу.
- г) Злякайтєся, як: дитина, що заблукала в лісі; кошеня, на якого гавкає собака; заєць, що побачив лисицю.

Запитання:

- Які емоції допомагають відчувати повноту життя?
- Які емоції заважають спілкуватися, дружити, здійснювати задумане?
- Як часто ви гніваєтеся? Через що і на кого?
- Для роздумів скористайтеся такою ілюстрацією.

Поетична ілюстрація «Гнів»

Йшов король Боровик
Через ліс напрямки.
Він грозив кулаком,
Тупотів каблуком.
Був король Боровик не в душі:
Короля покусали мухи.

Уявна картинка «Я серджуся»

Психолог. Учні, пригадайте ситуацію, коли ви відчували гнів, роздратованість. Чому так трапилось? До чого це призвело? Як ви чинили в такій ситуації? Як виможете впоратися зі своїми негативними почуттями? У процесі обговорення створюється висновок, що «сердитки» спричиняють сльози, розчарування, напруженість у стосунках, конфлікти... Тому потрібно невтомно працювати над своїми почуттями, поважаючи їх і щоразу перемагаючи побоювання та власний страх.

Поетична ілюстрація «Страх»

Психолог. Під час читання вірша зобразити пантомімою дії та почуття.

Мене лякав так часто жах,
Ховаючись в кутки,
І я, злякавшись, крикнув: «Ах!»
Та тільки навпаки,—
Я крикнув: «Ха!» —
І раптом жах
У темряву пірнув.
Злякався він. А слово «Ах!»
Навіки я забув.

Рефлексивне завдання:

- В яких ситуаціях ви відчували почуття страху?
- Чи вдалося вам подолати його?
- Це був страх чого? (*Страх темряви, неуспішності, перед контрольною роботою, перед викликом до дошки, страх самотності, незнайомих ситуацій тощо*)

Творча вправа «Напишіть листас воєму страху»

Психолог. Пропонує учням написати коротенького листа до свого страху, проводжаючи його (бережно) у минуле. Діти самі повинні вирішити його подальшу долю.

Командна гра «Складіть прислів'я»

Психолог. Дві команди отримують по конверту, в яких знаходяться половинки прислів'їв про почуття страху та хоробрість. В однієї команди — початок висловів, а у другої - кінцівка. Одна команда зачитує початок прислів'я, а друга команда повинна знайти та прочитати його продовження, а потім прокоментувати фразу. А потім — навпаки. На цю гру можна брати 6-8 прислів'їв.

— Звільнившись від страху, ми можемо почуватися вільно і легко. Нам спадають на думку цікаві ідеї, нас переповнює нестримне бажання діяти. І беремось до справи настільки швидко і легко, що не встигаємо уявити можливі наслідки, інколи не зовсім приємні. Таким чином, наші дії переростають у звичайну шкоду.

Уявна екскурсія до «Музею шкоди»

Психолог. Запрошую вас, діти, на уявну екскурсію до «Музею шкоди», і хочу вам зачитати їм жартівливий вірш О. Дерманського.

№ .	Початок прислів'я	Кінцівка прислів'я
з/п		
1	Хороброму не потрібна...	довга шпага
2	У страху...	очі завеликі
3	Від страху...	ліків немає
4	Хто боїться листя —...	хай не ходить в ліс
5	Зі страху боягуз...	хоробрим стає
6	Зі страху...	жах бере
7	Хто, не ризикує...	той не виграє
8	Будь сміливим не язиком...	а ділом
9	Сміливий там знайде...	де боягуз загубить
10	Сміливого...	і куля не бере
11	Злякався...	аж у п'ятах захололо
12	Вовків боятися —...	в ліс не ходити
13	Боязливому і миша	як ведмідь
14	Боїться...	і тіні своєї
15	Де боязливому по вуха...	сміливому по коліна
16	Де мужні стискають зуби—...	боягузи ними цокотять

Музей шкоди

Є музеї історичні,
Техніки чи моди...
А у нас музей незвичний —
Бешкетів і шкоди.
Експозиція чудова
Й дуже розмаїта:
Ось рогатка, хлопчик Вова

І вікно розбите;
Ось, бабуся, окуляри
Без одної дужки:
Від'єднав онук-школяр
Дужку самотужки;
Ось розтрощена на друзки
Люстра. Ось і Вася,
Що на ній, мов на мотузці,
Цілий день гойдався.
Розмальованих портретів
Цілі галереї
Неодмінно ви знайдете
В нашому музеї...
Не обходьте, не минайте В
будь-яку погоду!
Завітайте, завітайте
До музею шкоди!

О. Дерманський

Хтось із дітей стає екскурсоводом та пропонує *запитання для учасників екскурсії*:

- Якими експонатами ви, на жаль, могли б поповнити музей шкоди?
- Чи «вдалося» вам (як прикро!) розбити хоч одне вікно м'ячем?
- Як часто (можливо, з великим захопленням та ентузіазмом) ви тримали двері в класі, замість того, щоб, як належить, готуватися до уроку?
- Чи влаштовували ви час від часу шалені і захопливі «водяні перестрілки»?

Питання для роздумів (рефлексії):

- Як можна спрямувати свою енергію в позитивне русло?
- Як подолати наслідки непередбачуваної шкоди?

МІННЯ ПРОБАЧАТИ

*Не треба ображатись на людей за прикроці,
які тебе спіткають.*

В. Іващенко

Мета: формування вміння уважно ставитися до оточуючих, набуття конструктивних форм поведінки.

Хід заняття

Літературна казка «Ображений нарцис» (за А. Несловою)

На березі грайливо-пустотливого струмочка ріс гарнесенький тендітний нарцис.

Одного разу пустун-струмок, граючись, хлюпнув на нього декілька краплинок. Розсердилася квітка і ображено закричала: «Який же тигидкий, струмочку! Як ти смієш обливати мене своєю холодною водою! Все вбрання мені замочив! Забирайся геть, не хочу з тобою гратися!»

- Не ображайся, це я ненавмисно зробив,— вибачався струмочок.— Зачекай хвилинку, лагідне сонечко швидко тебе висушить.

Та гордовитий нарцис не захотів нічого слухати і не вибачив струмочок.

На зміну весні прийшло пекуче літо...

Нарцис був знесилений від спраги; його гарнесеньке вбрання припорошилося пилом та вкрилося брудними плямами. У напівзав'ялій квітці важко було впізнати красеня-нарциса. Згадав він про свого старого друга і зітхаючи, промовив: «Був би зі мною струмок, він напоїв би мене і вмив би мене, став би знову я таким гарнесеньким, як колись».

Вирішив тут нарцис покликати струмочок і попросити у нього вибачення, але заслаб і не міг голосно крикнути... У той час, на жаль, не було ані дощу, ані роси — і так день при дні наш герой все більше в'янув. І незабаром діти знайшли його в траві зовсім засушеним.

Обговорення:

- Чи могла б інакше закінчитися ця історія, якби нарцис не образився на жарт струмочка?
 - Що б ви відчували на місці нарциса?
 - Як би ви діяли на місці героїв казки?
- Що ви можете поради́ти людині, яка не вміє пробачати друзів?

Вправа «Образа — поганий порадник»

Розгляньте з дітьми ситуацію «Образа». Запропонуйте учням:

1. Розповісти про випадок, коли вони відчували образу.
2. Прояснити подробиці. *(По колу діти ставлять одне запитання тому, хто запропонував ситуацію.)*
3. Висловити думки. *(Учні коментують ситуацію.)*
4. Обмінятися метафорами, почуттями *(на що схожа ця ситуація).*
5. Знайти варіанти розв'язання ситуації *(що я зробив би на місці головного героя).*

Малюнок «Якого кольору образа?»

Психолог. Перед початком роботи запитайте учнів, де, за їх уявленням, оселяється образа.

Попросіть дітей намалювати «ображене серце». Як кольори допоможуть висловити це почуття та його переживання?

Інтерактивна вправа «Люстерко примирення»

Психолог. Прочитайте дітям вірш В. Орлова.

Хто кого

- Хто кого образив першим?
- Він мене!
- Ні. Він мене!
- Хто кого ударив першим?
- Він мене!
- Ні. Він мене!
- В дружбі не були чужими!
- Я не був! — І я не був!
- Що ж ви вдвох не поділили?
- Я забув!
- І я забув!

Запитайте дітей про те, чи пригадують вони подібні ситуації? Чи налаштовані вони на примирення?

Приготуйте маленьке люстерко заздалегідь. Це — чарівне люстерко примирення, яке діти будуть передавати один одному по колу. Коли люстерко потрапляє до рук учасника взаємодії, він розповідає про те, як помирився або помиритися зі своїм другом. Потім люстерко примирення потрібно покласти на видне місце в класі, щоб діти могли згадувати про те, як важливо розуміти і пробачати одне одного та не ображатися.

Мета: сприяти формуванню навиків взаємодії в групі, допомогти учням усвідомити, які якості важливі в дружбі, підвищувати самооцінку школярів.

Хід заняття

(Робота над розв'язуванням негативних ситуацій)

Казкова мініатюра «Скажи мені, хто твій друг...»

(В. Хмельницький)

Невеликий Мис сидів на березі моря. Йому тут подобалось...

До Мису підійшло Слоненятко. - Привіт,— сказало Слоненя.

— Ага-ага,— зневажливо відповів Мис. І додав:

— А я більший, ніж ти.

— Зате я вмію ходити,— Слоненя не розгубилося.— І навіть бігати!

— А на мені ростуть квіти,— уже примирливо сказав Мис.

— Бачиш, який у мене хобот,— показало Слоненятко.—Я можу ним дістати до неба!

— Тоді давай дружити,— запропонував Мис.— Я теж, якщо захочу, можу дістати до протилежного берега!

Слоненя подивилось далеко-далеко в море і погодилося.

Питання і завдання до казки:

— Чому так гарно закінчилася історія?

— Завдяки чому Мис і Слоненя змогли порозумітися?

— Давайте всі разом складемо продовження казки про наступні зустрічі друзів.

Творче завдання «Живімо дружно!»

Діти об'єднуються у мікрогрупи по 5—6 осіб. Кожна група отримує творче завдання дослідити якості, які допомагають бути гарними друзями. В групах діти вислуховують кожного і готують спільний перелік позитивних рис. Після цього лідери мікрогруп презентують результати свого пошуку: «Щоб бути гарним другом, необхідно...»

Командна гра «І ти, і він, і я!» (щодо згуртованості колективу)

Діти об'єднуються у дві команди. Перед кожною з команд розставляють «хвилькою» кеглі (5 штук). Усім учасникам гри зав'язують очі. Завдання командам: тримаючись за руки, зробити дистанцію, не зачепивши кеглі.

Вправа «Незвичайний подарунок»

Діти кидають одне одному м'ячик і називають подарунки, які вони подарували б, якби були чарівниками, наприклад: «Я дарую тобі ще невідкриту планету!», «Я дарую тобі місячне сяйво!», «Я дарую тобі літо восени!»

Гра «З ким я подружився?»

Для цієї гри необхідно об'єднати учнів у групи по 4-6 осіб. Учитель дає кожній групі коробку з прорізними з боків 4—6 отворами, щоб туди могла увійти дитяча рука. Учасники засовують руки в коробку (її притримує лідер групи), заплющують очі. Потім знаходять чиюсь руку, знайомляться з нею, відгадують, із чією рукою вони познайомилися, подружилися.

Успіх створює успіх

Мета: розвиток емоційної сфери, формування уміння розрізняти емоції, закріплення впевненості в собі, формування позитивного ставлення до ровесників.

Хід заняття

*Кажи собі: «Я—добрий і щасливий!»
І буде саме так, як ти хотів!
В. Іващенко*

Приєм «Я пишаюся собою...»

Практика свідчить, що зазвичай діти більш за все схильні бачити свої власні невдачі та недоліки, ніж визнавати свої досягнення та успіхи. Тому завдання вчителя — сконцентрувати увагу на тому, що будь-який момент життя може бути успішним. У цьому допоможе прийом «Я пишаюся собою...». Цей прийом можна використовувати не тільки для досягнення якоїсь конкретної мети, але й для того, щоб досягти успіху в цілому.

Запропонуйте дітям скласти список досягнень, якими вони пишаються, записуючи маркером на аркуші паперу свої сильні сторони, що стосуються різних аспектів життя (позитивні якості; найкращі риси; те, що вдається). Під час роботи порадьте дітям підбадьорювати себе, піднімаючи свій настрій і дух («Я можу!», «Це мені вдається!», «Сьогодні у мене вдалий день» тощо). Виділіть на це 10-12 хвилин.

Приклади:

Я багато знаю про...

Я наполегливий(ва).

Я добре малюю.

Я гарний спортсмен.

Зі мною приємно спілкуватися.

Друзі мене люблять.

Я доброзичливий.

Я допомагаю своїй сім'ї та однокласникам.

В мене гарно виходить...

Я вмію спостерігати за природою.

Я люблю дощ.

Заохочуйте дітей до складання максимально повного списку. Бажано, щоб він містив 15-20 пунктів позитивних тверджень. Це допоможе дітям зрозуміти, скільки у них є причин для гордості. Саме в цьому полягає мета вправи — усвідомити, що кожен може пишатися собою. Ці позитивні почуття

викликають радість успіху, що буде підґрунтям майбутньої вдалої реалізації особистісного потенціалу кожної дитини.

Підготуйте заздалегідь місце для спільної презентації списків досягнень та сильних сторін однокласників. *(Дітям буде цікавіше, якщо образом успіху стануть зірка, квітка, планета тощо).*

Вправа «Сад мрій»

Психолог. Запропонуйте дітям уявити собі, що їхнє життя — це сад. Час від часу в ньому необхідно наводити лад. Налаштуйте дітей на уявну ситуацію: «Закрийте очі. Уявіть сад свого життя. Яким ви бачите його зараз? Який він?» *(На дошці потрібно розмістити аркуші з можливими словесними варіантами уявного саду.)*

- Квітучо-весняний;
- у золоті осіннього листя;
- у срібному блиску снігових заметів;
- у мереживі зеленого листя;
- наповнений радісним пташиним співом;
- на мить зажурений;
- в обіймах щасливих мрій;
- збентежений пустотливим вітром;
- в ілюзіях теплого сну;
- зморений-сонцем;
- освітлений місяцем;
- в діамантах ранкової роси;
- закутаний у тремтливу пелену туману;
- стурбований відсутністю господаря;
- захоплений передчуттям дощу.

Запитання для обговорення:

- Ви бажаєте зробити цей сад гарним та привабливим?
- Про що ви думали, коли були в саду?
- Які почуття вас супроводжували?
- Навички, які ви отримали під час цієї роботи, можуть допомогти вам у створенні успішних ситуацій у вашому реальному житті.

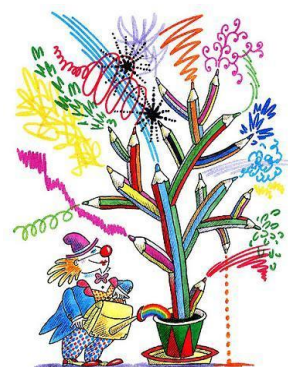
Вправа «Галерея успіху»

На наступному етапі діти створюють «Галерею успіху», використовуючи малюнки, які підготовлені до заняття. Дайте 5 хвилин для обмірковування тексту усного міні-твору «День, коли я відчував себе успішним». Це допоможе учням прокоментувати свій малюнок.

Малюнок «Дерево свого успіху».

Психолог. Намалюйте дерево, його складові підпишіть своїми основними рисами, які, на вашу думку, допомагають вам досягти успіху.

Складіть діалоги на теми «Я це зможу...», «У мене вийде...».

Асоціюйте себе з успішними людьми — як реальними, так і уявними
Якщо ви хочете стати кінорежисером — асоціюйте себе з іншими кінорежисерами.

Якщо ви хочете стати художником — знайдіть інших художників.
Якщо ви хочете стати видатним спортсменом — уявіть себе таким.

Вправа «Біографія за фото»

Для цієї вправи знадобиться кілька фотографій відомих людей (можна підготувати фотографії із журналів). Добре, якщо фотографії принесуть самі діти. Діти складають оповіді про людей, зображених на фотографії. Особливу увагу необхідно звернути на те, що в даний момент відчуває ця людина, і якими є можливі причини цих переживань.

Гра «Інтерв'ю з відомою людиною»

Під час проведення цієї гри можна використати матеріали інформаційного куточка (виставки). Об'єднайте дітей у групи за інтересами (майбутня професія) для підготовки питань до інтерв'ю та інсценізацій. Щоб легше було дітям ототожнюватися із відомою людиною, вони можуть називати себе її ім'ям, намагаючись запозичити ще деякі корисні звички видатної особистості. Під час інтерв'ю з відомою людиною можуть бути використані біографічні дані, а також вигадані історії.

**Найвища мудрість
посміхатись зранку...**

Мета: формування доброзичливого ставлення один до одного, розвивати здатність визначати свій настрій, вчити передавати й розпізнавати певний емоційний стан.

*Сміх—це сонце: воно проганяє зиму з обличчя людини.
Віктор Гюго*

Хід заняття

Творче завдання «Як народжується посмішка»

Психолог. Об'єднайте дітей у групи. Роздайте кожній групі різні предмети: морську мушлю, гарний камінчик, гілочку дерева, квітку, книжку, іграшку тощо.

Кожна з команд пропонує свої варіанти, як цей предмет може поліпшити настрій, допомогти посміхнутися.

Наприклад: квітка може порадувати, мушля — подарувати людям веселу казку про море, камінчик розказати про цікаву подорож тощо.

Гра-медитація «На березі моря»

Психолог. Діти уявляють себе влітку на березі моря. Вони перетворюються на маленькі хвилі, набігають на берег і знов відкочуються назад, здіймають бризки, вибігають на теплі від сонця камінчики, бавляться з ними, доганяють сонячних зайчиків.

Обговорення:

— Якими були ваші відчуття?

— Опишіть відчуття радості. На що воно схоже?

— Як змінився ваш настрій?

Вправа «Знаходимо радість»

Психолог. Прочитайте дітям прислів'я: «Гарне побачиш, на погане не оглянешся».

Попросіть дітей уявити, що добра фея зачарувала їхні очі, і вони почали бачити тільки гарне, позитивне. Діти мають подивитися навколо себе і знайти те, що приносить радість.

Творчо-рефлексивне завдання «Як зробити день веселим» (правила радісного дня)

Психолог. Діти, послухайте вірш.

Щоб зробити веселим день,

Починай співать пісень.

Приготуй смішні листівки,

Вивчи загадки й частівки.

Знадобляться, без вагання,

Ігри, конкурси, змагання...

Запропонуйте групам придумати правила, завдяки яким день наповниться радістю. Наприклад: вранці під час зустрічі діти повинні посміхнутися і сказати один одному щось гарне, приємне. Діти мають ділитися одне з одним тощо. Усі правила радісного дня записує психолог, прикрашає малюнками та прикріплює на стенді.

Міні-сценки «Веселий компот»

Психолог. Діти в парах готують і розігрують смішинки із шкільного життя (можна використати матеріал рубрики «Шкільний гумор» із посібника «Добридень, школярику!»)

радість

Мета: ознайомлення з почуттям радості, розвиток уміння виражати свій емоційний стан, здатності розуміти емоційний стан іншої людини.

Обладнання: піктограма «радість», фото веселих людей, папір, кольорові олівці.

Гра «Привітання»

Мета: створення позитивного емоційного фону.

Психолог. Доброго дня! Давайте привітаємося одне з одним у незвичайний спосіб. Зараз я повернуся до того, хто сидить від мене праворуч, назву його ім'я і скажу, що рада бачити. Він повернеться до свого сусіда праворуч і зробить те саме, і так, доки кожен із вас не привітає свого сусіда.

А тепер я прошу розглянути обличчя цієї людини (піктограма «радість»). Як ви гадаєте, вона зажурена? А може, сердита? Чи весела, радісна? Так, ця людина радісна. Спробуємо створити радість на своєму обличчі. Що для цього потрібно зробити?..

Гра «Сонячний зайчик»

Мета: зняти напруження м'язів обличчя.

Психолог. Але перед цим пограємо у «сонячного зайчика». Уявіть, як сонячний зайчик зазирнув вам у вічі. Заплющте їх. Він побіг далі по обличчю, ніжно погладьте його долонями на лобі, на носі, на ротику, на щічках, на підборідді, погладьте акуратно голову, шию, руки, ноги. Він забрався на живіт — погладьте животика. Сонячний зайчик — не пустун, він любить і пестить тебе, потоваришуй із ним.

Дуже добре! Ми подружилися із сонячним зайчиком, зробимо глибокий вдих-видих та усмінемося одне одному.

Гра «Зоопарк»

Мета: навчити дітей відтворювати радість на обличчі, зрозуміти це почуття, ввести поняття «міміка».

Психолог. Усі ви знаєте, що в зоопарку живуть тварини, на яких приходять подивитися діти й дорослі. Нам потрібно розділитися на дві команди. Одна — «тварини», друга — «відвідувачі зоопарку». Команді «Тварин» я видам листівки із зображенням тварин (лисиці, зайця, вовка, ведмедя та ін.). Ваше завдання — «перевтілитися» в них і по черзі показати, як би могла радіти та чи інша тварина. Команда «відвідувачів зоопарку» має уважно стежити за акторами та вгадувати, яких звірів ті представляють.

Ви — молодці!

Після гри обговоріть із акторами, як їм вдавалося зображати тварин, а глядачам — розуміти, що це була саме радість, а не якийсь інше почуття. Потім команди міняються ролями. Під час обговорення введіть поняття «міміка» (з гр. «наслідуваний, акторський») — рухи м'язів обличчя, що виражають почуття і психічний стан людини.

Кричалка «Я дуже хороший!»

Мета: зняти емоційне напруження.

Психолог. А тепер повторюйте за мною... Я дуже хороший! *(Ведучий вимовляє фразу спочатку пошепки, відокремлюючи слова, потім голосніше, ще голосніше, аж доки не переходить на крик. Діти повторюють за ним.)*

У вас гарно виходить! Тепер зробимо глибокий вдих-видих та усмінемося одне одному.

Етюд «Зустріч із другом»

Мета: розвивати здатність розуміти емоційний стан іншої людини та адекватно виражати свій настрій, покращувати виразність рухів.

Психолог. Зараз я вам розповім одну історію...

У хлопчика був друг. Настало літо, друзі були змушені розлучитися. Хлопчик залишився в місті, а його друг поїхав із батьками відпочивати. Минув місяць. Одного разу йде хлопчик по вулиці й раптом бачить, як на зупинці з автобуса виходить його товариш. Як же вони зраділи один одному!

(Виразні рухи — плечі опущені, вираз печалі на обличчі, обійми, усмішка, сміх (радість).)

Спробуємо розіграти цей епізод.

У вас дуже добре вийшло! А зараз подивіться ось на ці фото *(фотографії веселих людей)*. Що, на вашу думку, вони відчують?.. Як ви здогадалися?.. А оце мої фотографії. Я на них також радію. Як ви думаєте, чому?.. Якщо бажаєте, принесіть на наступне заняття свої фото, де ви радісні.

Поговоримо про те, що ж таке радість для вас. Добре поміркуйте і закінчіть речення «Я радію, коли...» *(ведучий записує висловлювання дітей)*.

Малювання «Радість»

Мета: рефлексія почуттів.

Психолог. Зараз я прошу уявити себе художниками. Нам потрібно намалювати картину «Радість». Візьміть папір, олівці і нехай кожен намалює радість так, як йому хотілося б.

Примітка: є діти, які швидко справляються із завданням, а потім нудяться, чекаючи інших. Я їм пропоную намалювати ще щось таке, що зараз хотілося б, або те, що найбільше запам'яталося на занятті.

Після завершення малювання ведучий звертається до дітей із пропозицією сісти в коло й розповісти про те, що зображено на малюнку.

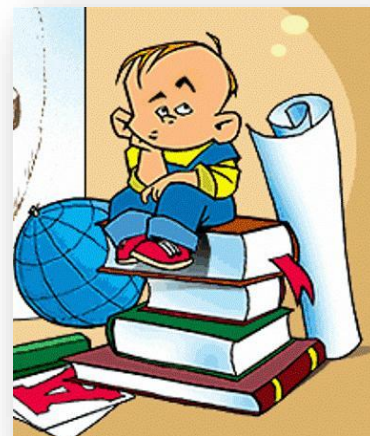
Гра «Добра тварина»

Мета: розвиток почуття єдності.

Психолог. А тепер станьте в коло. Давайте пограємо у гру «Добра тварина».

Візьмемося за руки та уявімо, що ми — одна тварина. Давайте прислухаємося до її дихання Усі разом зробимо вдих-видих, вдих-видих і ще раз вдих-видих. Дуже добре. Послухаємо, як б'ється наше спільне серце. Тук — робимо крок уперед. Тук — крок назад. І ще раз...

Дякую вам за плідну працю! На цьому наше заняття закінчено. До зустрічі!

Мета: розглянути почуття гніву, вивчити вираження емоційних станів у міміці, тренувати вміння відрізняти емоції.

Обладнання: піктограма «гнів», папір, кольорові олівці.

Гра «Привітання»

Мета: створення позитивного емоційного фону, закріплення вивченої емоції.

Психолог. Я вас вітаю! Пропоную розпочати наше заняття з привітання одне одного. І як завжди, спробуємо зробити це у незвичайний спосіб. Отже, станьте, будь ласка, в коло. Візьміться за руки. Зараз я подивлюся на того, хто стоїть ліворуч від мене, назву своє ім'я та мімікою покажу емоцію радості. Він має повторити все, я що скажу і покажу, а потім назвати власне ім'я і показати свою емоцію радості (мімікою або жестами). Наступна дитина повторює все, що говорилося і показувалося, проговорює своє ім'я і виражає власну емоцію радості. І так, аж доки останній учень не завершить коло.

Ви гарно впоралися із завданням!

Примітка. Якщо школярі грають у цю гру вперше, вона затягується в часі. Гра має багато модифікацій, і її можна проводити як окреме заняття, передаючи жести, рухи, слова, комбінацію слів і жестів тощо.

Психолог. Сьогодні ми будемо далі ознайомлюватися з емоціями, які можуть з'явитися у нас із вами, у наших мам і тат, бабусь і дідусів, інших людей. Подивіться на обличчя, зображене на картці. Що відчуває ця людина? Подивіться на її міміку. Що сталося з її ротом? Бровами? Який у неї вираз очей? Що ж це за емоція?.. Так, це — гнів.

А зараз послухайте історію про дівчинку Іванку.

Історія про Іванку

Мета: тренувати вміння розрізняти емоції.

Психолог. Прийшла матуся Іванки з роботи, а вдома... всі іграшки розкидані, на підлозі біля порогу лежить портфель, а в ньому черевики. Мама розгнівалася, тому що Іванка вже давно прийшла зі школи і замість того, щоб допомогти навести порядок, навпаки зчинила безлад у квартирі.

Давайте обіграємо цю історію...

(Виразні рухи — насуплені брови, різкі, поривчасті рухи.)

Чудово!

Гра «Ведмедики та бджілки»

Мета: зняти напруження.

Психолог. Тепер пограємо у гру, яка називається «Ведмедики та бджілки». Зараз ми поділимося на дві команди *(за допомогою лічилки, рахуванням на перший-другий чи у будь-який спосіб, що не спонукає до виявлення негативних емоцій)*.

Отже, маємо дві команди. Команда «ведмедиків» і «бджілок». Умови гри прості: «ведмедики» крадуть мед у «бджілок» і тікають, а «бджілки» їх наздоганяють. Гратимемо за такими правилами:

- починаємо за командою: «На старт, увага, руш!»;
- «бджілкам», наздоганяючи «ведмедиків», можна тільки легенько торкатися плеча;
- за командою «Стоп!» гра припиняється.

Тепер ми можемо розпочинати. Пам'ятаєте правила гри? Почали! Дуже добре!

Гра «Дзеркало»

Мета: вивчати вираження емоції гніву в міміці.

Психолог. Ми трохи побігали, і час пограти в нову гру, яка називається «Дзеркало». Прошу залишитися у попередніх командах. Ви повинні стати одне навпроти одного, домовитися, хто з вас буде «дзеркалом», а хто — стоятиме перед ним. «Дзеркало» має повторювати все те, що відбуватиметься з дитиною, котра стоїть навпроти. А вона передаватиме емоцію «гнів» за допомогою міміки. Зрозуміло? Що ж, тільки-но я плесну в долоні, можна розпочинати. Якщо я плесну в долоні двічі, ви маєте помінятися ролями. Уперед!

Обговорення

- Чи сподобалося вам показувати гнів?
- Чи сподобалося відображати гнів?
- Як ви гадаєте, чи завжди гнів потрібно виражати?
- Гнів — це позитивна чи негативна емоція?
- Чи може гнів бути позитивною емоцією? Я хочу, щоб ви послушали казку і малювали те, що вам найбільше в ній сподобається.

Робота з казкою «Про подорожнього та його лихо» (автор С. Кондратенков)

Мета: зрозуміти, що гнів може приносити користь, і навпаки.

Психолог. Отже, вмоцуйтеся зручніше та слухайте... Казка називається «Про подорожнього та його лихо».

Мені згадалась одна стара історія. Відбулася вона в давні часи, коли люди ще не мали ні телефонів, ні телевізорів, ні автомобілів. Навкруги — самі зелені ліси та галявини. Життя було спокійним та розміреним. Майже як у бабусі в селі.

Тоді люди не відали, що земля складається з материків і островів. Вони здогадувалися, що десь далеко існують землі, на яких живуть войовничі племена. Інколи вони чомусь нападають на мирних мешканців, грабують селища, підпалюють будинки та йдуть далі, приносячи із собою горе та руйнування.

На околиці одного такого селища ріс березовий гай. Якимось із того ж боку, звідки зазвичай приходили варвари, з'явився самотній подорожній. На вигляд — звичайна людина, але чимось він відрізнявся від мешканців села — чи то одягом, чи то широкою усмішкою, на яку так і хотілося усміхнутися у відповідь. Напевне, його усмішка була схожа на твою. Подорожній вирішив перепочити і зупинився у березовому гаї. Він присів на травичку, заплющив очі й почув тихий шелест дерев. Вони неначе співали йому колискову, а сонячні зайчики, пробиваючись скрізь листя, затіяли гру на його обличчі. Він відчував, як теплі плямки перескакують зі щок на лоба, з лоба на підборіддя. Подорожньому стало так затишно, що він вирішив залишитися в цьому селищі.

Поки сидів під деревом, до нього підійшов сивий старигань, присів поряд:

— Звідки йдеш, чужоземцю?

— Я вже навіть і не пам'ятаю, звідки прямую, — відповів той, — лише знаю, що де б я не з'являвся, завжди приношу із собою горе. Наче стараюся допомагати людям, але обов'язково виходить щось не так, ось і йду подалі від туги.

— Невже можна втекти від туги? — здивувався старий.

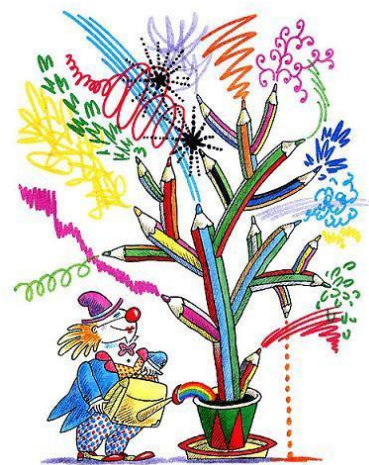
— Так, — відповів подорожній, — коли ти йдеш, то залишаєш тугу, а із собою береш тільки радість.

Вони ще довго спілкувалися, а потім старий запросив подорожнього до себе. Той допомагав мешканцям, чим міг, а коли дізнався про існування варварського племені, заявив:

- Невже ви жодного разу не намагалися чинити опір? Ні? Тоді потрібно цього навчитися!

Подорожній зайшов до хати, виніс звідти важкий меч, що вигравав на сонці.

— За допомогою такого меча і хоробрості можна подолати будь-якого ворога! — сказав він і змахнув мечем, із свистом розсікаючи повітря.

Найхоробріші юнаки в селі стали учнями чу-жеземця. Після тренувань він ішов до березового гаю, сидів на траві, притуляючись спиною до теплого білого стовбура, слухаючи гомін листя. Це місце було для нього найулюбленішим.

Якось уранці мешканці почули брязкіт металу і тупотіння тисячі ніг, побачили величезні юрми воїнів. Захисники села були наготові та чекали на ворога на великому полі перед березовим гаєм. Воїни спершу здивувались, але потім витягай з піхов гострі мечі й кинулися в бій. Спочатку притиснули селян, але тільки-но битва перейшла до гаю, у мешканців селища неначебто додалося хоробрості, і вони почали захищатися з подвійною силою.

Над гаєм стояв дзвін металу, навкруги блищали мечі. Подорожній, який бився у самій гущавині бою, вже не пам'ятав, де він. Тільки знав, що потрібно вбивати ворогів, і махав своїм вірним мечем у всі сторони. Битва так захопила його, що він нічого не відчував, крім гніву й ненависті.

Аж раптом... він затнувся і впав. І знову став самим собою. Побачив свої руки, які тремтіли від втоми, почув незвичайну тишу навколо. Озирнувся навкруги, і те, що побачив, вразило його настільки, що він заляк на місці.

Старого березового гаю більше не було. Від нього лишилися одні пеньки, а серед них стояв старий і з тугою дивився на подорожнього.

— Що зі мною сталося? — запитав подорожній, коли зміг говорити.

— Ти так захопився у своєму гніві, що не помітив, що вороги побігли, а ти рубав і рубав далі. Навіть наші воїни злякалися тебе й пішли, а ти все розмахував мечем і занаптав усі дерева, — відповів старигань. Подорожній сів і заплакав. Він знову приніс із собою біду: зрубав улюблений гай. Узяв свого меча, і, волочачи ним по землі, пішов геть від села. Піти до нових місць подорожній не мав сили, тому залишився жити неподалік. Побудував собі хатинку на узліссі. Меч сховав подалі. Усмішка зникла з його обличчя. Він більше не з'являвся у селищі. Люди часто бачили, як він блукає лісом наодинці та з тугою в очах.

Аж раптом на селище знову напали вороги. Почався запеклий бій, і мешканці зрозуміли, що без сили і спритності подорожнього ворогів їм не здолати. Послали гінця, але подорожній і слухати нічого не хотів: «Я присягнув більше не брати в руки меча. Годі! Я приношу горя більше, ніж радості. Я дотримаюся свого слова». Посланець повернувся з нічим.

Коли у захисників селища сил уже забракло, до подорожнього прийшов старець. Він подивився йому в очі: «Якщо є потреба, потрібно взяти в руки найбільшого меча. Тільки не забувай, що від тебе одного залежить, з якою силою і на що він опуститься». І побрів до села.

«Так, — подумав подорожній, — від біди не втечеш, біду можна тільки перемогти». Знайшов свого меча та стрімко побіг на допомогу мешканцям села. Подорожній бився хоробро, як завжди, але постійно пам'ятав слова старця, і коли побачив, як перший ворог утікає, одразу опустив свого меча. Це була

справжня перемога. Найрадісніша перемога в його житті. І він знову усміхнувся... Як зараз оце ти.

А на місці зрубаного гаю виріс новий, і що вищі ставали дерева, то краще подорожній умів опановувати себе, все частіше на його обличчі з'являлася осяйна усмішка.

Обговорення

- Як усміхнутися так, щоб захотілося усміхнутися у відповідь?
- Як ви розумієте слова «я тікаю від туги»?
- Що, крім меча, потрібно, щоб перемогти ворога? (*Хоробрість.*)
- Як ви розумієте слова «і знову став собою»? Невже подорожній перетворювався на когось іншого?
- Що означає «ти захопився у своєму гніві»?
- Поясніть фразу «просто не потрібно забувати, що ти підіймаєш його, і ти б'єш».
- Чому остання перемога була найрадіснішою в житті подорожнього?
- Поміркуйте, чому що краще подорожній учився опановувати себе, то частіше він усміхався?

Ми гарно попрацювали! У кожного перед собою малюнок. Чи є діти, які хотіли б розповісти нам, що намалювали?

(*Обговорення по черзі.*)

Дуже цікаві малюнки з'явилися на ваших папірцях! Візьміть їх додому та спробуйте передати казкову історію вашим батькам. І не забудьте поділитися своїми враженнями.

Дякую!

Гра «Лісоруб»

Мета: зняття психоемоційного напруження.

Психолог. Давайте встанемо. Уявіть собі, що ви лісоруби, які чистять ліс. На рахунок «раз» підніміть руки вгору (долоні в замку), зробіть глибокий вдих. На рахунок «два» опустіть руки — видих. Ще раз, але видих супроводжуємо голосом. І ще раз, коли робите видих, голосніше.

На цьому наше заняття добігло кінця. До побачення! До наступної зустрічі!

Примітка. Якщо часу замало, читання й обговорення казки можна зробити окремим заняттям.

ОЗУМНИКИ та роЗУМНИЦІ

Мета: розвивати логічне мислення в ході гри, перевірити знання з шкільних предметів, уміння розв'язувати сканворди, виховувати інтерес до навчання.

Психолог: Шановні учні, доброго дня ! Сьогодні у нас інтелектуальний турнір "Розумники та розумниці". Ми з вами будемо спостерігати за вашою боротьбою на звання "розумників і розумниць". Ми довідаємось, наскільки ви швидко мислите, знаєте навколишній світ, розв'язуєте задачі.

Оцінювати здібності третьокласників буде журі, яке визначить переможців і вручить призи. Починаємо розминку, яка і є стартом гри "Розумники і розумниці".

I конкурс -Розминка.

I команда.

1. П'ята буква українського алфавіту.
2. Ця пташка виводить пташенят взимку.
3. Український народний поет і художник.
4. назви компонентів при відніманні.
5. Зробив діло -...
6. Завжди в роті, а не проковтнеш.
7. В якому місяці 28 (29) днів ?
8. Столиця України.
9. Що таке синоніми?

II команда

1. Четверта буква алфавіту.
2. Яка пташка працює в кузні ?
3. Назви чисел при діленні.
4. Чужому лихові...
5. Маленькі, кругленькі, весь світ бачать.
6. П'ятий місяць року.

7. Річка, яка протікає через Київ.
8. Що таке антоніми ?
9. Автор пісні "Вийшли в поле косарі".

II конкурс –Жіночі імена.

Методом закреслення знайти жіночі імена. (завдання двом командам).

К	Р	Ь	З	Ч	О	Н	У
В	І	Р	А	М	Р	О	К
Б	З	І	О	Л	Ь	Г	А
А	Р	М	А	Р	И	Н	А
П	С	О	Т	К	Р	О	М
О	Р	А	Л	Б	С	И	У
Ч	У	Д	А	Л	І	Н	А
І	Н	Н	А	Р	Д	О	Н

(Віра, Ольга, Марина, Ліна, Інна)

III конкурс -Смачні слова.

З даних слів утворити нове "смачне слово"

I команда

Кава + бос = ... /ковбаса/ Нора + маки = ... /макарони/

II команда

Дуб + роберт =... /бутерброд/ Код + лоша = ... /шоколад/

IV конкурс -Цікаві задачі

Показати математичні здібності, логічне мислення при розв'язуванні задач.

I команда

Задача 1. Конвалія живе 21 рік. Вперше вона зацвітає у віці 7 років. Скільки разів може цвісти конвалія за свій вік ? /15 разів/

Задача 2. Скільки очей у морського їжака, якщо у нього на 3 ока більше, ніж у звичайного лісового ? /5 очей/

Задача 3. Лелеки протягом дня приносять їжу одномісячним пташенятам 9 разів, скільки разів лелеки принесуть їжу протягом тижня? /63 рази/

II команда

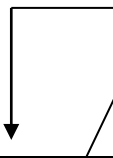
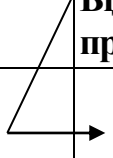

Задача 1. Висота коня 1 м 2 дм. Висота верблюда на 6 дм більша. Яка висота верблюда ? /1 м 8 дм/

Задача 2. Щоб полити одну молоду яблуньку, треба принести 12 відер води. Тато приніс 6 відер, а дідусь - 3. скільки відер води залишилось принести Олегу ? /3 відра/

Задача 3. маса журавля, який стоїть на одній нозі, 6 кг. Якою буде маса журавля, коли він стане на обидві ноги ? / 6 кг /

V конкурс -Відгадуємо сканворд.

Команда самостійно відгадує сканворд на одному аркуші паперу. Завдання обом командам однакове.

	Льотчик		Морква, буряк	
	Відчуття провини			
Наша ... слов'їна				
				
Приятель віника		Тече у венах		Передача Макаревича
		Синонім, антонім, ...	Табачник	
Геометрична пряма				

(Учні, які правильно відгадували слова, отримують зірочки).

VI конкурс–Цікавий квадрат

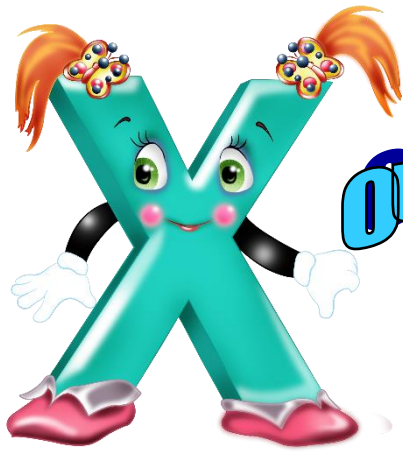
Розстав цифри 1, 2, 3 по клітинках так, щоб в усіх напрямках / по горизонталі й вертикалі / сума чисел дорівнювала 6.

Завдання учні виконують індивідуально, I і II команди одночасно. / враховується правильність і швидкість відповіді /.

Після VI конкурсу журі підводить підсумки конкурсів, визначають розумників та розумниць, вручаються призи.

Звучить пісня на мотив " Солнышко лучистое " :

Ось турнір закінчиться, підем ми додому,
А сьогодні гра у нас " Розумники й розумниці".
Тут не поспіваєш до-ре-мі,
Судить дуже строго нас наше журі.
Та достатньо у нас знань,
Щоб призи забрати всі
І довести без вагань, на що здатні ми, учні.
Отже, поспіваєм до-ре-мі
Судить хай і строго нас наше журі.
Ось закінчилась гра, ми з призами в залі цій,
Як сподобались ми вам, ви нам крикніть "молодці".
Весело співати до-ре-мі
Вже нагородило нас наше журі.

ОЧЕШБУТИ ЗДОРОВИМ- РУХАЙСЯ!

Мета: формування у школярів свідомого ставлення до здорового способу життя та систематичних занять фізичними вправами; розкриття значення активного відпочинку для здоров'я людини; виховання почуття прекрасного, вміння цінувати красу рухів.

Обладнання: правила тренінгу (плакат «Сонечко»), правила роботи в групі, завдання для груп, папір, олівці, фломастери, м'яч, таблиця «Берег сподівань та звершень», паперові човники.

Хід заняття

Вступна частина

Знайомство. Вправа «Віночок побажань».

Діти стають у коло, по черзі передають м'яч, називаючи своє ім'я та побажання наступному учаснику.

Вправа «Правила групи». Оформлення плаката «Сонечко».

- Яке з наших правил допоможе спортсменові досягти успіху? Ми створимо їх разом.

На промінчиках сонечка учасники пишуть правила, яких вони пропонують дотримуватися та прикріплюють їх на плакаті «Сонечко».

Правила роботи в групі: приходити вчасно; бути позитивним; говорити коротко; один говорить – всі слухають; бути доброзичливим; кожна думка має автора; бути толерантним.

Актуалізація теми тренінгу.

1) Гра «Розсипанка»

- Зберіть слова і прочитайте вислів:

здоров'я * рух * – це (*Рух – це здоров'я*).

2) Технологія «Займи позицію».

- Поміркуйте, чи погоджуєтеся ви з думкою, що «рух – це здоров'я» і займіть позицію під словом «так» чи «ні». (*Учні стають біля столу з відповідною табличкою*).

- Доведіть свою думку.

- Як ви гадаєте, про що йтиме мова на тренінгу?

- Отже, тема нашого тренінгу: «**Рух – це здоров'я**».

Вправа «Очікування».

- Що ви очікуєте від уроку? Кожен із вас має паперовий човник, висловіть свої очікування, напишіть їх на листочку-кораблику і прикріпіть на плакаті «Берег сподівань».

Основна частина

Технологія «Мозковий штурм».

- Назвіть види рухової активності. *(Діти називають, а вчитель фіксує відповіді на дошці).*

Запис на дошці: ранкова гімнастика, фізкультхвилинки, уроки фізкультури, рухливі ігри, прогулянки, катання на санчатах, лижах, велосипедах, заняття у спортивних секціях (футболу, волейболу, баскетболу, гандболу, тенісу), танці, фізичні вправи, посильна праця, туризм, активний відпочинок тощо).

Робота в групах.

Учасники об'єднуються в дві групи за словам: «фізкультура», «спорт».

Завдання:

1 група: пояснити, яка користь від проведення ранкової гімнастики, фізкультхвилинки та уроків фізкультури.

2 група: пояснити, яка користь від проведення рухливих та спортивних ігор та посильної праці.

Презентація кожної з груп.

Руханка «Футбол».

Правила гри. Стати у коло, нагнутися. Ноги поставити так, щоб вони торкалися ніг сусіда. Руки – «воротар», ними треба захищати «ворота» (простір між ногами). Важливо забити м'яч у ворота іншого і не пропустити його у власні. Пропускаєш один гол – прибираєш одну руку, ще один – виходиш з гри.

Інформація «Довідкового бюро».

1) Рух – це життя.

Психолог. - Гарна постава – це не тільки краса, а й здоров'я.

- Як ви гадаєте, це краса природна чи набута? *(Відповіді дітей, узагальнення вчителя).*

- Так, багато що залежить від спадковості, але й не менше залежить від індивідуального розвитку. А щоб розвиватися – потрібно рухатись. Рух – це природна біологічна потреба людини. Діти, які мало рухаються, ростуть кволими, слабими, вони не впевнені у своїх силах, гірше вчаться.

- Допомогти можуть фізичні вправи, завдяки виконанню яких підвищується рівень обміну речовин і поліпшується діяльність усіх найважливіших функціональних систем організму.

- Ось чому режим дня школяра має передбачати якомога більшу рухову активність. Це, як ви вірно зазначали, ранкова гімнастика, фізкультхвилинка, фізичні вправи, прогулянки, катання на санчатах, лижах, велосипедах, заняття у спортивних секціях, посильна праця тощо.

- Розглянемо окремі з них. *(Називаючи окремі види рухової діяльності,*

вчитель прикріплює листочки з написами на них під виразом «Рух – це життя», з'єднуючи їх стрілочками).

2) Ранкова гімнастика.

- Хто з вас робить зранку гімнастику? Як часто ви це робите? *(Діти піднімаються на слова «зрідка», «щоранок»).*

- А у чому перевага ранкової гімнастики перед іншими видами рухової діяльності? Звичайно, вона проводиться щоденно. Ранкова зарядка позитивно впливає на фізіологічні процеси в організмі: покращується процес обміну речовин, кровообіг, дихання стає глибшим.

- Отже, день бажано розпочинати з ранкової гімнастики.

3) Фізкультхвилинки.

- Їх ми проводимо на кожному уроці. Вони дуже потрібні, бо ви швидко втомлюєтесь, знижується увага і працездатність. Фізкультхвилинки – це набір вправ і вони можуть бути образні.

- Як це?*(Педагог пропонує дітям зобразити рухи тварин, рухи машин, добре знайомі трудові процеси).*

- Коли цікавіше виконувати ці вправи? Звичайно, коли вони супроводжуються приговорюванням віршів, мов би маленька вистава. Вона створює емоційний підйом, вносить елемент зацікавленості.

- Музика, впливаючи емоційно, робить фізкультхвилинки привабливими, організовує дітей. Крім того, вона регулює темп і ритм рухів, тим самим сприяючи більш чіткому і правильному їх виконанню. *(Діти виконують кілька легких вправ під музику).*

4) Ігри.

Психолог. Чи любите ви гратися у різні ігри?

Гра входить у ваше життя з раннього віку. У грі ви пізнаєте нове, набуваєте різних навичок і вмінь. Недарма гру називають «восьмим чудом світу». Не дивно, що гра викликає інтерес і в непосидючих хлопчиків, і в сором'язливих дівчаток. Перевтілюючись у персонажів гри, кожен з вас стає сміливими і відважними, вольовими і кмітливими, а також.

Звичайно, особливо подобаються вам рухливі ігри. У процесі гри школярі загартовуються не лише фізично, у них розвивається уява, пам'ять, наполегливість і воля.

5) Спорт.

- Рухливі ігри, волейбол, баскетбол, футбол, які ви любите і якимизаймаєтесь, – це різноманітні види спорту.

Назвіть рухливі ігри, які є видами спорту. *(Діти називають, а вчитель на дошці прикріплює листки з назвами видів спорту під словом «спорт»).*

Хто з вас займається у спортивних секціях чи гуртках? *(Діти піднімаються і називають спортивні секції та гуртки, а останні їх вітають аплодисментами).*

Тож на вас чекають стадіони, спортивні майданчики, бігові доріжки, лижні траси – всього й не перелічити. Вибирайте, що вам до вподоби і не баріться. Та й на уроках фізкультури використовуйте кожен хвилину для покращення свого здоров'я.

б) Фізична праця.

Психолог. - Посильна фізична праця – це теж рух, і дуже корисний. Наш український народ завжди цінував працю. Їй присвячені вірші, пісні, прислів'я,

казки. (Дітям пропонується назвати прислів'я про працю).

7) Танок.

Психолог. - Танок – хвилюючий і прекрасний вид мистецтва, бо не тільки відображає життя, а й є життям. А ще танок виховує і культуру поведінки.

Танці – це також емоційна насолода. Вони розвивають відчуття ритму, активізують діяльність легень і серця, виробляють правильну поставу, піднімають настрій, позитивно впливають на здоров'я. Кожен з нас у своєму житті мав нагоду потанцювати. А серед нас є учні, що є учасниками танцювальних гуртків, ансамблів. Привітаємо їх. (Названі діти піднімаються, а останні вітають їх аплодисментами).

Робота у групах.

Об'єднання учасників у три групи за видами м'ячів: волейбольний, футбольний, баскетбольний.

Завдання:

I групі учнів– підготувати і провести рухливу гру;

II групі учнів– розробити і провести комплекс вправ ранкової гімнастики;

III групі учнів– підібрати вправи і провести фізкультхвилинку.

Презентація груп.

Висновок:

Отже, щоб бути здоровим – треба рухатися.

Це означає: робити щоденно ранкову гімнастику, бути активним при проведенні фізкультхвилинки, рухливих ігор, займатися спортом, танцями, посильною фізичною працею тощо.

Заклучна частина.

Вправа «Відкритий мікрофон».

- Для чого людині потрібно рухатися?
- Чи робите ви ранкову гімнастику?
- Назвіть види спорту, якими ви займаєтесь чи хочете займатись.
- Назвіть свої улюблені рухливі ігри.
- Хто з вас ходив у туристичний похід? Чим він вам запам'ятався?
- Чому фізичні вправи (чи посильна фізична праця)приносять користь людині?
- У чому підступність малорухомості?

Підсумок.

- Діти, чиї сподівання справдилися?
- Перенесіть свої кораблики до берега звершень?

Зворотний зв'язок та гра-прощання.

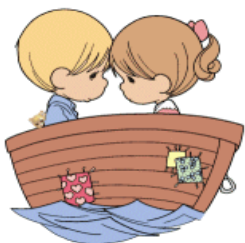
Учні стають в коло і передають один одному м'яч, називаючи вид рухової активності, який подобається найбільше і висловлюють побажання іншим бути спритними, витривалими, упевненими в собі, організованими, красивими, стрункими, жвавими...

Я і мій характер

Мета: допомогти дітям зазирнути у свій Внутрішній Світ; ознайомити з основними рисами характеру, навчити дітей розрізняти їх у собі та інших; виховувати психологічно освічених людей, які вміють вивчати себе, розвивати свою особистість.

Хід заняття

I. Організація класу.

Вправа-гра «Незвичайний привіт».

Діти утворюють коло, виконуючи вправу. Уважно слухають психолога: долоньки до долоньок... носик до носика... лікоть до коліна... руки на плече... помахали ручкою... зняли капелюха... потиснули руку один одному... вітаємо поглядом... усмішкою.

II. Робота за темою. Читання казки.

Казка «Про Дерева-Характери».

У далекому дивному світі, у долині, що розляглася серед високих і неприступних гір, росли Дерева-Характери.

Це були незвичайні рослини. Вони своїм зовнішнім виглядом відображали характери людей, що жили далеко за горами. У кожного Дерева - Характера від стовбура відходили чотири головні гілки і багато маленьких. Ці гілки мали свої назви:

Одна називалася — Ставлення до людей, які тебе оточують.

Друга мала назву — Ставлення до справи, яку виконуєш.

Третя гілка — Ставлення до себе.

Четверта гілка була — Ставлення до власності (до свого і чужого)

У кожного Дерева - Характера гілка Ставлення до людей була найбільшою. В одного дерева вона витягнулася стрімко вгору, тому що виростила її матінка-Правдивість. В іншого дерева — скручена кільцем Брехні. А десь гілка Ставлення до себе з викликом стирчала гілкою Самозакоханості, десь схилилася майже до землі від своєї Приниженості, а десь спокійно піднімалася до сонечка, як утілення Скромності. Гілка Ставлення до власних речей на деяких Деревах-Характерах скорчилася від Жадібності, а на інших — багато листочків розповідають про

свою Щедрість.

Дуже різні Дерева-Характери росли у цьому чарівному лісі. Під деякими Характерами тріскалася земля — такими вони були важкими. Інші Характери повністю були вкриті гілками й тому були дуже колючими. А інші нагадували телеграфні стовпи з ледь помітними відростками — це прямі, відкриті Характери. Міцні Характери не змогла б розпиляти навіть бензопила, а легкі Характери хиталися на вітрі, ледве зачепившись за землю корінням. Були серед них дуже гарні дерева і незграбні, високі і стрункі, низенькі й навіть такі, що стелилися по землі.

Такі різні були Дерева-Характери тому, що росли на різному ґрунті, по-різному зігрівало їх сонце, інакше обдував їх вітер, не порівну давав вологи їм дощ. (Адже у кожної людини у житті все складається також по-різному, правда?).

Деколи налітала в долину шалена буря, люто накидаючись на Дерева-Характери. Деякі з них ламала або виривала з корінням, інші нахилила до землі, але зламати не могла. Були і такі, що не схилилися під найсильнішим буревієм і тільки гордо розправляли свої могутні гілки. Багато людей хотіли б побувати у цьому лісі, подивитись, як виглядає їхнє Дерево-Характер. Але потрапити в цей ліс не може ніхто, і дізнатися, який у тебе характер, можна тільки вивчаючи самого себе і свої вчинки.

III. Завдання на розуміння характеру.

1. Вправа-гра «Кольорова кулька».

Мета: з'ясувати взаємозв'язок між вибором кольору та особливостями характеру.

Діти, ви знаєте, що людина — це частинка Всесвіту, тому в кожного є свій знак зодіаку, і, кажуть, що кожного з нас охороняє своя тваринка, квіточка і дерево. Мабуть, даремно ми говоримо про Дерева-Характери сьогодні.

А якби не світило Сонечко, було б життя на Землі?

Заплющте очі і скажіть, якого кольору все було б навколо нас?

Завдання учням. Підійдіть до кольорових кульок, які вам найбільше подобаються.

- Давайте подивимося, що ж розповість нам колір про наш характер:

- ✓ червоний — активні, наполегливі, врівноважені, розумні діти;
- ✓ зелений — мудрі, творчі, винахідливі;
- ✓ синій — хоробрі, енергійні, активні, неспокійні, рухливі;
- ✓ жовтий — чуттєвий і витончений, дуже активний характер;
- ✓ фіолетовий — загадковий, невідвертий, егоїстичний.

2. Психогімнастика.

Заплющте очі... Уявіть себе Деревом, але не звичайним, з Характером, як у людей. Ваші ноги — то міцне коріння, ваше тіло — стовбур, ваші руки — то

гілки. Деревина набирають сили від Сонечка, енергії — від Землі (*хитаються — спочатку легенько, потім сильніше*).

У далекому дивному світі... (*розходяться парами і ростуть*) своїм зовнішнім виглядом відображають характери:

- важкі — (трое дітей піднімають «штангу»);
- прямі — (руки догори, складають долоньки);
- колючі — (ніби відштовхують щось од себе);
- тверді — (твердо крокують, хороший знак);
- легкі — (кружляють).

А тепер будемо зображати наступні Деревина-Характери:

- 1. Ставлення до людей** — (діти в парах спинками один до одного роблять чашу, руки догори, ноги разом, голова нахилена праворуч).
- 2. Ставлення до справи** — (роблять млинки).
- 3. Ставлення до себе** — (повертаються один до одного, рука «до душі»).
- 4. Ставлення до власності** - (тріпочуть пальчиками (зображають бережливість)).

На дереві показуємо такі гілки:

Правдивість — (права рука витягнута догори).

Брехливість — (нахил праворуч з вигнутою рукою).

Самозакоханість — (носики вгору, руки в боки, права ніжка на каблучок).

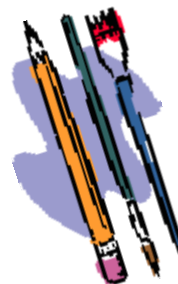
Приниженість — (присідають, голови опущені, руки вниз).

Скромність — (піднімаються на носочки, голівка вбік (ніяковіють)).

Жалібність — (схилилися, руки півколом, ніби зачіпають собі).

Щедрість — (парами, руки до сонечка тягнуть).

IV. Домашнє завдання: намалюйте ваше Деревина-Характер (за прикладом казки). Які гілки є на Дереві-Характері, якої вони довжини, розміру. Можливо, на дереві є гілки, про які не згадувалося в казці. Намалюйте Деревина-Характер і підпишіть гілки.

Мета: розказати учням, що означає вміти учитись; довести, що знання — це найбільший скарб у світі, що основа знань закладається у школі; виховувати працьовитість, бажання добре вчитися.

Обладнання: текст вірша А. Костецького; прислів'я.

Хід заходу

Гра «Наш розум»

Психолог. Діти, перелічіть спочатку все хороше, що може дати людині розум, знання. Потім — усе погане, до чого його може призвести неуцтво.

Учитель записує відповіді учнів у два стовпчики на дошці. Після цього учні в групах складають казку, як розумна книга (друг тощо) допомогли людині позбавитися неуцтва.

Вправа «Мікрофон»

Психолог. Мудрі люди кажуть: «Знання — це скарб, а вміння вчитися — ключ до нього».

- Чому знання називають великим скарбом?
- Що означає: «вміння вчитися — ключ до нього»?

Розповідь психолога (за матеріалами бесіди Н. Г. Красоткіної «Умій вчитись, щоб уміти трудитись»)

Психолог. Що означає вміти вчитися? «А хіба ми не вміємо? — питаєте ви. — Адже тільки те й робимо, що вчимося кожного дня!» Але ж я про те, як треба вчитись, щоб було з того більше користі, і вам було у сто разів цікавіше. Отже, ви згодні прислухатися до моїх порад? Думаю, згодні.

Отже, почнемо із самого початку, тобто з уроків у школі. Ви сидите і слухаєте вчителя, учнів, часом самих себе, коли відповідаєте. Але ж як слухаєте? Що чуєте з того, що говорять? А треба добре прислухатися, напружити свою увагу так, щоб вникнути в саму суть почутого. Для цього слід відкинути всі сторонні справи: розмови з товаришем по парті, записки, малюнки, які вам почали так гарно вдаватися, різні вигадки та ін. А всю увагу зосередити на тому, що саме говорять і чи правильно відповідають твої товариші, та й за що, зрештою, їм ставлять високі бали. Словом, треба зосередитися на головному, на самому уроці. Інакше ви просто згаєте дорогоцінний час, а вдома, замість того, щоб зайнятися улюбленою справою, муситимете знову сидіти над тим, що пропустили на уроці. На уроці можна і вчителя запитати, коли щось не зрозумієш, а вдома кого питаєш? А ви спробуйте посидіти на уроці дуже тихенько, постарайтеся прислухатися до того, що пояснює вчитель, і зрозумієте, що саме про вас дбає вчитель, коли закликає до уваги і тиші. Бо матеріал засвоюється краще, коли дитина уважна і зосереджена, коли її думки спрямовані на сприйняття уроку. Отже, увага, зосередженість — найперші помічники на кожному уроці.

Та це ще не все. Є ще старанність, без якої не обійтися на жодному уроці, бо все почуте слід засвоїти практично, тобто навести приклади, розв'язати задачу, запам'ятати правило, виконати творчу вправу... Ось тут і слід виявити знання, вміння, силу волі, старанність. А де ж воно все візьметься, якщо ви раптом

розлінувалися і не хочете гарно писати, чи навіть вам читати ліньки? У цей момент треба покликати на допомогу всю свою силу волі, щоб прогнати бридку тітку Лінь і взятися до роботи, вкладаючи в неї всю свою майстерність, любов, терпіння, віддаючи всього себе. Це не завжди вдається, правда? Часом тітка Лінь так пригортає вас, так обіймає, що немає ніякої сили вирватись. А тоді бідний зошит за вас червоніє, адже в ньому стільки помилок, такий хаос, бруд, що й годі думати, що це якась дитина працювала на уроці, одразу всім відомо, що цей учень сидів, обійнявшись з тіткою Лінню. А вдома на учня чатують неприємності з батьками, йому доведеться переписувати класну роботу. Народна мудрість про це каже так: «Скупий — двічі платить, а лінивий — двічі робить». Отже, запам'ятайте цю мудрість і ніколи не піддавайтеся тітці Ліні, бо вона дуже каверзна, ніколи вашого часу не пожалкує, та й вас!

ЛІНЬ

Що робити? Наче тінь,
Приросла до мене лінь.
Я хотів уроки вчити —
Адже в мене стільки справ!
А вона шепоче:
— Вітю, взяв би краще — та поспав...
Суперечок не терплю!

Що поробиш? Ліг — та сплю...
Вранці — потираю очі:
Ех, зарядочку б зробіть!
Раптом чую — лінь шепоче:
— Та навіщо це тобі?!
Як тут виберешся з ліжка?
Що зробив я? Знову влігся...

— Що трапилося з хлопчиком Вітею, коли на нього напали лінощі?
— Будьте сильними, не піддавайтеся на спокуси, не лінуйтесь, а працюйте на уроці старанно, наполегливо. Згодом це перетвориться на звичку і ви зрозумієте, що виграли дуже багато часу і зберегли нерви. Чому я кажу — нерви? Погодьтеся, коли у вас класна робота виконана не просто добре, а відмінно, то всі задоволені: ви, ваші батьки, вчителька. І весь світ здається веселим і радісним, навіть, коли лле за вікном дощ. У вас тоді настрої прекрасні, вам весело, ви — щасливі, а отже вашим нервам — спокій! Я от часом думаю, що кожного дня учні пишуть у зошитах «Класна робота», — це не просто тому, що вона виконується в класі, а тому, що повинна бути виконана «класно»! І цей запис має зобов'язувати кожного учня виконувати кожену роботу відмінно, якісно!

Робота над прислів'ями

— Чому кажуть у народі: «Чого не навчивсь Іванко, того Іван не буде знати»? (Поки діти малі, їм треба вчитися.)

— Чому говорять: «Без знань у житті, як без води: і ні туди, і ні сюди»? (Людина без знань — як бур'ян, від неї ніякої користі. Нічого сьогодні без знань людина не зможе зробити.)

— Чому говорять: «За одного вченого сім невчених дають, та ніхто не бере»? (Вага вченої людини значна!)

Вивчення порад «Як виконувати домашнє завдання»

Психолог. І ось ти за столом, а перед тобою — щоденник, у якому написано, що ти повинен зробити на завтра. А записи теж треба робити чітко, бо пам'ять може підвести, і ти зробиш не те, що задано, а тоді знову неприємності. З чого почати? (Відповіді учнів.) Можна і так, і так, а найкраще, все ж, почати з усних предметів: спочатку вивчимо правила, які полегшать виконання письмових вправ. Правила слід вивчати так, щоб уміти застосувати їх практично, тому зосередьтеся, подумайте, про що там написано, і добре запам'ятайте, наведіть власні приклади за аналогією до тих, які є в підручнику. А тепер можна приступати до виконання вправи. Ось зараз вправу виконувати зовсім легко і просто, бо зрозуміло, що вимагається, тільки ж напишіть дуже ретельно, кожен буквочку виводьте старанно, це привчить вас до охайності та порядку. Та й про ведення зошита не забудьте, згадайте, скільки клітинок або лінійок треба відступити від попередньої роботи, про абзаци не забудьте. Гарно і правильно виконана праця принесе радість і задоволення, та й самому на таку роботу приємно подивитись. Отже, ви підготували один урок, тепер приступайте до наступного уроку. Принцип такий самий. Спочатку вивчіть правила, а тоді беріться до вправи чи завдання. А якщо ви читання відклали насамкінець — нічого страшного, почитати можна і зараз. Та добре запам'ятайте, що читати треба уважно, щоб зрозуміти зміст прочитаного. Читання — це найголовніше в початкових класах, тут треба добре оволодіти технікою читання, щоб читати вільно і легко, та ще й виразно і свідомо. Але, крім цього, ще треба добре навчитись переказувати те, про що читали, відповідати на запитання, які стоять після тексту, коротко сформулювати зміст статті. Тут треба добре потрудитись, щоб не запинатись та не заїкатись.

Підсумок заходу

Красиве і некрасиве в поведінці дітей

Психолог. Отже, тепер ви зрозуміли, що, навчаючись у школі, ви готуєте себе до життя, для майбутнього, щоб стати гарними працівниками, щоб у вас не виникало труднощів з роботою, щоб ви могли отримати улюблену професію, добру роботу, бути кваліфікованим спеціалістом. Тому вже сьогодні запам'ятайте: щоб у житті чогось досягти, треба змалку вміти вчитися.\

(Інтерактивна бесіда)

Мета: уточнити поняття ввічливості, показати необхідність виконання правил культурної поведінки; прищеплювати бажання удосконалюватися, жити в культурному середовищі.

Обладнання: тексти оповідань В. Сухомлинського; прислів'я.

Хід заходу

Робота над прислів'ями. Робота в групах

Психолог. Протягом багатьох років склалися правила, що стосуються того, як людина повинна жити поряд з іншими людьми, щоб усім було добре. Це відбито в народних прислів'ях.

Психолог об'єднує дітей у групи і кожній групі роздає прислів'я про мораль.

- Птаха взнають у польоті, а людину в роботі.
- Чого собі не зичиш, і другому не жадай.
- Що посієш, то і збереш.
- Не ім'я прикрашає людину, а її вчинки.

Кожна група доводить мудрість того або іншого прислів'я.

Психолог. «Правил поведінки дуже багато — спробуй їх всі запам'ятати!» — скажуть деякі. Насправді є одне просте правило: людина своєю поведінкою і зовнішнім виглядом не повинна завдавати незручності навколишнім людям. І тоді її вважатимуть інтелігентною людиною.

Гра «Скажи своє слово»

- Оленка скромна, бо...
- Іванко байдужий, бо...
- Марійка щира, бо...
- Петрусь зневажливий, бо...
- Галинкачуйна, бо...

Читання й обговорення оповідань В. Сухомлинського

- Чим схожі ці оповідання?
- Чим вони різняться?
- Розкажіть, якими були діти із першого оповідання? із другого? Чому ви так вважаєте?
- Що головне хотів сказати автор?

Аналіз ситуацій

Психолог. Чимало часу ви проводите у школі. Розглянемо ситуації й оцінимо вчинки школярів.

• Пролунав дзвоник на перерву, і Юрко кулею вискочив із класу. Він хотів купити пиріжок в їдальні і поспішав туди потрапити, поки не набігла велика черга. Він нісся коридором, розштовхуючи дітей, що розбігалися від нього. Але тут в їдальні з'явилась Марія Петрівна. Юрко на хвилину зупинився, а потім стрімголов кинувся в чергу і став знову розштовхувати дітей. Зачепивши дівчинку ліктем, він навіть не озирнувся.

- Що ви можете сказати про хлопчика?
- Що Юрко робив неправильно?
- Як необхідно поводитися в їдальні?

• Урок математики. Діти прочитали задачу. Розв'язали в зошитах. Сергій задивився у вікно, а за задачу й не брався. Побачила це вчителька і, як всі завершили, запитала у Сергія:

- А в тебе яка відповідь?

Встав хлопчина, глянув ліворуч, праворуч. Хтось йому щось зашепотів. Сергій голосно промовив:

- Три кілограми капусти важать вісім кілограмів.
- Як ви вважаєте, чому Сергій не зміг правильно відповісти?
- Згадайте, яких ще правил потрібно дотримуватися на уроці?
- Читання вірша

ЖАРТУН

В нас жартун у класі є,
Всім він прізвиська дає,
Каже: — Я мастак до жартів.
Та чого ті жарти варті?
Зве він «Савою» Савенка,
«Головою» — Головенка,
А Саченкову — «Сачок»,
Маслаченка — «Маслачок»,
Звезарудного — «Заруда»...
А його всі звать «Зануда»!

Г. Бойко

- Як ви вважаєте, чи можна назвати ввічливими героїв вірша?
- Чи гарно називати одне одного різними прізвиськами? Чому?

- Підійшов Толя до Андрійка в читальній залі й каже голосно:
Ходімо звідси, тут нічого робити. Тільки книжки і все. Не цікаво.
Андрійко йому нічого не сказав. Лише приклав палець до вуст: мовляв,
тихо...
- А як ви вважаєте, чому Андрійко не відповів Толикові?
- Що роблять у бібліотеці?

Гра «Як ти вчиниш, коли...»

- Узяв у бібліотеці книжку, а менша сестричка вирвала з неї сторінку.
- Пообіцяв бібліотекареві принести книгу в певний день, а ще не встиг дочитати.
- Взяв передивитися журнал і побачив, що там вирвано кілька сторінок.
- Загубив бібліотечну книгу.

Психолог. Вихована людина постійно контролює себе, завжди оцінює свої вчинки, адже за поведінкою ми судимо про людину. Одні вчинки ми схвалюємо, вважаємо їх культурними, інші — засуджуємо, вони викликають у нас обурення.

Гра «Краще за всіх»

Діти утворюють коло і під музику виконують різні команди психолога, наприклад: потанцювати, зобразити тварину, зробити гімнастичну вправу, посміхнутися тощо. Той, хто краще за всіх виконає те або інше завдання, одержує красиву намистину (камінчик) досконалості. Можна запропонувати дітям виконати смішні завдання. Наприклад: хто довше простоїть на одній нозі, махаючи руками; у кого щонайдовша мова. Перемагає той, хто збере більш усього намистин досконалості.

Наприкінці гри вчитель обговорює з дітьми, що людина повинна старатися щосили, щоб добитися досконалості в якій-небудь справі.

- Чи повинна людина удосконалювати свій характер, і чому?
- Якими якостями повинна володіти людина, щоб прагнути досконалості?
- Хто може допомогти людині вдосконалюватися?
- Хто допомагає вам удосконалюватися?

Психолог. Знанню правил доброї поведінки, вмінню спілкуватися з людьми, визначати характер незнайомого співбесідника або внутрішні емоції своїх друзів треба вчитися з дитинства. Володіючи такими знаннями, вам легше буде досягти успіхів на складному і цікавому шляху, який називається життям.

Підсумок заходу

Психолог. Бути вихованою людиною — значить уміти жити серед людей. Треба дотримуватись правил, які склалися у стосунках між людьми за багато років.

Ким бути?

(усний журнал)

Мета: уточнити і розширити знання учнів про різноманітність професій, про значення, важливість та необхідність будь-якої професії для інших людей; виховувати повагу до праці, пошану до працюючих людей.

Обладнання: таблиця з літерами алфавіту; малюнки; загадки.

ХІД ЗАХОДУ

Вступне слово психолога з елементами бесіди

- Чому праця є необхідною складовою людського життя?
- Чому лінь у людському суспільстві засуджується?
- А якби ви жили самі, без людей, чи треба тоді було б працювати?
- Що станеться, якщо ані на виробництві, ані в школі ніхто нічого не робить?

Психолог. Погляньте навколо... Нас оточує дуже багато речей, необхідних для навчання, праці і відпочинку. Будь-яка річ — результат праці людей різних професій. Якщо ви бережете речі, то шануєте працю цих людей.

Кожний знає своє діло,
Літака веде пілот,
Робітник йде на завод,
Школярів учитель вчить,
Космонавт в ракеті мчить!
Кожний знає своє діло,
Робить чесно його, вміло.

Е. Саталкіна

- Сьогодні ми поговоримо про деякі з безлічі професій.
- Що ж таке професія? Як ви розумієте це слово?

Професія — це вміння добре виконувати певну роботу, виготовляти різні речі, надавати послуги.

Усі професії важливі і потрібні. Своєю працею кожен приносить користь іншим людям.

Сторінка «Світ професій»

1. Професія будівельника

Психолог. Професія будівельника виникла дуже давно. Люди завжди піклувалися про своє житло. Навіть первісна людина

шукала печеру, де можна було б сховатися від негоди. Поступово знання людини розширювалися, вдосконалювалися її вміння. З'явилися спеціалісти, які вміли краще за інших визначати, де, з яких матеріалів і як будувати. Дбали, щоб будівлі були довговічні й красиві. Поступово люди навчилися створювати матеріал для будівництва. Одним із найдавніших будівельних матеріалів є всім добре відома цегла. Цегла й нині — найпоширеніший будівельний матеріал. Вона не боїться вогню, вологи, вітру.

Робота муляра на перший погляд здається нескладною, але він творить справжні дива: з окремих цеглин зводить красиві, міцні споруди.

Муляр плечима торкнувся хмаринки! Дім нам буде — не згає й хвилинки.	Цеглу доставив на риштування. Кран беручий, працювати не лініється.
Рівно виводить він стіни в будові. В нього підручний наготові — Кран величезний! Сьогодні ще зрання	В муляра швидко робота скінчиться: Ось доморує останню цеглинку І заховається геть за хмаринку!

М. Познанська

— Багато цікавих задумів у будівельників. Професія муляра ще багатьом її представникам принесе радість, славу і шану від людей.

2. Професія хлібороба

Психолог. Чому кажуть: «Білий хліб росте у чорній землі»?

— Саме хлібороб перетворює чорне поле на зелене: коли сходить посіяне зерно. Зелене перетворюється на золоте — коли досягають колоски. Золоте стає білим — коли із зерна виготовляють борошно. А ось коли хліб випечений — біле перетворюється на рум'яне.

Честь і слава хліборобам,
Що живуть в моїм селі!
Хлібороби хліб нам роблять,
Знайте й ви про це, малі.
В пору літню, в час осінній,
Навесні — в гарячий час
Косять, жнуть вони і сіють,
Лан орють — у котрий раз!

Хлібороб на своїм полі
Нам вирощує врожай.
Пшениці шумлять на волі —
Де початок їм, де край?
А їсте ви паляницю,
Калачі смачні їсте —
Не забудьте уклонитися
Хліборобові за те!

М. Познанська

— Земля плодovита починається у працювiтiй руцi хлiбороба. Хлiб — праця багатьох людей. I їх праця потрiбна завжди i скрiзь. Без хлiба немає життя на землi.

3. Професiя кухаря

Психолог. Якщо ви зголоднiли то йдете до їдальнi, там так смачно пахне! Хто приготував їжу?

Звiсно, кухар. Він приготував для нас цю смачну i запашну страву. Це його улюблене заняття, робить він це з великою любов'ю, тому i їжа так усiм смакує. Бо те, що людина робить iз задоволенням i любов'ю, приносить радiсть i щастя не тiльки їй самiй, а й усiм iншим. У кого з вас у сiм'ї є кухар?

4. Професiя токаря

Психолог. Що робить токар? Де можна побачити його роботу?

— Професiя токаря потрiбна i вiдповiдальна. Він виточує рiзні деталi на спеціальних верстатах.

Спiває пiсеньку й спiва

Верстат у токарiв!

Якi в тiй пiсеньцi слова?

У нiй немає слiв.

Та в нiй звучить — хай знає всяк

Подяка токарям:

Без них, малята, аж нiяк

Не обiйтися нам!

Бо навiть вдома, де живеш,

Приглянься до речей:

Ти працю токаря знайдеш

Хоча б в замку дверей.

Здається, просто рiч така,

Як гайка чи гвинти, —

Без них не зробиш лiтака

I поїзду не йти...

Деталi точать токарi,

В цеху стоять у ряд.

I кожному о цiй порi

Спiва його верстат!

М. Познанська

— Отже, скрiзь i всюди нам зустрiчається робота токаря. I для телевiзора, i для магнiтофона, i для пральної машини, i для велосипеда, i для трактора деталi виготовив токар. Наша книжка i газета, одяг i взуття теж не обходяться без токаря. А чому саме, як ви гадаєте?

5. Професія кравця

Психолог. Усі ми любимо гарно одягатися. А хто ж шиє нам такий гарний одяг? Платтячка, блузки, костюми, штани, спідниці — все це і багато інших речей — робота кравця.

Є правило кравецьке просте:

Сім раз відмір, а раз відріж!

І, щоб костюм пошить по зросту,

Потрібно мірку знять раніш...

Твій одяг вийде мов картинка:

Все по тобі — рукав і спинка.

Тож на примірці — так годиться —

Стій рівно і не смій крутитися!

М. Познанська

— Професія кравця дуже важлива і потрібна. А яку фантазію він має! Адже кожна одежина повинна бути особливою і гарною: на всі наші смаки. А у кого тато чи мама кравець? Розкажіть про їх професію.

6. Професія лікаря

Психолог. А якщо ви хворі, куди поспішаєте у такому випадку? Хто лікує всі хвороби? Виписує нам різні ліки? Звісно, це лікар. Лікар зустрічає усмішкою свого пацієнта, легким дотиком руки проганяє нестерпний біль, і вам стає так добре і затишно. Колись у дитинстві ця людина приходила на допомогу всім живим, бо прагнула відвернути біль. А потім зрозуміла, що без цього жити не може, тому вивчилась і стала лікарем. Вона дуже любить свою професію і щаслива від того. *(Розповіді дітей, у яких у родині є лікарі, медсестри.)*

Сторінка «Відгадай-но!»

Хто в дні хвороб

Найбільше всіх потрібен нам

Й лікує нас

Від всіх хвороб? *(Лікар)*

Вранці він заходить в клас

І знання дає для нас. *(Учитель)*

Голка з ниткою в руці

В кого завжди?.. *(У кравця).*

• Хто в ліс приходиться рано,

Кожне дерево огляне,

Всякий звір до кого звик?

Ну, звичайно ж, це... *(лісник).*

' Як рубанком дошку чистить,
Летить стружка золотиста.
З-під рук майстра — той же колір.
Як цей майстер зветься?.. (Столяр).

• Срібні сипляться опилки
З-під напилка і з-під пилки,
Якщо я за них беруся.

Недарма ж я звуся... (слюсар).

• У пору літню, в час осінній,
Навесні — в гарячий час —
Косять, жнуть вони і сіють,
Орють лан у котрий раз! (Хлібороби)

• Хто розносить нам листи,
Телеграми і газети?

Ой, важка у нього ноша!

Діти, хто він?.. (Листоноша).

• Швидко двір він прибере,
Чисто вулицю підмете. (Двірник)

IV. Сторінка «Літературна»

КИМ БУТИ?

Той хоче стати космонавтом,
Той капітаном хоче бути...
Я теж подумав: ким же стати,
Яку в житті обрати путь?
Звичайно, лікарем би добре...
Або артистом — слава й честь!
Чи прикордонником хоробрим. —
Наказ: «Назад — ні кроку!» — «Єсть!»
А можна б інженером стати,
Учителем — дітей учить,
Складним наукам научати,
І головній науці — жить.
Професій безліч є цікавих,
Але свою вгадати як —
Щоб добре діло й добра слава?
І я собі міркую так: Потрібно лікувать хвороби
Й водити в космос кораблі,
Та я ж із роду хліборобів,
Весь родовід мій — від землі.
Мій дід водив найперший трактор,
Мій батько — знаний комбайнер.
Ми робим хліб,
А хліб — це правда,
Завжди — віддавна і тепер.

Степ перейти — життя прожити,
То не такі прості слова.
Життя утворене від жита,
Бо хліб — усьому голова.
...Раніш од сонечка устати,
Погладить колос на ходу.
Ні, я, мабуть, не в космонавти —
У хлібороби я піду!
І труд мій віддарують борозни —
Рікою зерно потече.
І з першого —
Мойого!
Борошна
Вітчизна хліба напече.

О. Орач

- Про які професії йшлося у вірші?
- Ким хоче бути хлопчик?
- Як потрібно ставитися до хліба?
- Як ви розумієте вислів: «Хліб — усьому голова»

ВОДІЙ ЕЛЕКТРИЧКИ

Біля керма стоїть водій.
Сюди заходити не смій!
В його кабіні — автомати,
Тобі не можна їх чіпати.
Це хто у місто їде зранку?
На невеликім полустанку
Спішить в вагон трудящий люд.

Робітників найбільше тут.
Нехай хурделиця чи мжичка —
Летить, мов птиця, електричка.
Вона із рейок не зійде —
Водій в путі не підведе!

М. Познанська

ДВІРНИК

Про двірника розкажу я вам, малята:
Є в нього, друзі, мітла і лопата.
Ми на світанку спимо, а двірник
Ще до зорі прокидатися звик.
Першим стрічає він сонце у місті.
Двір наш і вулиця — глянь, які чисті!
Будем на вулиці, біля будинку —
Знаю: не кинеш ти навіть смітинку!

М. Познанська

КУХАР У ДИТЯЧОМУ САДКУ

Наш кухар, ніби боровик,
Надів біленьку шапку.
Готує нам він холодник І запікає бабку.
— А які ще професії ви знаєте?
Смачний у кухаря пиріг,
Чудова наша манка.
Він дбає про здоров'я всіх, —
Йому подяка й шана!

М. Познанська

Психолог. У наш час, коли людина підкорила космос, навчилася з Землі керувати штучними супутниками, за допомогою комп'ютера керувати роботою на морському дні та робити складні операції на серці, з'явилися нові професії. Це професії менеджера, програміста, брокера, дилера, оператора мобільного зв'язку, дизайнера, дистриб'ютора, діджея та ін.

Сторінка «Абеткова»

Гра «Професії від А до Я»

А — адвокат, агроном, артист, актор, аналітик...
Б — бібліотекар, брокер, будівельник, бухгалтер...
В — вихователь, водолаз, водій, ветеринар...
Г — газозварювальник, гончар...
Д — дилер, двірник, диригент, дизайнер...
Е — екскурсовод, експедитор, економіст...
Є — єгер...
Ж — журналіст, жокей...
З — зоотехнік, зварник...
І — інженер, інспектор, інформатор...
Ї — їздовий...
К — кондитер, комбайнер, кравець, кухар, клоун, квітникар, космонавт...
Л — лікар...
М — менеджер, мебляр, машиніст, муляр, моряк...
Н — науковець, нотаріус...
О — оператор, організатор, оформлювач...
П — програміст, письменник, пілот, продавець...
Р — редактор, рибалка, рятувальник...
С — столяр, складув, секретар, садівник...
Т — тракторист, тесляр, ткаля, токар, тренер...
У — учитель...
Ф — фельдшер, фермер, філолог, фінансист...
Х — хореограф, хірург, художник...
Ц — цирульник... Ч — чабан, чоботар...

Ш — швець, шофер...

Ю — юрист...

Сторінка «Народна мудрість»

Прислів'я та приказки про працю

- Як вродить жито, то будемо жити.
- Сталь гартується в огні, а людина — у труді.
- Без труда нема плода.
- Діло майстра величає.
- Праця годує, а лінь марнує.
- Бджола мала, а й та працює.
- Що посієш, те й пожнеш.

Сторінка «Малюнка»

Гра «Відгадай за описом професію, знайди до неї ілюстрацію»

- Тільки зубик заболить,
Хлопчик до нього мчить. (*Стоматолог*)
- Красному літечку скоро кінець!
Шиє і шиє чоботи... (*швець*).
Шафу робить він книжкову, — придивляйтеся, малі! (*Мебляр*)
- Стоїть він на посту трудовім,
Пильнує порядок у місті своїм.
Є паличка у нього в руках чарівна,
За мить сто машин зупиняє вона. (*Постовий*)

Підсумок заходу.

Психолог. А ким мрієте стати ви у майбутньому? До чого прагнете?

- Щоб у майбутньому виконувати улюблену роботу, здобути професію, то що необхідно робити сьогодні?
- Обравши собі майбутню професію, пам'ятайте про головну для вас саме зараз.

Вчіться і зрозумійте, що для вас найцікавіше, знайдіть у собі талант і здібності. Виробляйте волю і характер, доводьте почату справу до кінця. Беріться за будь-яку справу, пробуйте себе в усьому, щоб зрозуміти, що вам цікаво.

Вірна дружба

Мета: розширити уявлення дітей про те, що таке дружба, сприяти поглибленому осмисленню поняття «дружба» і «друг»; формувати моральні якості учнів: вміння дружити, цінувати і берегти дружбу, бути вірним другом.

Обладнання: тексти оповідань В. Сухомлинського, М. Водоп'янова, казки Т. Вершиніної та японської народної казки; конверти із завданнями для роботи в групах.

Хід заходу

Сторінка «Що таке дружба?»

1. Читання оповідання В. Сухомлинського «Наш папа видужав»

У маленької Каті велика радість — видужав її папа. Більше року він хворів, лежав у лікарні, переніс три операції. Мама і Катя горювали. Не раз, бувало, прокинеться Катя вночі і чує: мама плаче.

А сьогодні батько вже на роботі. Здоровий і бадьорий.

Зустріла дівчинка у дворі своїх однокласників — Петрика і Гришу — і поділилася радістю:

— Наш папа видужав!

Хлопчики подивилися на Катю із здивуванням, повели плечима і, нічого не сказавши, побігли ганяти м'яч.

Катя пішла до дівчаток, що грали в класики.

— Наш папа видужав! — сказала вона.

Одна дівчинка із здивуванням запитала:

— Ну і що ж?

Катя відчула, як до горла підкотилася грудка, дихати їй стало важко. Вона відійшла до самотнього дерева і заплакала.

Учитель. Чому заплакала Катя?

— Чому ти плачеш, Катю? — почувла вона тихий, ласкавий голос Кості, мовчазного хлопчика, що сидів за самою останньою партою.

Катя підняла голову і, схлипуючи, відповіла:

— Наш папа видужав.

— Як це добре! — зрадів Костя. — Біля нашого будинку в бору вже зацвіли проліски. Зайдемо після уроків до нас, нарвемо пролісків і понесемо вашому папі.

Радість засяяла в Катрусиних очах.

Психолог. Чому радість засіяла в очах Катрусі?

- Як ви ставитеся до вчинку Кості?
- Чи можна Костю назвати другом? (*Навіть якщо він раніше не був другом, то сьогодні він їм точно став.*)

2. Гра «Ланцюжок»

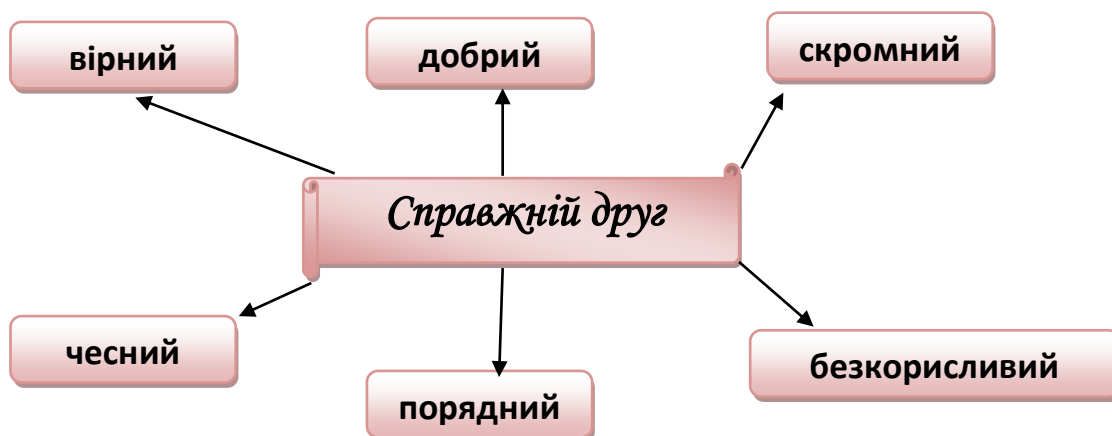
На дошці написаний початок речення «Друг — це той, хто...».

Діти «ланцюжком» висловлюються про того, хто називається другом, а учитель під час виступу учнів складає на дошці перелік ключових слів.

- Взаємна допомога
- Емоційна близькість
- Розуміння
- Вірність
- Підтримка
- Уміння зберігати таємниці

Висновок. Дружба припускає взаємну допомогу й емоційну близькість, тобто схожість почуттів, переживань. Від друга чекають вірності, у друга шукають підтримки — допомоги в скрутну хвилину. До друга йдуть з радістю — він розділить її з вами. Друг зрозуміє ваші заповітні мрії, збереже ваші таємниці.

3. Складання моделі слова «друг»

Сторінка «Вірний друг»

Читання оповідання М. Водоп'янова «Один — за усіх і всі — за одного»

Видатний математик Лев Семенович Понтрягин осліп, коли був ще учнем початкової школи. У нього захворіли очі, була зроблена невдала операція, і хлопчик назавжди занурився у безпросвітну пітьму. Хлопчик був пригнічений катастрофою, що спіткала його.

Одного разу додому прийшли Левкові товариші і твердо заявили, що вони всім класом допоможуть йому.

І вони допомогли. Кожен вечір хто-небудь приходив до Левка вчити разом з ним уроки, читати йому вголос підручники і книги. Сусід по парті під час уроків напівголосно розповідав йому, що написано на дошці, який дослід демонструє учитель. Товариші ходили з Левком і на каток, і до театру, і на концерти, і на лекції.

За допомогою вірних друзів Лев Понтрягин відмінно закінчив школу і вступив до Московського університету. І тут знайшлися хороші товариші. Студенти охоче допомагали юнакові. Понтрягин виявився дуже талановитим математиком і в 23 роки став професором і членом-кореспондентом Академії наук.

Психолог. Отаке диво! Дружба рятувала людину, вірні друзі! Уявіть-но собі, у 23 роки сліпа людина стала вченим завдяки своїм друзям. Адже все могло бути інакше.

— Назвіть тварин (птахів, комах, квіти, рослини, тварини), які є вірними друзями людини, і поясніть, чому ви так вважаєте. (*Наприклад, бджола — вірний друг людини, тому що вона дає людині мед.*)

— Розкажіть про вірність ваших домашніх улюбленців.

— Яку людину можна назвати вірним другом?

— Чи є у вас вірний друг?

Сторінка «Казкова»

1. Читання й обговорення казки Т. Вершиніної

ГУДЗИК І РУКАВИЦЯ

Жили-були сестрички-рукавиці. Були вони яскраві, пухнасті і теплі! Їх зв'язала одна бабуся і подарувала своїй онучці Ганнусі. Ганнуся дуже любила свої рукавиці. Вона разом з ними ходила гуляти на вулицю, грала у сніжки, каталася на санчатах, гуляла зі своїм улюбленим собачкою Степашкою.

Одного разу, коли Ганнуся гуляла у дворі, вона побачила на дорозі гудзик. Великий, чорний, красивий. Ганнуся, звісно, його підбрала. Вона завжди все підбирала: і фантики від цукерок, і скло, й обгортки від жуйки, і камінчики. Підняла вона гудзик і поклала його, щоб не загубився, в рукавицю. У кишені у неї були дірки. Полежав гудзик у рукавиці, зігрівся, і стало йому нудно в темряві та тісноті.

— Слухай, Рукавице, — сказав він, — ти увесь час живеш у однієї хазяйки?

— Звісно, відповіла Рукавиця, — нас же дві сестрички. Як же ми одна без одної? І хазяйка хороша і добра. Де прийшлося нас не кидає, даремно не бруднить і кожен вечір на теплу батарею спати укладає.

— Фе, яка нудьга! — зневажливо пирхнув Гудзичок. — А я ось, наприклад, скільки вже хазяїв змінив, скільки всього надивився! Спочатку жив у красивої пані на модній шубі. Але ця шуба мені скоро набридла, і я від неї відірвався. Потім жив у однієї бабусі на кофті. А наостанок — у діда на тілогрійці. Він мене так міцно до неї пришив, що я довго не міг відірватися. А він зі мною і воду носив, і дрова колов, і сніг чистив. Набрид, ледве-ледве

від нього позбавився! Підемо, Рукавичко, разом подорожувати. Знаєш, як це цікаво!

— А як це? — запитала Рукавиця.

— Та дуже просто! Візьми і загубися.

У той час Ганнуся знову щось знайшла. Вона скинула рукавиці, засунула їх до кишені, а сама стала ритися в снігу.

— Біжимо! — шепнув Гудзик, підштовхнув Рукавицю, і та вивалилася з кишені. Гудзик викотився з Рукавиці і покотився світ за очі, а на Рукавицю навіть не озирнувся.

Рукавиця лежала на снігу і думала:

— От який вередливий! Мене з собою покликав, а сам від мене втік! Що мені тепер робити? Може, Ганнуся мене ще знайде?

Але тут Рукавицю побачили хлопчачки і ну її штовхати та підкидати! Закинули Рукавицю в сніг і втекли.

— Ну от, — подумала Рукавиця, — тепер мене Ганнуся в цьому снігу, звісно, не знайде. А якщо і знайде мене хто-небудь інший, то навіщо я йому одна, без моєї сестрички? Валятимуся тут, поки мене двірник зі сміттям не вимете. І сестричка моя буде вдома одна сумувати. Адже з нею, з однією, Ганнуся не гулятиме. Їй бабуся нові рукавиці зв'яже. Яка яс я безглузда, що Гудзика послухалася!

І раптом Рукавиця побачила собачку Степашку. Він бігав по снігу і щось винюхував. Рукавиці захотілося закричати, покликати Степашку, але вона цього робити не вміла. Зате вона пахла Ганнусею! І собачка вчуяв цей запах. Він підбіг до Рукавиці, підхопив її у зуби і весело помчав до своєї хазяйки. Як вони всі були раді! Адже тепер усі друзі були разом! А Гудзик? Та ну його!

— Як ви вважаєте, куди покотився Гудзик? Розкажіть, що з ним станеться?

— Уявіть, що собачка Степашка не знайшов Рукавицю. Розкажіть, хто ще міг допомогти Ганнусі знайти Рукавицю?

— Уявіть, що дві рукавиці, Ганнуся і її собачка Степашка вирішили вирушити у подорож. Розкажіть, як і чим друзі допомагатимуть одне одному в дорозі.

2. Читання й обговорення казки

ТЕСЛЯР І КІШКА

(Японська казка)

Жив за старих часів бідний тесляр, і була у нього кішка. Любив хазяїн свою кішку, кожен ранок, як йшов на роботу, залишав їй їжу, а ввечері риби приносив. Кішка теж любила тесляра. Так вони і жили. Але ось якось напала на тесляра хвороба: очі захворіли. Оглянув лікар хворого і говорить:

— Тяжка недуга, відати не відаю, як тебе лікувати.

Розхворівся тесляр, працювати не може, грошей зовсім не стало. Як тут купиш кішці рибу? Ось він і говорить кішці:

— Хоч і бідно ми з тобою жили, але все таки стерпно. А тепер я зовсім осліп, зцілити мене ніхто не може. Мені нічим тебе годувати. Вже не гнівайся, при- йдеться, видно, тобі іншого хазяїна шукати.

Заснув тесляр. І кішка ніби зрозуміла слова хазяїна. Підійшла до нього, сіла на подушку і стала посилено тесляру очі вилизувати. Спочатку ліве, потім праве, ліве — праве, ліве — праве.

Ніч минула, день настав, а кішка все очі хазяїну вилизує. Ось так диво! Різь в очах у бідолахи вщухати почала. Минуло десять днів, а на одинадцятий очі у тесляра перестали хворіти, і став він бачити так само добре, як і раніше. Тільки у кішки очі стали слабнути, день від дня все гірше вона бачила. А одного разу, коли хазяїн спав, тихенько зникла.

— Як ви вважаєте, куди і чому зникла кішка?

— Як би ви на місці кішки допомогли своєму хазяїну?

— Уявіть, що хазяїн знайшов свою кішку і вилікував її. Розкажіть, як і чим він її лікував.

— Яку людину можна назвати вірним другом тварин?

Сторінка «Народна мудрість»

Робота в групах

У кожної групи — конверт з прислів'ям з окремих слів. Потрібно зібрати прислів'я і прикріпити їх до дошки.

- Один за одного стій, і виграєш бій.
- Без друга на душі туга.
- З хорошим другом веселіше у радості, легше у біді.
- Вірний друг дорожчий за гроші.

— Перелічить людей, яких ви можете назвати своїми вірними друзями, і пояснить чому. (Наприклад: *мама — мій вірний друг, тому що вона лікує мене, коли я хворю, читає мені цікаві книжки тощо.*)

Сторінка «Вчимося у природи»

Психолог. У природи є чого повчитися: як придбати друзів, однодумців у справі, яка цікавить тебе.

Ви, мабуть, спостерігали, як птахи летять на південь зимувати. Є птахи, що летять клином. Може, й ви ставили таке запитання: «Чому вони летять клином?»

Учені теж поставили собі таке запитання й почали вивчати диких гусей. З'ясувалося, що кожен птах, що змахує крилами, допомагає подолати опір повітря птахові, що летить за ним. Завдяки такому клину вся зграя набагато збільшує швидкість порівняно із птахом, що летить сам.

Якщо гусак схоче відокремитися від свого клину, він одразу ж відчує, як важко летіти самому, і тому повертається на своє місце у пташиному ряду.

Якщо вожак утомлюється, він деякий час летить у хвості клину, а інший гусак займає місце вожака.

Цікаво, що, якщо якийсь птах або захворів, або поранений і змушений покинути зграю, то два інших птахи прямують за ним, щоб підтримати товариша, допомогти. Вони залишаються з безсилим птахом доти, доки той не видужає, або доки не помре. Тоді обидва гуси поспішають наздогнати свій клин і доганяють його самі або з іншою зграєю.

Хочеш мати друзів — будь гарним другом сам.

Сторінка «Ігрова»

Гра «Так — ні — можливо»

- Твій друг не зробив домашнє завдання і просить твій зошит, щоб списати. Чи ти погодишся?
- Твій друг уживає погані слова і вирази. Ти станеш учиняти, як він?
- Твій друг отримує погані оцінки, і тобі забороняють з ним дружити. Ти виконуватимеш заборону?
- Твій друг зробив щось погане, а наказують тебе. Ти розповісиш правду?
- Щоб мати друзів, потрібно вміти їх завойовувати. Ти згоден із цим?
- Щоб мати друзів, потрібно вміти бути другом. Це так?
-

Підсумок заходу

Робота в групах. Складання законів дружби

ЗАКОНИ ДРУЖБИ

- Не обзивай і не принижуй свого друга.
- Допомагай другу в біді.
- Умій розділити радість з другом.
- Не смійся над недоліками друга.
- Вибирай друзів за душевними якостями, а не за одягом.
- Не обманюй друга ні в чому. Будь з ним чесним.
- Умій у тактовній формі вказати на недоліки друга.
- Не ображайся на критику або пораду товариша: він бажає тобі добра.
- Умій визнати свої помилки і помиритися з другом.
- Не зраджуй свого друга.

Казка про типи темпераменту

«Чотири лицарі»

Мета: продовжувати ознайомлювати учнів з деякими специфічними рисами основних типів темпераменту; допомогти учням знайти дані риси у своїх знайомих, друзів і близьких; навчити враховувати індивідуально-психологічні особливості оточуючих у спілкуванні, диференціювати своє ставлення до кожного типу.

Хід заняття

I. Організація класу.

1. Вправа-гра «Тінь»(під музичний супровід).

Мета: розвивати спостережливість.

Перебіг гри: Діти парами йдуть дорогою через поле: одна дитина попереду, а інша на два-три кроки позаду — це «тінь» першої. «Тінь» повинна точно відтворити всі дії першої дитини, яка то зірве квітку на узбіччі, то підніме красивий камінець, то стрибає на одній нозі, то зупиниться і подивиться з-під руки тощо.

II. Робота за темою. Читання казки про типи темпераменту.

Казка «Чотири лицарі».

У давні часи в одному королівстві жило чотири лицарі. Звали їх Холерик, Сангвінік, Флегматик і Меланхолік. Усі вони були озброєні, їздили на чудових конях, але були дуже різними.

Холерик жодної хвилини не міг посидіти спокійно. Він гасав цілий день на коні, голосно кричав, розганяв усіх розбійників навкруги. Тільки-но він дізнавався, що десь з'явився дракон, одразу ж мчав туди, щоб перемогти його. Але якщо йому одразу ж не вдавалося побороти дракона, то поєдинок для нього ставав уже не цікавим. Він тут же пригадував, що хотів щось зробити інше, наприклад, упіймати жар-птицю. Залишав дракона і їхав шукати її або інших пригод.

Сангвінік теж усе робив швидко і весело. Якщо він вирішив побудувати собі новий замок, то працював, старався і не переставав працювати, поки не закінчить роботу. Він не відмовлявся і посміятися, і піти з друзями на полювання. І хоча битися не любив, але якщо забіяка Холерик викликав його на битву, то міг постояти за себе.

Лицар Флегматик, навпаки, усе робив повільно. Будуючи свій замок, він тижнями думав, як поставити башту. Захоплений своєю роботою, він навіть не помічав драконів, які гуляли просто коло мурів його замку. А коли нарешті помічав, то так довго й ретельно готувався до битви, що дракони без особливих зусиль встигали заховатися.

Меланхолік був найбільш тихий і сумний. Він завжди всього боявся. Якщо розбійники оточували його замок, кричали й насміхалися з нього, то він одразу починав плакати. Він лякався драконів, що пролітали, і любив сидіти на лавочці, у тиші свого парку. А коли він будував замок, то слухняно виконував поради інших лицарів.

У короля, якому служили ці лицарі, була прекрасна донечка. Сталося так, що всі вони покохали її. Зібралися вони разом, порадилися, і вирішили відправитися до короля, просити його віддати дочку заміж за одного з них. Нехай вона сама вибере найбільш гідного, кращого.

Підїжджаючи до королівського палацу, вони побачили, що страшний велетень-людоджер стоїть біля воріт із величезною довбнею і нікого до принцеси не пускає.

Холерик, не замислюючись, кинувся у бій з велетнем. Той змахнув довбнею і Холерик вилетів із сідла, покотившись колом по землі. Лицар одразу ж підвівся і, розмахуючи обламаним мечем, почав кричати, що велетень поводить нечесно, що у нього довбня, а не меч, і взагалі вони в різних вагових категоріях.

Побачивши це, Меланхолік схлипнув і промовив: «Ось завжди так! Ну чому мені так не щастить». Повернув коня і вирушив додому.

Флегматик почухав потилицю, подумав і вирішив: «Нічого не вдієш із цим велетнем. Та нічого. Приїду я завтра. Може, йому набридне тут сидіти. Я можу й почекати, поки він піде».

А Сангвінік відразу ж зрозумів, що велетня йому не подолати. Він лісом обїхав палац, закинув мотузку на стіну з іншого боку і, наспівуючи пісеньку, поліз на башту до принцеси. Але мотузка обірвалася, і Сангвінік упав. Потім він підвівся, потер побиті коліна, усміхнувся й вирішив побудувати повітряну кулю, щоб перелетіти на ній через високий мур королівського палацу.

Принцеса зі своєї башти спостерігала, що робили всі її кавалери. І всі вони розчарували її: адже Холерик хоч і був хоробрий, та тільки кричав, а не шукав виходу з цієї ситуації; Флегматик не дуже поспішав до своєї коханої; Сангвінік хитрував і не бажав вступати в бій зі страшним велетнем-людоджером; Меланхолік — той узагалі з'явився й розгубився.

Минуло кілька днів і знову всі лицарі з'явилися біля воріт палацу. Холерик прийшов першим на чолі великого озброєного загону. За цей час він обскакав усе королівство й зібрав найсильніших лицарів на битву з велетнем. Побачивши це, велетень кинув довбню і втік. Принцесі сподобалася невгамовність Холерика.

Раптом вона побачила, що до палацу летить повітряна куля, у кошику якої сидить Сангвінік й усміхається. Принцеса була в захваті від його кмітливості.

Цієї ж хвилини у вікно башти залетів поштовий голуб. До його шийки стрічкою було прив'язане послання. Це була балада про любов, яку склав Меланхолік. Принцеса була розчулена цими віршами. Вони їй дуже сподобались.

Раптом на дорозі загуркотіли важкі вози. Це повільний Флегматик віз щедрі дарунки прекрасній принцесі. І він теж їй сподобався своєю стриманістю й діловитістю.

Четверо лицарів вишикувалися перед королем і його донькою, щоб попросити руки принцеси.

Спочатку я була розчарована вами, — сказала прекрасна принцеса. — А тепер я в захваті від вас. У темпераменті кожного з вас я побачила чудові риси. Але я вибираю...

Обговорення казки.

Діти, як ви думаєте, кого вибрала принцеса, хто став її чоловіком? Ви не знаєте? Правильно, тому що це не важливо. Адже принцеси бувають також різні. Комуś більше подобається один тип темпераменту, комуś — інший. Головне в казці, що хороших чи поганих типів темпераменту немає, як немає тільки хороших людей і тільки поганих. У кожній людині є всього потроху і від Сангвініка, і від Холерика, і від Флегматика, і від Меланхоліка. Але чогось одного може бути більше. Переробити тип темпераменту майже неможливо, утім, не потрібно.

1. Тренінг-вправа «Визнач темперамент».

Мета: вчити дітей співвідносити темперамент із графічним зображенням.

Обладнання: Малюнки-пиктограми (радість, смуток, спокій, збудженість).

Інструкція.

1. Подивіться уважно на малюнки й визначте, де зображені Флегматик, Меланхолік, Холерик, Сангвінік? (Малюнки розміщені на відстані.)

Підійдіть до малюнка, який вам найбільше сподобався. За допомогою міміки покажіть емоцію відповідно до малюнка, який ви обрали.

2. Який вираз обличчя у вас буває найчастіше, покажіть?

Психогімнастичні вправи-етюди(виконуються під тиху, спокійну музику).

1. Якби ми інсценізували казку, які ролі ви обрали б собі?

2. Пройдіться по залу так, як ходить обраний тобою персонаж (Флегматик, Меланхолік, Холерик, Сангвінік).

Етюд «Острів плакс». Дитина потрапила на чарівний острів, де живуть самі плакси. Вона старається втішити то одного, то іншого, утім, усі діти-плакси відштовхують її і продовжують плакати (емоційність, як у меланхоліка). Що може трапитися далі?

Етюд «Після дощу». Спекотне літо, щойно пройшов дощик. Діти обережно ступають, ходять навкруги уявних калюж, щоб не замочити ніг. Потім перестрибують через калюжі. Їм дуже весело (активність, збудженість, як у холерика).

Етюд «Квітка». Теплий промінчик упав на землю й зігрів у ній зернятко. Із насіннячка виріс паросток. А з паростка чудова квітка. Ніжиться квітка на сонці, підставляє теплу і світлу кожну свою пелюстку, повертаючи свою голівку слідом за сонцем (пантомімою імітувати, як росте квітка).

Етюд «Сумна принцеса». Принцеса стала сумною, бо не змогла обрати найкращого лицаря. Дівчатка, покажіть, як засумувала принцеса?

III. Підбиття підсумків:

Подумайте і скажіть:

— Як би ви повелися у ситуації, подібній тій, у якій опинилися лицарі?

Полі Чудес

Інтелектуальна гра

Положення про гру

У грі беруть участь три трійки гравців. Гра проводиться за ігровим столом з обертовою стрілкою за правилами телевізійної гри. Сектори на ігровому столі розподіляються довільно, залежно від можливостей батьків та закладу.

Тема «Рослини і тварини – народні символи та обереги»

— Однією з давніх традицій наших пращурів була любов до природи, до всього суцього на землі. Змалечку дітей учили дбати про все живе і неживе, що їх оточувало, — звірят і птахів, дерева і квіти, землю і воду. Наші прашури вірили, що тварини і рослини, як і люди, мають душу, уміють розмовляти, можуть дати добру пораду і захистити в біді.

Запитання для відбіркового туру

1. Місяць, що починає рік. (*Січень*)
2. Зелена новорічна гостя. (*Ялинка*)
3. Найбільша річка України. (*Дніпро*)
4. Тверда вода. (*Сніг, лід*)
5. Найласкавіший хижак. (*Кіт*)
6. Який птах завжди носить із собою мішок? (*Пелікан*)
7. Небесне тіло, що обертається навколо планети. (*Супутник*)
8. Що за трава, яку навіть сліпі знають? (*Кропива*)
9. Яка рослина дає мед і кашу? (*Гречка*)
10. Коло носа в'ється, а в руки не дається. (*Запах*)
11. Які тварини літають і сплять униз головою? (*Кажани*)
12. Хто спить із розплющеними очима? (*Риби*)
13. Які місяці отримали свої назви від дерев? (*Березень, липень*)

Перша гра

Тур перший.

Ця рослина є символом нашого народу, одне з найулюбленіших в Україні дерев. Побачити її можна майже скрізь. Це символ води, пробудження природи. Відваром цієї рослини миють голову, щоб позбутися головного болю. Лікують нею ревматизм, лихоманку. А-також гілочку

рослини клали у купіль малої дитини, аби вона росла здоровою. Що це за рослина? (*Верба*)

Тур другий.

Ця рослина ще за часів язичництва вважалася священним деревом і рубати її можна було лише для розпалювання жертовного вогнища.

На Зелені свята гілки цього дерева поряд з іншими втикали у ворота, вішали під стріхою, у хлівах, щоб відігнати нечисту силу.

Це дерево добре очищає повітря, робить його прозорим і цілющим. Колись чумаки, які їздили в Крим по сіль, стомившись у дорозі, улаштували собі ночівлю саме під цим деревом і ранок зустрічали свіжими та бадьорими. Якою є назва цього дерева? (*Тополя*)

Тур третій

Ця рослина — символ рідної хати, символ матері, материнської любові й відданості. З нею в народі порівнюють вродливу дівчину, молоду наречену. Рослину використовували в обрядах ворожіння. Так, на свято Катерини (7 грудня) дівчата ворожили на долю: зрізали гілочку цього дерева і ставили її у воду. Якщо до свята Меланки (13 січня) гілочка розквітала, то вважалось, що й доля буде цвісти, а якщо в'янула — нещасливою буде і доля. (*Вишня*)

Гра з глядачами

Назвіть дерево — образ парубка, козака. (*Явір*)

Фінальна гра

Це символ неприступної дівчини, колючої, як сама ця рослина. (*Терен*)

Друга гра

Тур перший

Це одна з найулюбленіших квіток, символ любові до рідної землі, до свого народу. Зростає квітка будь-де: на узбіччі доріг, на узліссі, на пустирищах. Але є у цій напрочуд гарної квітки одна особливість — тулиться вона поближче до людських осель. Квітне ця рослина довго, до самих морозів. Не боїться вона ані літньої спеки, ані злив із градом, ані злих вітрів. Тому й стала ця квітка символом мужності, витривалості та нескореності. (*Мальва*)

Тур другий

В українському букеті є одна справді народна квітка. Саме цю рослину з вічнозеленим листям і небесно-блакитними, схожими на зірочки квітами вважають символом життєвої сили, достатку і здоров'я, символом невмирущої пам'яті та продовження життя. У відварі з цієї рослини купали немовлят, щоб росли вони здоровими і красивими; пучками квітів

прикрашали коси дівчат, весільне більце, фату нареченої та коровай.
(*Барвінок*)

Тур третій

Ця рослина символізує розум, мудрість, гнучкість. Її листя вишивали на рушниках, вплітали до віночка. Ця рослина здавна є улюбленою в народі, оспівана в піснях та легендах; про неї багато; складено прислів'їв та приказок. У народі існував звичай одружувати молодят у пору цвітіння цієї рослини (*у червні-серпні*). Уважалося, що в такій родині цвістиме, буютиме життя. Як ліки рослину вживають при захворюванні нирок, печінки, серцево-судинної системи. (*Хміль*)

Фінальна гра

Пахощі цієї рослини з давніх-давен заспокоювали українців після тяжкої виснаженої праці, сприяли розвитку чоловічої сили, через що хлопчиків традиційно купали у воді з пелюстками цих квітів. Тому і прикрашали вони українські подвір'я впродовж багатьох століть і нині не втрачають своєї магічної чарівності. (*Чорнобривці*)

Третя гра

Тур перший

Цей птах є символом батьківщини, любові до рідної землі; символом сімейного благополуччя і щастя. Здавна вважається, що ці птахи гніздяться лише біля осель добрих людей, і той двір, де є гніздо цього птаха, має обов'язково бути щасливим. Убивство цього птаха прирівнювалось до вбивства людини. (*Лелека*)

Тур другий

Цього птаха народ наділив даром віщування. Люди вірили, що саме ця пташка може напроорочити або довге й щасливе життя, або короткий вік. Це символ жінки, матері; символ жіночої туги і смутку. Дуже часто в народних думках, піснях і легендах жінка перетворюється в цю пташку, аби тужити над загиблими, оплакувати їх. (*Зозуля*)

Тур третій

Це символ весни, тепла, щастя і надій; ласкава назва дівчини, жінки, матері. Ця невеличка пташина віщує добро і сімейне благополуччя. Ще її називають *божою пташкою*. (*Ластівка*)

Гра з глядачами

Ця пташка є символом любові, злагоди і відданості. (*Голуб*)

Фінальна гра

Усі слов'янські народи вважають цю пташку однією з найулюбленіших. Колись уважалося, що ці птахи є душами померлих предків, які раз на рік, навесні, відвідують рідну землю. (*Жайворонок*)

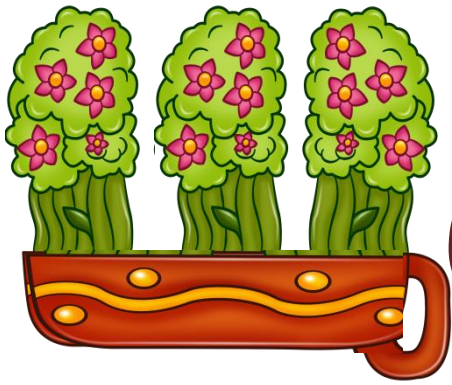
Супергра

У цього птаха чистий, кришталевий голос. Це символ веселоців, адже його мелодійний спів звеселяє посмутніле серце. (*Соловей*)

Inc

о таке порядність

Мета: сприяти усвідомленню найважливіших цінностей моралі та етики, що роблять людину душевно багатую і щедрою на добро; виховувати порядність, чесність.

Обладнання: тексти історій з життя, притчі; картки білого і чорного кольору.

Хід заходу

Вступне слово психолога

— Що таке порядність? Мабуть, можна сказати так: це коли ти не брешеш, коли співчуваєш, допомагаєш іншому, не хитриш заради своєї вигоди. Люди це бачать й самі намагаються допомогти тобі. Тобто, все це, наче бумеранг що віддаєш, те й отримуєш у відповідь.

І ще: дуже важливо, якщо ти допоміг комусь — нічого не вимагай від нього за це. Якщо робиш комусь добру справу, не хвалися цим. Роби тихенько, без галасу («Дивіться, який я молодець!»). Тобі може здаватися: «Як же ж так? Я такий молодець, а ніхто й не помічає!». Повір: якщо ти не вимагатимеш нагороди за свої добрі вчинки, тебе вважатимуть порядною людиною. А життя саме помітить твою порядність і віддячить тобі, якщо не відразу, то пізніше.

Читання історії про випадок з життя (за Т. Івановою)

Один бідний фермер на ім'я Флемінг проходив увечері повз болота й почув звідти відчайдушний крик про допомогу. Кричав якийсь хлопчик. Його почала засмоктувати чорна болотяна маса.

Нікого навкруги не було, й хлопчика очікувала жахлива смерть. Флемінг, не роздумуючи, кинувся на допомогу. Дитина була врятована.

Наступного дня до хати фермера під'їхала розкішна карета, із неї вийшов поважний багатий чоловік і звернувся до Флемінга:

— Учора ти врятував мою дитину. Я хочу щедро віддячити тобі.

Флемінг відповів:

— Я не буду нічого за це брати, їдьте собі з Богом!

Тут раптово з хати у двір вибіг хлопчик, син Флемінга.

— Це твій син? — запитав чоловік.

— Так, — з гордістю відповів Флемінг.

- Я думаю, що з нього виросте така ж порядна людина, як і ти, — сказав незнайомиць, — я хочу надати твоєму сину таку ж саму освіту, як і моєму власному, безумовно, за мій рахунок. Це моє бажання. Якщо цей хлопець удався в тебе, він обов'язково стане людиною, якою ми обидва будемо пишатися!

Так і сталося. Син фермера навчався в кращих закладах, закінчив медичний інститут, Лондонський університет і став відомим усьому світу як Олександр Флемінг, учений, який створив ліки, пеніцилін, що врятував і продовжує рятувати життя людям в усьому світі.

До речі, коли захворів на важку хворобу син багатого аристократа, життя йому врятував цей самий пеніцилін, який винайшов син фермера. Як звади того аристократа? Лорд Черчилль. А його син — Уїнстон Черчилль — відомий англійський полководець і державний діяч, теж знаний у світі.

Дивна історія! А може й ні... Бо так життя віддячує порядним людям.

Читання й обговорення й притчі

Притча про щастя

Одного разу Щастя йшло по дорозі й зненацька впало в яму. Повз ями йшла людина. Щастя почуло його кроки й кричить:

— Добрий чоловіче! Витягни мене звідси!

— А що ти мені даси за це? — питає чоловік.

— А що ти хочеш?

— Хочу великий красивий будинок!

Щастя дало людині будинок. Той зрадив й забув, що Щастя сидить у ямі та плаче.

Йде інша людина.

— Будь ласка, допоможіть мені! — благає Щастя.

— Ащотименідасизаце?

— Ащотихочеш?

— Хочу багато коштовних машин!

Дало Щастя йому машини. Людина так зраділа, що й забула про свою обіцянку Щастю.

І воно зовсім утратило надію. Раптом — ще одна людина наближається до ями!

— Добрий чоловіче! Витягни мене звідси, будь ласка!

Людина витягла Щастя й пішла собі далі. Від радості Щастя побігло за нею й запитує:

— Друже, а що ти хочеш за те, що допоміг мені?

— Та нічого мені не треба, — посміхнулася дивна людина.

З тих пір й бігає Щастя за тією людиною й ніколи не відстає.

— Чого вчить ця притча? *(Не треба гаятися за успіхом, за щастям. Будь порядною людиною, роби свою справу із задоволенням й бажанням. Тоді успіх та щастя самі тебе знайдуть.)*

Робота над прислів'ями

Психолог. Є такі люди, які, як кажуть, в очі лисицею, а поза очі — вовчицею. Одні говорять, а інші роблять. Ведуть подвійну гру. Як же це нечесно і непорядно! Такій людині теж не можна довіряти, тому що вона підступна. Гадюку як не грій, вона все одно вкусить. Таких зневажають у народі! Про них такі прислів'я склали, що прочитаєш їх, аж мурашки поза спиною. «Піддеслива людина, як гадюка під квітами», або: «Бійся цапа спереду, коня ззаду, а хитрої людини — з усіх боків»: «Янгольський голосок, а чортова думка». Ось так про них кажуть, така про них слава.

- Доведіть, чому так вчиняти погано.
- Наведіть приклади подібних учинків.
- А самі ви ніколи так не чинили?

Гра «Доскажи словечко»

Щедро лє проміння сонце
У твоє й моє... *(віконце).*
В світ прийшли ми: я і ти —
Для любові й... *(доброти).*
Будь привітним і прихильним,
Добрим, лагідним і... *(сильним).*
Вчись завжди допомагати
І людині... *(співчувати).*
В дружбі щоб всі виростили
Й дружбу людям... *(дарували).*
І в душі завжди несли
Теплий промінь... *(доброти).*

Гра «Біле—чорне»

Психолог. Якщо я називаю добрий учинок, ви піднімаєте білу картку, якщо злий, поганий — чорну.

- Привітатися під час зустрічі.
- Штовхнути й не вибачитися.
- Допомогти підняти річ.
- До всіх у сім'ї бути ласкавим і ніжним.
- Інколи обманювати товариша.
- Насміхатися з чужого горя.
- Захищати слабкого.
- Ділитися з іншими тим, що у тебе є.

Підсумок заходу

Психолог. Порядок, порядність... Ці слова мають спільний корінь. Порядок - це коли все виконується згідно з певними правилами, вимогами. Порядок повинен бути й у душі людини. Змалечку кожен із вас, діти, повинен засвоїти норми поведінки і моралі, за якими має жити в-людському суспільстві, щоб жити з усіма в мирі і злагоді, почуватися завжди комфортно і затишно, щоб не гризло вас сумління, не мучила совість. І хоч виховати себе таким не завжди легко, але кожна людина повинна прагнути до того, щоб стати такою, бо з чесними і порядними людьми всім добре, безпечно, спокійно. Це — надійні люди.

Хороші і погані звички

Інтерактивна гра-подорож

Мета: пропагувати здоровий спосіб життя; формувати здорові установки і навички відповідальної поведінки; спонукати дітей до формування корисних звичок; виховувати негативне ставлення до шкідливих звичок, уміння протистояти тиску однолітків, контролювати свої вчинки.

Обладнання: тест, малюнки (мапи); ляльки для проведення рольової гри; картки з ключовими словами для роботи в групах; аудіозаписи.

Хід заходу

Інтерактивна бесіда

Психолог. Сьогодні ми поведемо розмову про людські звички.

— Як ви вважаєте, що таке звичка? (Звичка — це особливість людини звикати до якихось дій або відчуттів.)

— Які бувають звички? (Хороші і погані, шкідливі і корисні)

— Які корисні звички ви знаєте? (Чистити зуби, робити зарядку, займатися музикою, танцями, спортом, збирати гриби тощо.)

— Які звички шкідливі для людини? (Паління, пияцтво, наркоманія, ігроманія тощо)

— Як ви розумієте прислів'я: «Бідність — від ліні, а хвороба — від нестриманості»? (*Якщо людина не звикла до праці, вона буде бідною. А якщо вона не звикла боротися зі своїми шкідливими звичками, вона хворітиме.*)

— Отже, ми з'ясували, що погані звички з'являються від невміння людини стримати себе. Погані звички несуть людині бідність і хвороби.

Сьогодні ми говоритимемо, як стати здоровим і щасливим, як боротися зі шкідливими звичками.

Міні-лекція «У рабстві у шкідливих звичок»

Психолог. Діти, ви знаєте, що тисячі років тому на землі існували рабовласницькі держави. Ці держави вели постійні війни, завойовували сусідні землі, а завойовані народи викрадали в рабство. Раби будували дороги, палаци, піраміди, виконували найважчу роботу. Життя раба нічого не коштувало: раба можна було принизити, продати, вбити. Рятуючись від нестерпного життя, раби часто піднімали повстання, найвідоміше з яких — повстання під керівництвом Спартака.

Минули віки, і людство позбавилося від рабства.

Але і в наші дні збереглося добровільне рабство. До нього потрапляють люди різних національностей, чоловіки і жінки, люди похилого віку і діти. Усі вони добровільно стають рабами шкідливих звичок. (*На дошці відкривається мапа.*) Це Царство шкідливих звичок. У цьому Царстві найбільші міста - це Нікотин, Алкоголь, Наркотик, Азарт. Люди, які потрапили до них у полон, стають безвільними, жалюгідними жертвами своїх шкідливих звичок: паління, пияцтва, наркоманії, ігроманії. Їх доля — убогість, хвороба, смерть. Але чому ж так тягне людей у це темне царство? Чим же заманюють людей ці шкідливі звички?

Вони одурманюють нас своїми вкрадливими заклинаннями: «Усе в житті потрібно спробувати!»;

«Навкруги така нудьга, треба розважитися, розслабитися!»;

«Дивися, яка красива пачка, пляшка, як заклично світяться вогники в ігрових автоматах!»;

«Усі це пробують, підтримай компанію, у тебе з'явиться стільки друзів!»;

«А у віртуальній грі ти можеш в одну мить стати переможцем! І не треба вчитися, працювати, домагатися чогось в житті!».

Тестування «Чи можеш ти встояти?»

Психолог. Чи зможете ви дати відсіч цим шкідливим звичкам, або не встоїте перед їх натиском? Зараз ми проведемо тест, який допоможе вам оцінити свої сили.

Відповідати треба «Так» чи «Ні».

- 1) Чи любиш ти дивитися телевізор?
- 2) Чи хотілось тобі грати в комп'ютерні ігри понад три години щодня?

- 3) Чи хотілося тобі спробувати закурити?
- 4) Чи можеш ти весь вихідний просидіти перед телевізором, залишивши всі свої справи?
- 5) Чи пробував ти алкогольні напої?
- 6) Чи подобаються тобі уроки фізкультури?
- 7) Якщо друзі запропонують тобі втекти з уроків, чи погодишся ти?
- 8) Чи умієш ти не повторювати своїх помилок?
- 9) Якби тобі прямо на вулиці незнайомий запропонував коробку цукерок, узяв би ти її?
- 10) Друзі кличуть тебе до ігрових автоматів, а ти ще не зробив уроки. Чи зможеш відмовитися?

Психолог. Тепер підрахуйте, скільки разів ви відповіли на питання «так», і запишіть отримане число.

- Ви сказали «так» не більше 3 разів — ось ваш результат.

Ви вмієте управляти своїми бажаннями. У вас сильна воля і міцний характер. Ви вмієте відмовитися від задоволення, якщо це може завдати шкоди, перешкодити вашим планам, нашим стосункам з батьками, учителями.

- Ви сказали «так» від 4 до 8 разів — ваш результат гірший.

Вам не завжди вдається управляти своїми бажаннями. Бракує сили волі. Через це можна потрапити у залежність від шкідливих звичок.

- Ви сказали «так» від 9 до 10 разів — настав час замислитися.

Вам дуже важко впоратися зі своїми бажаннями. Вас нестримно тягне до миттєвих задовольень. Вам необхідно оцінити свої дії. Вам треба навчитися говорити собі «ні».

— Цей тест не можна назвати серйозним і науковим, але він може показати, кому треба працювати над своїм характером, зміцнювати свою волю, вчитися самостійності.

Інакше легко можна стати жертвою шкідливих звичок.

Рольова гра «Уміє сказати "ні"»

Психолог. Ми почали годину спілкування з розмови про рабство. Немає жодної людини на землі, яка хотіла б стати рабом. Але деякі через слабкість і безвілля стають рабами шкідливих звичок.

Як же уберегтися від цього? Як не потрапити до них у рабство?

Тут може бути тільки одна відповідь: потрібно навчитися говорити...

Діти (хором). Ні!

Психолог. Ось ми зараз це і робитимемо. До нас завітали гості від туристичного агентства «Темне царство» — Чахлик Невмирущий і Баба-Яга.

Ляльок Бабу-Ягу і Чахлика Невмирущого можна вирізати з картону і прикріпити на палицю, можна «загримувати» і нарядити старих ляльок.

Чахлик. Ласкаво просимо в Темне царство!

Яга. Пропонуємо вам 10 способів, як потрапити до Царства шкідливих звичок.

Психолог. Але ми-то, діти, знаємо, що потрапити до цього Царства легко, але вибратися з нього дуже складно. Тому на усі ці заклики у нас одна відповідь.

Діти (хором). Ні!

Яга. Подивіться, які красиві і витончені сигарети!

Діти(хором). Ні!

Чахлик. Яка красива пачка! Відкрийте її, візьміть сигарету.

Діти(хором). Ні!

Яга. Як мужньо будеш ти виглядати з сигаретою і з пляшкою алкоголю в руках!

Діти (хором). Ні!

Чахлик. Палити — це сучасно і круто!

Діти(хором). Ні!

Яга. Якщо у тебе немає грошей — пригощайся, бери у борг, потім повернеш.

Діти (хором). Ні!

Чахлик. Ти відколюєшся від колективу — дивися, тут усі палять і п'ють, спробуй за компанію.

Діти(хором). Ні!

Яга. Паління, алкоголь, гра, наркотики — це ліки від нудьги.

Діти(хором). Ні!

Чахлик. Паління заспокоює нерви, алкоголь знімає напругу.

Діти(хором). Ні!

Яга. Наркотики роблять людину вільною і щасливою.

Діти(хором). Ні!

Чахлик. Грай і вигравай — ти можеш стати мільйонером!

Діти(хором). Ні!

Яга. Чомусь усі діти уперто не клюють на таку рекламу.

Чахлик. Можуть нас побити. Потрібно втікати!

Ляльки « втікають ».

Робота в групах. Подорож до Царства хороших звичок

Психолог. Добре, що поряд з нами є й інше царство — Царство хороших звичок.

Відкривається мапа «Царство хороших звичок — Праця, Спорт, Музика, Читання, Гігієна, Природа».

— У це Царство потрапити непросто: треба працювати над собою, примушувати себе постійно тренуватися. Зате в нагороду ти отримаєш міцне здоров'я, гарний настрій, успішну роботу, повагу людей.

У цьому Царстві міста носять такі прекрасні назви — Праці, Спорту, Музики, Читання, Гігієни.

Хороші звички — це пропуск у ці міста.

Зараз об'єднаймося в групи по 4-6 осіб. Ми гратимемо в гру «Подорож до Царства хороших звичок».

Уявіть, що ви працюєте в рекламному агентстві. Ви отримали завдання - зробити рекламу одного з міст Царства хороших звичок. Тривалість реклами — 1 хвилина.

Ви об'єдналися в групи, кожна група отримала ключові слова для роботи.

Група 1. Місто Праці

Дороги, мости, будинки, одяг, обожають працювати, не сидять без діла, знаходять рукам заняття, місто майстрів, шують, будують, печуть, лікують, в'яжуть, вишивають.

Група 2. Місто Спорту

Не можуть без руху, стадіони, спортивні майданчики, велосипеди, роликові ковзани, скейтборд, ранкова зарядка, загартовуватися, обливатися, забути про хвороби, фізкультура і спорт, дарують здоров'я.

Група 3. Місто Книг

Звикли читати, не уявляють собі життя без книги, тихо, затишно, вірші, казки, детективи, романи, новини політики, бізнесу, спорту, мистецтво, можна поговорити про все, цікава людина.

Група 4. Місто Музики

Займатися музикою, скрипка, барабан, балет, хор, дивовижна музика, життя стане багатіше, стати знаменитим.

Група 5. Місто Природи

Потопає в зелені, квіти, фонтани, птахи, зайці, білки, олені, повітря чисте і свіже, спілкуватися з природою, ковток свіжого повітря, спів птахів, шум листя, плескіт річкової хвилі, дарує радість, щастя, душевну гармонію.

Група 6. Місто Гігієни

Сліпуча чистота, охайні, акуратні, звикли стежити за собою, зачіски, одяг, ніхто не хворіє, мити руки, мити овочі і фрукти, сліпучі посмішки, стежити за зубами.

Психолог. Протягом 5 хвилин ви працюватимете над текстом рекламного ролика. Бажано, щоб кожен член групи сказав декілька слів про «своє» місто. Отже, у вас є 5 хвилин на підготовку.

Умикається спокійна, плавна музика. Діти обговорюють текст виступу.

Психолог. Починаємо рекламну кампанію. Кожна група виходить до дошки і рекламує одну з хороших звичок. Починає місто Праці.

Група 1. Місто Праці

- Усіх, хто звик працювати, запрошуємо в місто Праці. У цьому місті дуже хороші дороги, мости, прекрасні, зручні будинки, красивий, модний одяг, тому що всі жителі тут обожають працювати. Вони жодної хвилини не сидять без діла. Завжди знаходять своїм рукам заняття: це місто справжніх майстрів. Вони шують і будують, печуть хліб і лікують людей, в'яжуть, вишивають, роблять машини. Обов'язково побувайте в цьому місті!

Група 2. Місто Спорту

- А всіх, хто жити не може без руху, ми запрошуємо в місто Спорту. У цьому місті з самого ранку на всіх стадіонах і вулицях безліч людей: хто — на велосипедах, хто — на роликових ковзанах, хто — на скейтборді. Тут усі звикли робити ранкову зарядку, загартовуватися, обливатися холодною водою. Якщо ви приїдете до цього міста, ви забудете про хвороби, тому що фізкультура і спорт подарують вам здоров'я на все життя.

Група 3. Місто Книг

- Хто звик читати, хто не уявляє собі життя без книги, можуть побувати в нашому місті, місті Книг. У цьому місті завжди тихо, затишно, у парках і скверах, у трамваях і метро люди читають. Вірші, казки, детективи, романи, новини політики, бізнесу, спорту, мистецтва. З кожною людиною поговорити — одне задоволення! Якщо ви приїдете до цього міста, про вас теж говоритимуть, що ви — цікава людина і з вами можна поговорити про що завгодно!

Група 4. Місто Музики

— А в цьому місті Музики, навпаки, завжди галасно. Але цей галас не дратує, тому що це — не простий галас, а музичний. Кожен житель тут звик займатися музикою: хто грає на скрипці, хто — на барабані, хто біжить на балет, на репетицію хору, а хтось просто слухає дивовижну музику. Якщо ви потрапите до цього міста, у вас з'явиться звичка займатися музикою, і ваше життя стане цікавішим і багатшим. А може, ви навіть станете знаменитим співаком, музикою або танцюристом.

Група 5. Місто Природи

Це місто потопає в зелені, навкруги — квіти, фонтани. По вулицях літають дивовижні птахи. Зайці, білки, олені ходять по вулицях, не боячись людини. Звісно, тут немає машин, повітря чисте і свіже. Тут живуть люди, які звикли спілкуватися з природою. Вони не можуть жити без ковтка свіжого повітря, без співу птахів, без шуму листя під вікном, без плескоту річкової хвилі. Звичка до спілкування з природою на все життя подарує вам радість, щастя, душевну гармонію.

Група 6. Місто Гігієни

- Приїжджайте до міста Гігієни! У цьому місті сліпуча чистота. У під'їздах усе блищить, люди охайні, акуратні. Вони з дитинства звикли доглядати за собою. В усіх акуратні зачіски, чистий, красивий одяг. Ніхто не вийде на вулицю у запорошеному взутті або пом'ятій сукні. У цьому місті теж ніхто не хворіє, тому що завжди звикли мити руки, овочі і фрукти. І в усіх сліпучі посмішки, тому що всі звикли стежити за своїми зубами.

Підсумок заходу

Психолог. Ось ми і вислухали рекламу багатьох хороших звичок. Добре, якщо ми зуміємо їх засвоїти. Тоді нам вдасться жити в ладу із собою, з людьми. з навколишнім світом.

Вчіться тримати страх

Мета: розказати дітям, що страх заважає досягти успіху в житті; вчити боротися зі страхами і перемагати їх.

Обладнання: тексти історій, казки.

Хід заходу

Розповідь психолога

Психолог. Усі люди інколи відчувають страх. І ви відчували страх, та й ваші друзі, й, навіть батьки, також колись відчували це. Страх може бути викликаний низкою різних чинників. Це відчуття, яке ми відчуваємо, коли знаходимось у якійсь небезпечній ситуації, незважаючи, реальна небезпека чи уявна. Навіть сміливі, успішні люди кажуть, що це неприємне відчуття їм знайоме. Навіть більше — вони кажуть, що страх необхідний, щоб попередити якісь небажані події, а іноді навіть урятувати життя.

Як же розібратися: страх потрібен, чи може завадити досягти успіху?

Читання й обговорення історії українського мандрівника Миколи Хаєнка (за Т. Івановою)

Микола Хаєнко багато мандрував по таких суворих краях, як Сибір, Чукотка, Камчатка. Це дуже далеко від України, дуже довга там зима: сніги, морози.

Метою Миколи Хаєнка було встановити зв'язок українців тих країв з рідною землею, бо приїхати до України у відпустку не часто вдається.

Довелося нашому мандрівникові подорожувати землею, де живуть чукчі. Життя цього північного народу проходить у неймовірно складних умовах. Мороз, сніг, олені, замість хат — юрти (вони схожі на намети, тільки тепліші). Незважаючи на це, чукчі люблять свою холодну Батьківщину, як ми — Україну.

Микола й ночував там разом із ними у таких наметах, й оборонявся від хижаків. Він на собі відчув, яке непросте життя у чукчів, невеликого, але мужнього народу. Ще б пак! Жити у таких умовах...

Отже, подорож суворими землями — це тобі не відпочинок біля якогось теплого моря на приємному пісочку.

Тому один журналіст поставив Миколі запитання про страх:

- Вам довелося пережити багато складних ситуацій. Що ви можете сказати про таке відчуття, як страх? Як з ним боротися?

- Не можна постійно думати про небезпеку, — відповів мандрівник, - треба просто мати це на увазі. Для мене страх — це мить, а потім настає стан, який я називаю «напружений спокій».

Здається, що спокій — це зовсім не напруга, а навпаки. Але Микола назвав свій стан все ж таки влучно — «напружений спокій».

- Чому напружений? — продовжує Микола. — Тому, що пам'ятаю про небезпеку, але здатен

міркувати спокійно.

Ще він каже, що обережність проганяє страх. А ще — почуття страху може бути корисним. Воно наче нагадує: «Тут треба бути обережнішим, щоб не потрапити у халепу».

- Чи відчували ви страх у ваших мандрах? — поставив наступне запитання журналіст.

- Людей, яким незнайоме відчуття страху, не буває. Якби хтось запропонував мені: «Давай позбавимо тебе страху!», я б не погодився. Я не хочу позбавлятися страху, бо він наче визначає, що тобі треба мобілізуватися, тобто, зосередити свої сили, щоб визначити, яка перешкода зараз перед тобою й що зробити, щоб подолати її.

Пам'ятаю, як ми забралися на один вулкан заввишки 300 метрів (це як стоповерховий будинок). Небезпека була в тому, що з самого верху міг скотитися невеличкий камінець, але на своєму шляху він збирає за собою все більші й більші камінці. Якщо ти не помітиш цього маленького поштовху першого камінця, на тебе може звалитися такий кам'яний шторм, що вижити у ньому буде майже неможливо. Тому ми були дуже уважні, і, коли відпочивали, сидячи на цій горі й з захопленням спостерігали за казковим краєвидом чужого краю, хтось з нас обов'язково сидів обличчям до верхівки вулкану, щоб своєчасно попередити всю групу про найменший камінець, який раптом рушить з місця. Якщо сидиш спиною до вулкану, тобі ніщо не допоможе, коли трапиться біда. Оце і є обережність.

Треба вчитися своєчасно збирати інформацію, щоб контролювати ситуацію. Таким чином, страх перед невідомим можна подолати.

Можу ще розповісти про випадок, коли я відчув сильний страх, але короткочасний. Це було не на північній землі, а, вважайте, у себе вдома. Я мандрував на лижах з Києва до Черкас.

Дуже зручно було їхати на лижах по Дніпру. Мороз був сильний. Крига така товста, що рухатися так було безпечно. Я вже майже подолав свій шлях, коли побачив удалині Черкаси.

По всьому Дніпру біля Черкас здалеку побачив багато чорних крапок — рибалок. Настрій був гарним — нарешті я дістався Черкас!

Раптом відчуваю, як крига навколо мене м'яко, наче з пластиліну, почала просідати вниз. І від цього місця, де я стояв, стали з'являтися тріщини. Крізь них фонтанчиками починала бризкати вода. Ще мить... і я разом з лижами й важким рюкзаком опинився у крижаній воді. Рибалки далеко — не докричишся до них.

Отже, надія тільки на себе. Перше відчуття, як блискавка — страх! Що робити?! І слідом — отой напружений спокій. Спробував вчепитися закрай криги — дарма... Ноги з лижами тягнуть униз, та ще й рюкзак важкий на спині.

Для непередбачуваних випадків у мене завжди під рукою ніж. Вихватив його й швидко обрізав ремені рюкзака. — позбувся його. Стало набагато легше, але лижі й досі залишалися на ногах у воді.

Коли людина опиняється у таких ситуаціях й не здається, у неї сила наче збільшується у десять разів. Так, мабуть, і у мене сталося. Мені вдалося витягти з води одну ногу з лижею на ній, закинути її на кригу. Ця лижа, здається, й допомогла закріпити ногу на кризі й почати витягати іншу ногу. Так я й урятувався».

А крига та не втримала мандрівника тому, що саме у цьому місці одне з Черкаських підприємств зливало у Дніпро відпрацьовану теплу воду.

- Ким був Микола Хаєнко?

- Що він говорив про відчуття страху? Як радив з ним боротися?

- Чому він не погодився позбавлятися відчуття страху?

Вправа «Що буде, якщо...»

Психолог. Страх змушує постійно думати: що буде, якщо...? Спробуйте дати відповіді на запитання.

- Що буде, якщо... Я не складу іспитів та не вступлю до музичної школи?
- Що буде, якщо... Я не зможу виграти змагання?
- Що буде, якщо... Я не знайду справжнього друга?
- Що буде, якщо... Я залишусь один удома?

Психолог. Страх скаже тобі відкласти те, що ти планував зробити сьогодні на завтра, або на наступний тиждень, або назавжди. Страх не хоче, щоб ти досяг успіху. Страх знайде багато причин, через які ти не зможеш зробити те, що запланував. Страх скаже тобі, що ти програв. Це не нормально, коли твоє життя контролює страх, це не твій шлях. Ти можеш керувати своїми страхами. Ворися зі своїми страхами.

Твій кращий приз знаходиться за дверима страху. Запам'ятай: де страшно — там і щастить. Тобто, знешкодь свій страх дією. Дія — це

найкращі ліки від страху. Найстрашнішим здається перший крок у наступі на страх, а далі - зміцніє впевненість і стане простіше й легше.

А чому щастить там, де страшно? Тому, що зміг перемогти свій страх і зробити те, що здавалося страшним.

Читання казки «У страху очі великі»

У страху очі великі

Жили-були бабуся-старенька, внучка-реготуха, курочка-квохтушка і мишка-норушка.

Щодня ходили вони за водою. У бабусі були відра великі, у внучки - поменше, у курочки — з огірочок, у мишки — з наперсточок.

Бабуся брала воду з колодязя, внучка — з колоди, курочка — з калюжки, а мишка — із сліду від поросячого копитця.

Назад йдуть, у бабусі вода — трьо-о-х, пльо-о-х! У внучки — трьох, пльох! У курочки — трьох-трьох! пльох-пльох! У мишки — трьох-трьох-трьох! пльох-пльох-пльох!

Ось раз наші водоноси пішли за водою. Води набрали, йдуть додому через город.

А на городі яблунька росла, і на ній яблука висіли. А під яблунькою зайчик сидів. Налетів на яблуньку вітерець, яблуньку гойднув, яблучко лясь — і зайчикові у лоб!

Стрибнув зайчик, та прямо нашим водоносам під ноги.

Злякалися вони, відра покидали і додому побігли. Бабуся на лаву впав внучка за бабку сховалася, курочка на піч злетіла, а мишка під піч сховала з Бабка охає:

— Ох! Ведмідь мене трохи не задавив! Внучка плаче:

— Бабусю, вовк-то який страшний на мене наскочив! , Курочка на печі кудкудакає:

— Ко-ко-ко! Лисиця до мене підкралася, трохи не схопила! А мишка з-під печі пищить:

— Котище-то який вусатий! От страху я натерпілася! А зайчик у ліс прибіг, під кущик ліг і думає:

— Ой, як страшно! Чотири мисливці за мною гналися, й усі з собаками: г тільки мене ноги понесли!

Вірно говорять: «У страху очі великі: чого немає, і те бачать».

Підсумок заходу

Психолог. Ви можете перемогти свій страх! Головне — правильно зрозуміти проблему. Вона полягає в тому, що більшість людей, коли вони стикаються зі страхом, просто тікають або намагаються уникати ситуацій, яких вони бояться. Наче страуси, вони ховають свої голови в пісок і наївно вважають, що якщо вони втечуть чи сховаються, то страх зникне сам по собі. Так проблему не розв'язати.

Учіться долати свої страхи — лише так ви зможете досягти успіху!

Співчуття

Мета: формувати в учнів здатність до співпереживання, співчуття; вчити наводити приклади милосердя у вчинках, висловлювати власне розуміння милосердя та співчуття; виховувати турботливість та співчуття до тих, хто цього потребує.

Обладнання: тексти оповідань, казки; альбоми, олівці; атрибути для гри «Фея Співчуття».

Хід заходу

Розповідь психолога

- Коли вам погано, чи подобається вам, коли вам співчують і жаліють вас?

- Зараз я розповім вам дві історії, які написала Тома Іванова. У них йдеться про одну чудову якість — співчуття.

У першій розповіді йдеться про маленького хлопчика, першокласника з країни Канада.

Завдяки маленькому Райану змінилося життя цілого селища в країні Уганда, що розташована в Африці.

Одного разу Райан почув, що в Африці, в Уганді, є такі місця, де люди не мають чистої питної води. Хоча, щоб вирити колодязь для цілого селища, потрібно лише 70 доларів. Шестирічний хлопчик почав збирати гроші для спорудження хоча б одного колодязя і раптом дізнався, що для цього потрібно не 70, а кілька тисяч доларів.

— Отже, я буду працювати над цим ще більше, — відповів Райан.

У результаті до нього приєдналися діти інших канадських шкіл, які теж вирішили допомогти людям з далекої Уганди. До того ж, їх підтримали радіо та телебачення.

Кілька років потому Райан побував з батьками в Африці. Мешканці селища вітали його. Відтепер вони щорічно відзначають «День Райана».

— Завдяки кому змінилося життя селища в країні Уганда? З чого все почалося? *(Почалося все з маленького хлопчика, в якого з'явилося сильне бажання допомогти. У нього не було грошей на це, не було нічого, крім величезного бажання. Він був готовий виконувати будь-яку роботу для здійснення свого бажання.)*

— Що зробив маленький хлопчик для мешканців селища і для себе? *(Він зробив велику справу для мешканців селища, яке знаходиться в тисячах*

кілометрів від його маленького містечка Онтаріо. Але і сам він отримав велику радість від того, що зміг допомогти людям.)

- У другій розповіді йдеться про маленького англійського хлопчика Чарлі Сімпсона.

У січні 2010 р., в невеликій країні Гаїті, що знаходиться на островах біля Куби, стався жахливий землетрус. Загинуло багато людей, а хто залишився живим, не мали тепер даху над головою. По телевізору показували цю розруху, голодних маленьких дітей. Ці страшні картини побачив у Лондоні маленький англійський хлопчик Чарлі Сімпсон. Його добре серце не змогло залишитися байдужим. Він сів на свій велосипед, попрямував у великий Лондонський парк, почав їздити по ньому й збирати кошти для допомоги мешканцям Гаїті. Люди відгукнулися на заклик маленького Чарлі, і він зібрав досить значну суму грошей для допомоги людям у постраждалій країні.

— Ось бачите: для співчуття немає ані меж, ані кордонів. Та й не обов'язково шукати когось десь далеко, щоб допомогти. Подумайте, кому зараз біля вас гірше, ніж вам? Чим ви можете допомогти цій людині? Поділитися чимось смачненьким, захистити когось від образ, донести старенькій сусідці сумку додому... Справ багато!

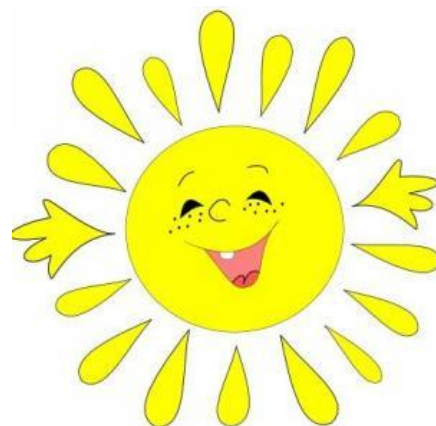
Гра «Сонячні діти»

Клас об'єднується у пари з хлопчиків і дівчаток.

— Уявіть себе сонячними хлопчиками і дівчатками. Перелічіть якості сонячного хлопчика і сонячної дівчинки.

Наприклад: сонячний хлопчик щирий, чуйний, хоробрий, уміє дружити тощо; сонячна дівчинка м'яка, ніжна, ласкава, чуйна тощо.

Після того, як кожна пара зачитає свої якості, з якостей, перелічених усіма парами, складаються два описи: сонячної дівчинки і сонячного хлопчика.

Читання й обговорення казки

Ціна грошам

Івасик з Надею ніколи не мали грошей. Зрозуміло, що вони і не вміли з ними поводитися. Та і навіщо дітям гроші — про них піклуються батьки і дають їм усе необхідне.

Був раз у батьків Івасика і Наді в гостях багатий родич і подарував дітям по золотому. «Ось, говорить, вам, дітки, грошики, — купите собі, що сподобається».

Діти розуміли, що на гроші можна купити будь-яку річ, а скільки заплатити потрібно — того не знали. Ось Івасик і говорить:

— Я куплю собі коня, такого, як у нашого сусіда, осідлаю його і верхи їздитиму.

— А я, — сказала Надя, милуючись на свій червонець, — куплю золотий годинник, точнісінько такий, який тато подарував мамі до Різдва. Приємно мати годинничка — прикладеш до вуха, він знай відбиває своє тік-так,

— Звісно, приємно, — погодився Івасик, — але і мій кінь не гірший за твого годинничка. Якщо не побоїшся, дозволю тобі як-небудь на ньому покататися.

— Не турбуйся, хоробрості у мене вистачить, — відповіла сестра, — а за те, що ти дозволяєш мені покататися на твоєму коні, я дам тобі погратися моїм годинничком, тільки дивися, не розбий його.

— Будь спокійна, цілий буде! — самовпевнено сказав Івасик, взяв Надю за руку і побіг до батьків розповісти, що він хоче з сестрою купити за свої гроші. І засмутилися ж діти, коли дізналися, що за один золотий не купити ані коня, ані годинничка з ланцюжком, і що на це треба дуже, дуже багато грошей. Так прикро їм стало, що і дивитися не хочуть на свої золоті. Пішли в сад, всілися поряд і почали розмову про свої нездійснені мрії.

Йшла повз сад перехожа, поганенько одягнена, з бідним сумним обличчям. Побачила дітей, зупинилася і благально поглянула на них, точно хотіла сказати: «Пожалійте мене, милі діти, допоможіть!». Підбіг Івасик до хвіртки, гукнув жінку і, показуючи їй золотого, запитав: «Скільки можна купити на цей золотий хліба?»

— Багато, — відповіла жінка, — мені з дітьми вистачило б на цілий тиждень.

— Ну так візьміть його і купіть собі хліба, — сказав Івасик.

— Візьміть і мій золотий, — сказала Надя, простягаючи свій червонець. Зраділа жінка, хотіла подякувати, але від хвилювання у неї обірвався голос, і вона заплакала радісними сльозами — сльозами, якими давно не плакала. Дивлячись на неї, розплакалися і діти. Тільки тепер вони дізналися про ціну грошам.

А. Нелов

Обговорення

— Як би ви вчинили на місці дітей — героїв казки?

— Як ви вважаєте, вчинок Івасика і Наді сподобався їх батькам?

— Якщо вам дарують гроші, на що ви їх витрачаєте?

Гра «Стежка милосердя»

Психолог. Уявіть, що ви йдете стежкою милосердя в своєму місті. Розкажіть про все, що з вами відбудеться на цій стежці.

Наприклад: на цій стежці я втішу малюка, що плаче, поллю квітку або посаджу дерево тощо.

Виконання малюнка «Допомагаємо людям»

Психолог. Намалуйте чарівного коня і чарівний годинничок і поміркуйте, як вона можуть допомогти людям.

Підсумок заходу

Психолог. Як ви розумієте зміст прислів'я: «Серце — не камінь, людина жалієте живе»?

Гра «Фея Співчуття»

Один з дітей — Фея Співчуття. Фея Співчуття з чашкою води обходить усіх дітей і бризкає на них з цієї чашки — дарує всім сльозинки співчуття. Після цього діти по черзі розповідають Феї, кому вони допоможуть (виручать з біди, пожаліють).

Психолог.

- Що можна подарувати людям, які страждають?
- Які подарунки можна приготувати для цих. людей?

Інтелектуальна вікторина

Інтелектуальна вікторина

Мета: розвивати інтерес до навчання, допитливість: допомогти дітям розкрити такі якості, як кмітливість, спостережливість, винахідливість; виховувати любов до читання.

Обладнання: аудіозаписи для проведення музичних пауз.

Хід заходу

Психолог. Сьогодні ми проведемо інтелектуальну вікторину, учасники якої мають продемонструвати свої знання. Вони розкриють такі свої якості, як кмітливість, спостережливість, допитливість.

Вправа «Вірю — не вірю»

На кожне питання ведучого учасники конкурсу піднімають картки, на яких написано «Так», «Ні».

1 команда

1. Тихий океан із океанів найбільший. (Так)
2. Найбільші листя — пальмові. (Так)

3. Сонце — це планета. *(Ні)*
4. Цілющі трави збирають восени. *(Ні)*
5. Олена Пчілка — псевдонім матері Лесі Українки. *(Так)*
6. Дерево взимку росте. *(Ні)*
7. Тетерук, рябчик ночують у снігу. *(Так)*
8. Євразія — найбільший материк. *(Так)*
9. Колібрі — найбільша від усіх пташок. *(Ні)*
10. Комахи мають 6 ніг. *(Так)*

II команда

1. Під березою ростуть підосичники. *(Ні)*
2. Жовтий колір на прапорі України символізує пшеничне поле. *(Так)*
3. Ураган більше, ніж торнадо. *(Так)*
4. Марафон — це забіг на довгу дистанцію. *(Так)*
5. Славута — це назва Дніпра. *(Так)*
6. Жаба п'є воду. *(Ні)*
7. Борсук спить на спині. *(Так)*
8. Україна межує із Францією. *(Ні)*
9. У зайця малята народжуються восени. *(Так)*
10. Найтовстіший стовбур у баобаба. *(Так)*

Вправа «Літературний калейдоскоп»

I команда

1. Найменша дівчинка з казки Г.-Х. Андерсена. *(Дюймовочка)*
2. Хто придумав Незнайка? *(Носов)*
3. У чому була сила Чорномора? *(У бороді)*
4. Як звати італійського Буратіно? *(Пінокіо)*
5. З якої казки слова: «Поверталася лисиця з невдалого полювання. У животі бурчить від голоду. Назустріч — їжак»? *(«Лисиця та їжак»)*
6. Хто сказав, що «книги — морська глибина»? *(Іван Франка)*.
7. Як називається людина, яка пише вірші? *(Поет)*
8. У якій країні жив Мауглі? *(В Індії)*
9. Шерлок Холмс любив грати на... *(скрипці)*.
10. У якій казці йдеться про хлопчика-бруднулю? *(«Мийдодір»)*

II команда

1. Місце, де проживала Попелюшка при мачусі. *(Горище)*
2. Хоробрий персонаж твору «Муха-цокотуха». *(Комар)*
3. Товариш Робінзона Крузо. *(П'ятниця)*
4. Зброя Солов'я-розбійника. *(Свист)*
5. З якої казки: «Мій Котику, мій братику! Несе мене Лиска за круті гори, за бистрі води»? *(«Котик і Півник»)*
6. З якої казки слова: «Наф-наф ось уже кілька днів займався будівництвом»? *(С. Михалков «Троє поросят»)*

7. Який кущ питається над водою у вірші «Тече вода з-під явора...»? (Калина)

8. Хто «накрива дбайливо ниви в час негоди, щоби спали без пригод озимі сходи»? (Зима)

9. Зображення, що пояснює або доповнює текст у книжці. (Ілюстрація)

10. У якій казці К. Чуковський розповідав про доброго лікаря? («Айболить»)

Музична пауза

Вправа «Світ мистецтва»

I команда

1. Що зображує на картинах баталіст? (Війни)

2. Ударно-клавішний музичний інструмент. (Фортепіано)

3. Художник, який виконує малюнки у книзі. (Ілюстратор)

4. Малюнок, на якому зображена природа. (Пейзаж)

5. Найменший ансамбль. (Дует)

6. Який танок у перекладі означає «крутись — хитайся»? (Рок-н-рол)

7. Чергування звуків різної тривалості в музичному творі. (Ритм)

8. Художники, які малюють море. (Мариністи)

9. Головний, найстійкіший звук музичного твору. (Тоніка)

10. Уривок музичного твору від одного наголошеного звука до іншого. (Такт)

II команда

1. Один із видів образотворчого мистецтва, в якому зображення створюється олівцем, вуглем, тушшю, (Графіка)

2. Зображення людини або групи людей на картині. (Портрет)

3. Картина, на якій зображено групу неживих предметів. (Натюрморт)

4. Хто мав 10 професійних досконалостей? (Леонардо да Вінчі)

5. Група музикантів або співаків, які виконують разом музичний твір. (Ансамбль)

6. Де можна отримати вищу музичну освіту? (У консерваторії)

7. Декоративна композиція, яка складається з елементів, що повторюються. (Орнамент)

8. Знак, що вказує на підвищення висоти звука на півтон. (Дієз)

9. Різдвяний театр. (Вертеп)

10. Виготовлення виробів з глини. (Кераміка)

Вправа «Країна рослин і тварин»

I команда

1. Де ночують узимку горобці та синиці? (Під дахом)

2. Борсуки, кроти, їжаки сплять у.., (норах).

3. Що утворюється на місці квітки? (Плід)
4. Які квіти пахнуть тільки ввечері? (Фіалки)
5. Яка тварина дихає легенями, ротом, шкірою? (Жаба)
6. Родичка суниці. (Полуниця)
7. Поп-корн роблять з... (кукурудзи).
8. Який плід найбільший? (Гарбуз)
9. Тварина з чорно-білими смугами, схожа на коня. (Зебра)
10. Найсильніша комаха. (Жук-носоріг)

II команда

1. У якого дерева білий стовбур? (У берези)
2. У яких дерев восени листя червоне? (У клена, горобини)
3. Куші, на стеблах яких є колючки. (Шипшина, агрус)
4. Якого птаха підтримує хвіст під час сидіння на дереві? (Дятла)
5. Де сплять вужі? (Під пеньками)
6. Хто, крім слона, має хобот? (Комар)
7. Які ноги у жирафа довші: передні чи задні? (Однакові)
8. З чого виготовляють родзинки? (З винограду)
9. Кімнатна рослина, схожа на їжачка. (Кактус)
10. Гілки якого дерева освячують у церкві за тиждень до Великодня? (Верби)

Музична пауза

Вправа «Острів узагальнень»

I команда

1. Ранок, день, вечір, ніч — ... (доба)
2. Весна, літо, осінь, зима — ... (рік).
3. Соловей, жайворонок, дрізд, зяблик — ... (співочі птахи).
4. «Дякую», «всього доброго», «добрий день», «будь ласка» — ... (ввічливі слова).
5. Шипшина — кущ, а дуб? (Дерево)
6. Гуслі, балалайка, дудка — ... (російські пародій музичні інструменти).
7. Якщо змія довша від черв'яка, то черв'як... (коротший від змії).
8. Меркурій, Венера, Земля, Марс, Юпітер, Сатурн, Уран, Нептун -- ... (планети Сонячної системи).
9. Копитняк, барвінок — ... (трав'янисті рослини).
10. Якщо море глибше, ніж річка, то річка ... (мілкіша від моря).

II команда

1. Звіробій, липа, ромашка, конвалія — ... (лікарські рослини).
2. Сонце, повітря, вода — це... (нежива природа).
3. Проліски, барвінок, підсніжники, бузок, сон-трава... — (перші весняні квіти).
4. Заєць скаче, а вуж — ... (повзе).

5. Малина — ягода, а боровик? (*Гриб*)
6. Флейта, гобой, кларнет, фагот -- ... (*духові дерев'яні музичні інструменти*).
7. Ожеледиця, снігопад — ... (*зимове явище природи*).
8. Дискант, альт — ... (*дитячі голоси*).
9. Коростель, болотяна курка — ... (*птахи*).
10. Деревя, кущі, трави — ... (*групироллин*).

Музична пауза

Вправа «Царство народної мудрості»

I команда

1. Мудрим ніхто не вродився, а... (*навчився*).
2. Книга корисна, коли її... (*читають*),
3. Розум без книги, що птах... (*без крил*).
4. Книгу читають не очима, а... (*розумом*).
5. Книги — ключ до... (*знань*).
6. Що упало, те — ... (*пропало*).
7. Праця людину годує, ... (*а лінь марну є*).
8. На дерево дивись, як родить, ... (*а на людину, як робить*).
9. Бджола мала, ... (*а й та працює*).
10. Що посієш... (*те й пожнеш*).

II команда

1. Дім без книги, що день без... (*сонця*).
2. Книжка мовчки все... (*розкаже*).
3. Людина без книги, як... (*риба без води*).
4. Хто більше читає, той... (*більше знає*).
5. Книга вчить, як..., (*на світі жити*).
6. Чужому лихові... (*не смійся*).
7. Більше роби, ... (*та менше говори*).
8. Який майстер — ... (*така й робота*).
9. Сім разів відміряй, ... (*а раз відріж*).
10. Під лежачий камінь... (*і вода не тече*).

Вправа «Кабінет логічного мислення»

I команда

1. На одній руці 5 пальців, на двох — 10, а на десяти? (50)
2. На трьох дубах по 6 яблук. Скільки всього яблук? (*На дубах яблука не ростуть*).
3. Зменшене 67, від'ємник — 17. Різниця? (50)
4. Перший доданок — 350, другий доданок — 250. Сума? (600)
5. Яке число більше 18 на 2? (20)
8. Яке число менше 30 на 5? (25)
7. 7 дм — це скільки сантиметрів? (70 см)

8. 12 ніг, 3 хвоста, 15 копійок. (*Троє поросят*)
9. До яких пір можна йти у ліс? (*До середини, далі вже буде «із лісу»*)
10. Син мого батька, а мені не брат. (*Я сам*)

II команда

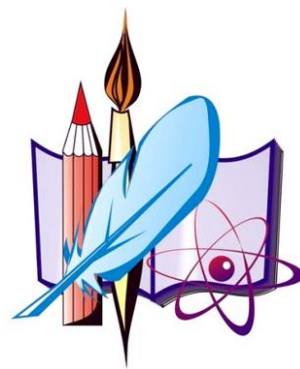
1. 7м — це скільки сантиметрів? (*700 см*)
2. Летіло 7 качок, 3 підстрілили. Скільки залишилося? (*Три, решта полетіли*)
3. Сума чисел 1000 і 50. (*1050*)
4. Збільшити 8 тис. на 2 тис. (*10 тис.*)
5. Скільки треба додати до 40, щоб отримати 47? (*7*)
6. Знайти різницю чисел 94 і 40. (*54*)
7. Зменшити 778 на 18. (*760*)
8. Яке число треба відняти від 552, щоб отримати 500? (*52*)
9. Його довжина 38 папуг. (*Удав*)
10. Чи може страус назвати себе птахом? (*Ні, він не вмє розмовляти.*)

Музична пауза

Вправа «Гра зі словом»

I команда

1. Що означає слово *фіналі* (*Кінець*)
2. Коли руки бувають займенниками? (*Коли вони вимиті*)
3. Анаграма до слова *клапан*. (*Планка*)
4. Від чого у качки лапи червоні? (*Від колін*)
5. Що у півня спереду, а у цапа ззаду? (*Літера П*)
6. Анаграма до слова *мошкара*. (*Ромашка*)
7. Її не зіпсуєш маслом. (*Каша*)
8. Мовчить, а сто дурнів навчить. (*Книга*)
9. Хто говорить на всіх мовах?. (*Луна*)
10. Що за трава, що її і сліпий знає? (*Кропива*)

II команда

1. Що означає ім'я *Софія*? (*Мудра*)
2. Якщо до числівника букву додати — відразу ж вона почне скрекотати. (*Сорок + а — сорока*)
3. Це слово складається з 6 літер, але якщо з нього останню вилучити, то залишиться одна. (*Буквар*)
4. У який горщик не можна налити води? (*У повний*)
5. З «Б» — руденька ця тваринка, з «Г» — то дерева частинка. А як «І» на «О» змінити, нею можна все пошити. (*Білка — гілка — голка*)
6. Скільки у слові складів? (*Скільки голосних букв*)
7. Північний Льодовитий ... (*океан*).
8. Анаграма до слова *фара*. (*Арфа*)

9. Анаграма до слова карета. (*Ракета*)

10. Хто назвав книгу «мудра, правдива і жартівлива»? (*Леонід Глібов*)

Підбиття підсумків гри.

Нагородження переможців

Калейдоскоп професій

Мета: формування у дітей конкретно-наочних знань про світ професій, як психологічної основи для подальшого розвитку професійної самосвідомості.

Завдання:

— продовжувати професійну просвіту учнів, формувати у них уявлення про зміст і значення праці людей різних професій, про професії батьків, значення їх праці для інших людей;

— вчити аналізувати, узагальнювати; виховувати повагу до трудівників, бережливість до результатів праці дорослих, працелюбство;

— виявляти нахили, інтереси, зацікавлення учнів тим чи іншим предметом, видом трудової діяльності людей з метою подальшої професійної орієнтації.

Обладнання: мультимедійне обладнання, диск із презентацією, маркери, ручки, дошка, стікери зеленого та блідо-рожевого кольору, ватман, картки для вправи «Вставте пропущені слова», плакат «Береги», м'яка іграшка.

Хід заняття

Вступ

Доброго дня Вам, діти!

Сьогодні на занятті ми продовжимо знайомство з різноманітними професіями; дізнаємось про значення праці людей різних професій; пригадаємо професії ваших батьків і подумаємо, чи всі професії потрібні, наскільки вони важливі для інших людей.

Вправа «Знайомство»

Мета: підготувати учасників до роботи, створити комфортну атмосферу, хороший настрій, сприяти згуртованості групи.

Психолог знайомить дітей із символічним учасником групи – її талісманом – гномиком Всезнайкою (м'яка іграшка). Кожен учасник передає Всезнайку по колу, називаючи своє ім'я та вітаючись із групою.

Вправа «Правила роботи в групі»

Мета: створити умови ефективної співпраці в групі, сприяти згуртованості групи.

Психолог. Для чого в нашому житті існують правила?

Після відповідей учнів приймаються правила та записуються маркерами синього, зеленого та червоного кольорів на листку ватману «Правила групи», прикріпленому до магнітної дошки.

Орієнтовними правилами можуть бути:

- добровільна участь у виконанні різних завдань;
- доброзичливість;
- щирість;
- активність;
- один говорить – інші слухають;
- взаємна повага;
- відключені мобільні телефони.

Вправа «Очікування»

Мета: визначити сподівання і очікування учасників щодо заняття.

Учасники на стікерах (папірцях зеленого кольору), вирізаних у формі корабликів, записують свої очікування щодо заняття, про що б вони хотіли дізнатися. Потім, виголошуючи свої очікування, приклеюють їх на плакаті «Береги», де з двох боків моря зображені береги – «Берег надій» і «Берег реалізованих сподівань». Між берегами – море. Учасники приклеюють свої стікери біля самого «Берега надій», вирушаючи у подорож морем до «Берега реалізованих сподівань».

Інформаційне повідомлення «Калейдоскоп професій»

Мета: поглиблювати, узагальнювати знання школярів про зміст, значення праці людей різних професій.

Психолог.

— Як Ви думаєте, що таке професія? (*відповіді дітей*)

Ведучий узагальнює відповіді:

— Отже, ми можемо сказати, що професія – це рід трудової діяльності, що вимагає спеціальної підготовки.

— Подивіться на дошку і скажіть, чим займаються представники різних професій, чи важлива їх праця для інших людей?

Школярі розглядають зображені на слайдах малюнки та анімації різних професій, по черзі читають вірші, які супроводжують зображення.

- Чи всі названі вами професії важливі для людей? Чому?
- Які ще професії ви знаєте і можете назвати?

Психолог. Немає професій не потрібних, не важливих, головне – правильно обрати професію, любити свою справу, із задоволенням працювати, поважати працю інших людей, цінувати її.

Вправа «Професії моїх батьків»

Мета: формувати уявлення учнів про професії батьків, значення їхньої праці для інших людей.

Психолог.

- Пригадайте, де працюють ваші батьки?
- Хто за професією ваші тато, мама, дідусі, бабусі?
- Чим корисна їхня праця для людей?

Психолог. Професій дуже багато, всі вони важливі і потрібні, слід з повагою ставитися до результатів чужої праці. Нас оточує багато речей, що є необхідними для життя, здоров'я, навчання, праці, відпочинку. Будь-яка річ – результат праці людей різних професій. Якщо ви бережете речі, то шануєте працю цих людей.

Фізкультхвилинка «Веселий гіпопотам»

Вправа «Вставте пропущені слова» (робота в групах)

Мета: розвивати вміння дітей, систематизувати отриману інформацію, розуміти зв'язки між назвою професії та діяльністю людей.

Психолог. об'єднує клас у три групи:

— Назвіть, будь-ласка, по-черзі кожен словосполучення: білий сніг, зелений листок, червоне яблуко.

Група №1 «Білий сніг» сідає на перший ряд, група №2 «Зелений листок» - на другий ряд, група №3 «Червоне яблуко» - на третій ряд.

Перший учень з кожної групи отримує картку із завданням, уважно читає та вписує із дужок одне слово у перше завдання; другий учень із групи – вписує інше слово у друге завдання і т. д.

По закінченню роботи – перевірка завдань.

Вправа «Подарунки від різних професій»

Мета: розвивати вміння школярів знаходити зв'язки між результатами праці та професійною діяльністю людей; виховувати шанобливе ставлення до людей різних професій.

Психолог.

Назвати професії, завдяки яким люди можуть користуватися такими предметами, виробами: одяг, взуття, сковорода, глиняний горщик, книга, хліб, олівець, стіл, будинок, вугілля, прикраса, скатертина, яблуко, молоко.

Наприклад:

Хліб ми маємо завдяки агрономові, агрохімікові, трактористу, хліборобу, комбайнеру, комірникові, пекарю, водієві, продавцю.

Вправа «Підведення підсумків»

- З якими професіями ви познайомилися на уроці?
- Що нового для себе дізналися?
- Яку користь приносить кожна з цих професій?
- Чи можемо сказати, що всі професії потрібні та важливі?
- Люди яких професій дбають про вас?
- Як потрібно ставитися до результату праці людей різних професій?
- Чи здійснилися ваші сподівання?
- Візьміть гномика Всезнайку і по-черзі розкажіть йому, що найцікавішого ви сьогодні дізналися.
- Чиї сподівання від заняття здійснилися, підійдіть, будь-ласка, до плакату «Береги» та «перепливіть» своїм корабликом море, прикріпіть свої стікери біля «Берега реалізованих сподівань».

Домашнє завдання «Дерево професій»

- Дома розпитати батьків, які професії мають члени всієї родини та намалювати чарівне дерево сімейних професій, кожна гілочка якого – певна професія. Ваші малюнки ми розглянемо на наступному занятті та помістимо до «Професійного портфолію» вашого класу.

Гра-розминка «Ми – найкращі!»

- Дякуємо всім!

Хочу стати багатим

Мета: формувати прагнення до успіху, досягати бажаного результату, пояснити поняття «морального багатства».

Джерела отримання багатства

Психолог. Людині потрібні кошти для задоволення своїх моральних і матеріальних потреб. Більшість дітей люблять солодощі та комп'ютерні ігри. Але щоб їх отримати, потрібні гроші.

Можна провести маленький тест. Для цього кожен із вас має закінчити фразу «Я хочу...».

Людина отримує бажане чесним і нечесним шляхом. Усі бачили у фільмах, як гангстери збагачуються, грабуючи банки, вбиваючи безневинних перехожих. Вони багаті, але їх оточує беззаконня, смерть, інколи страх перед завтрашнім днем, страх за близьких, за власне життя. Узагалі, колір такого життя — чорний.

Але все ж більшість людей чесно заробляють гроші. Згадаймо своїх батьків, футболістів, банківських працівників, промисловців, тобто людей чесних професій, їх оточує повага близьких і знайомих, впевненість у собі та в завтрашньому дні, гордість родини.

Навіщо потрібно вчитися?

Щоб отримати певну професію, ви маєте спершу вчитися, вміти читати, писати, рахувати. Адже не можна уявити директора фірми, який не може прочитати отриманого листа чи порахувати, скільки він повинен заплатити постачальникам.

У сучасних умовах людині доводиться вчитися все життя, працювати з новою технікою, засвоювати багато мов.

Усі учні по черзі піднімаються і називають, що, на їхню думку, повинен знати і вміти до-свідчений та грамотний директор сучасної фірми.

Морально багата людина

Людина багата, коли вона щаслива, має багато друзів, коли може задовольнити всі свої потреби, їй завжди потрібне спілкування — і це теж багатство.

Уже маючи гроші, їх потрібно вміти розважливо використати. Зокрема, гроші самі по собі можуть принести ще гроші, якщо:

- їх покласти на рахунок у банк;
- створити на них власне підприємство тощо.

Гра «Я хочу бути...»

Психолог називає початок речення, наприклад, «Я хочу бути...», а учні його закінчують. Якщо учень каже «лікарем» — отримує 1 бал, якщо «щоб лікувати людей» — 2 бали, третій має здогадатися, як ще доповнити розпочате першими двома учнями речення словами (наприклад, «і рятувати їм життя» — отримує 3 бали). Виграє той, хто набрав більше очок.

Вправа «Мрії»

1. Намалуйте, що б ви хотіли мати в майбутньому, конкретні речі, уявіть, що ви — багата людина.

2. Що б ви зробили, якби у вас був 1 млн доларів? Як би його використали? Розкажіть і обговоріть це із класом.

3. Яких ви знаєте найзаможніших людей світу? Як ви гадаєте, як вони стали багатими?

Діагностика «Мої інтереси»

В ігровій формі, використовуючи іграшки, необхідно організувати телевізійне інтерв'ю або ситуацію, в якій спілкуються Котик-покупець, що зайшов до магазину дитячих товарів, і Лис-продавець, який прагне допомогти Котику вибрати якусь іграшку, і для цього запитує його:

- Що ти, Котику, любиш понад усе на світі?

- Чим би ти став займатися, якби тобі дозволили робити все, що заманеться?

- Розкажи про своє улюблене заняття: як ти граєшся, гуляєш тощо.

- Чи любиш ти гратися? Де тобі найбільше подобається гратися: вдома, в дитячому садку, на прогулянці? Чому?

- В які ігри ти граєш? В які ігри любиш грати найбільше і чому? В які ігри ти хотів би грати?

- Що ти робиш в іграх? Що ти любиш робити в іграх найбільше і чому? Що б ти хотів робити в іграх?

- Ким ти буваєш в іграх? Ким найчастіше буваєш в іграх і чому?

- Ким ти любиш бути в іграх і чому? Ким би ти хотів бути?

- Які у тебе є іграшки вдома? Які з них най-улюбленіші і чому? Як ти з ними граєшся? В які ігри?

- Які іграшки ти хотів би мати і чому? Як би ти з ними грався?

- Яких іграшок ти не любиш і чому?

- Розкажи, як ти малюєш? Чи можна подивитися твої малюнки?

Діагностика «Вивчення типу спілкування дитини з дорослим»

Доберіть цікаві іграшки, 2—3 книжки пізнавального змісту.

Дослідження проводиться індивідуально. На столі розкладені іграшки, книжки. Дитину запитують, що б вона хотіла: пограти з іграшками, почитати книжки, побалакати з дорослим?

Тривалість гри, бесіди, читання обмежена 20 хвилинами. Фіксуються особливості поведінки дитини, її висловлювання, тривалість контактів.

Обробка даних: виявляють, який тип спілкування сформований у дитини. Спільна гра з іграшками — це практичне спілкування, читання

книжок пізнавального змісту — пізнавальне спілкування, бесіда на особисті теми — особистісне спілкування.

Діагностика «Вивчення критеріїв вибору партнера для спілкування»

Підготуйте кілька варіантів запитань для вибору партнера в різних видах діяльності, наприклад:

- Із ким ти хочеш грати? Чому?
- Кого хочеш привітати зі святом?
- Із ким хочеш піти до школи? Сидіти за однією партою?

Бесіду з дитиною проводять індивідуально за запитаннями.

Аналізують критерії виборів партнерів для спілкування та їхню стійкість.

Учасників розподіляють за групами:

1. Діти без усвідомленого мотиву вибору. Виділяють лише загальне позитивне ставлення до ровесника. Як правило, відповідають «Просто подобається».

2. Діти виділяють позитивні риси ровесників: зовнішність, успішність виконання певної діяльності і такі моральні риси, як уміння дружно гратися, не битися, не сваритися, ділитись іграшками.

3. Діти, які ставлять на перше місце інтерес до спільної діяльності (зазвичай це гра).

4. Діти, які виділяють дружні стосунки.

Вправа «Вивчи себе»

Перевірте гнучкість свого мислення. Для цього вам потрібно дати відповіді на такі запитання-задачі:

1. Ішла бабуся з магазину і несла кошик яєць. А дно впало. Скільки яєць залишилося?
2. Двійко коней пробігли по 2 км. Скільки пробіг один кінь?
3. Курка на одній нозі важить 2 кг, а скільки вона важить на двох ногах?
4. Що важче: пуд заліза чи пуд пір'я?
5. Скільки пальців на одній руці? На двох? А на десяти?

Інтерпретація результатів

Дитина з *високим рівнем розвитку мислення* повинна розв'язати всі 5 задач.

З достатнім — 3—4.

Із середнім — 2—3.

З низьким — 0—1.

Вправа «Перевіримо пам'ять»

Психолог. Вам будуть зачитувати речення одне за одним, а ви потім спробуєте пригадати їхній зміст:

1. На кухні горить газ.
2. Мама розмовляє по телефону.
3. Діти дивляться телевізор.
4. Сьогодні батареї гарячі.

5. Уранці увімкнули теплу воду.

6. Тато заплатив за квартиру.

7. Бабуся слухає радіо.

Тепер спробуйте повторити ці речення у довільному порядку.

Інтерпретація результатів

Головне, щоб було правильно передано зміст речень (дослівне повторення необов'язкове). За кожну відтворену фразу нараховується 1 бал.

Якщо забуто одну фразу — **добрі результати**.

Якщо 2—3 — **задовільні**.

Якщо більше 3 — **погані**.

Діагностика «Я — спостережливий»

Для перевірки спостережливості дитини запропонуйте їй відповіді на такі запитання:

- Якого кольору двері твоєї квартири?
- Якого кольору двері квартири твоїх найближчих сусідів?
- Якого кольору колготи, в які ти сьогодні вдягнений?
- Скільки поверхів у твоїй школі?
- Якого кольору сумка у твоєї мами?
- Скільки людей до вас приходило в гості на останніх вихідних?

Інтерпретація результатів

Якщо дитина дає правильну відповідь на запитання (без довгих роздумів та підказок), то отримує 1 бал.

6—7 балів — **добрі результати**.

3—5 балів — **середні**.

До 3 балів — **низькі**.

Діагностика «Фізичне Я»

Індивідуально з кожною дитиною проведіть бесіду за запитаннями:

- Як ти з'явився на світ? (1 бал за правильну відповідь.)
- Яка твоя стать (хлопчик чи дівчинка)? (1 бал.)
- З яких основних частин складається твоє тіло? (Повна відповідь — 4 бали, неповна — 2 бали, відповідь відсутня — 0.)
- На чому ти ходиш (за допомогою якої частини тіла ти можеш пересуватися в просторі)? (1 бал.)
- За допомогою чого ти можеш бачити світ? Скільки в тебе очей? Якого вони кольору? (Повна відповідь — 3 бали, неповна — 2 бали, відповідь відсутня — 0.)
- Що допомагає тобі чути звуки? (1 бал.)
- Чим ти можеш нюхати квіти? Для чого ще тобі ніс? (Повна відповідь — 2 бали, неповна —

1 бал, відповідь відсутня — 0.)

- Що робить твій рот? Для чого тобі зуби? А язик? (Повна відповідь — 3 бали, неповна —

2 бали, відповідь відсутня — 0.)

- Для чого тобі голова? Що в ній? (Повна правильна відповідь — 3 бали, неповна — 2 бали, неправильна або відсутня — 0.)

-Для чого людині серце? (Правильна відповідь — 2 бали.)

Інтерпретація результатів

17—21 бал — добрі уявлення дитини про свій організм.

9—16 балів — середні уявлення дитини про себе.

До 9 балів — серйозні пробіли у знаннях про себе.

Мета: надати дітям інформацію про здоров'я, здоровий спосіб життя та фактор, що впливають на формування здоров'я.

Вправа „Знайомство”

Діти сідають у коло. Психолог знайомить їх з символічним учасником – талісманом „Здоровчиком” (м'яка іграшка). Кожен учень передає „Здоровчика” по колу, називаючи своє ім'я та вітаючись із групою.

Психолог: Коли ми промовляли свої вітання один одному, то ми тим самим бажали здоров'я, тобто чогось дуже важливого у нашому житті.

Вправа „Що таке здоров'я?”

- Що означає - бути здоровим?

Психолог записує всі варіанти відповідей учнів на питання про те, що таке, на їхню думку, здоров'я, з чим воно в них асоціюється.

Важливо, щоб діти вказували не лише на відсутність симптомів хвороби, а й на відчуття, переживання, стани, які властиві здоровій людині – задоволення, щастя, радості, хороший настрій.

- Що означає – бути хворим?

Важливо, щоб діти при цьому вказували не лише на наявність симптомів хвороби, а й на відчуття, переживання, стани, які властиві хворій людині – смуток, тривожні передчуття, погане самопочуття.

Отож, здоров'я – це стан повного фізичного, духовного та соціального благополуччя, а не тільки відсутність хвороб або фізичних вад (ВООЗ).

Спосіб життя – це той чинник здоров'я, який майже цілком залежить від нашої поведінки. Так, що половина здоров'я залежить від тебе, тому своє здоров'я можна поліпшувати або псувати.

Вправа „Модель здоров'я”

Психолог об'єднує дітей у три підгрупи, кожна з яких отримує завдання розробити свою модель здоров'я, виходячи з власного бачення цієї проблеми. Допоміжними можуть бути запитання: „Що, на вашу думку, є складовими частинами здоров'я?”, „Без чого неможливо уявити дійсно здорову людину?” У кожній групі обирається той, хто буде представляти роботу групи. Використовуючи аркуші паперу А1, маркери, фломастери, кольоровий папір, учасники протягом 10-15 хв. розробляють свої моделі.

Після презентації моделей здоров'я всіх груп, тренер пропонує всім уявити собі ті шкідливі, руйнівні фактори, які є в нашому житті що впливають на здоров'я, і, працюючи в тих самих підгрупах, за 3 хв. продемонструвати на створених моделях дію цих факторів. Кожна група презентує роботу.

Психолог обов'язково пропонує дітям розказати, що вони відчували, коли створювали модель здоров'я, що – коли руйнували, і що – коли отримали свою модель зруйнованою. Важливі також запитання: „Чи можливо відновити те, що вже зруйновано?”, „Чи буде це мати той самий вигляд?”, „Що легше – запобігти руйнуванню здоров'я чи відновити його?”

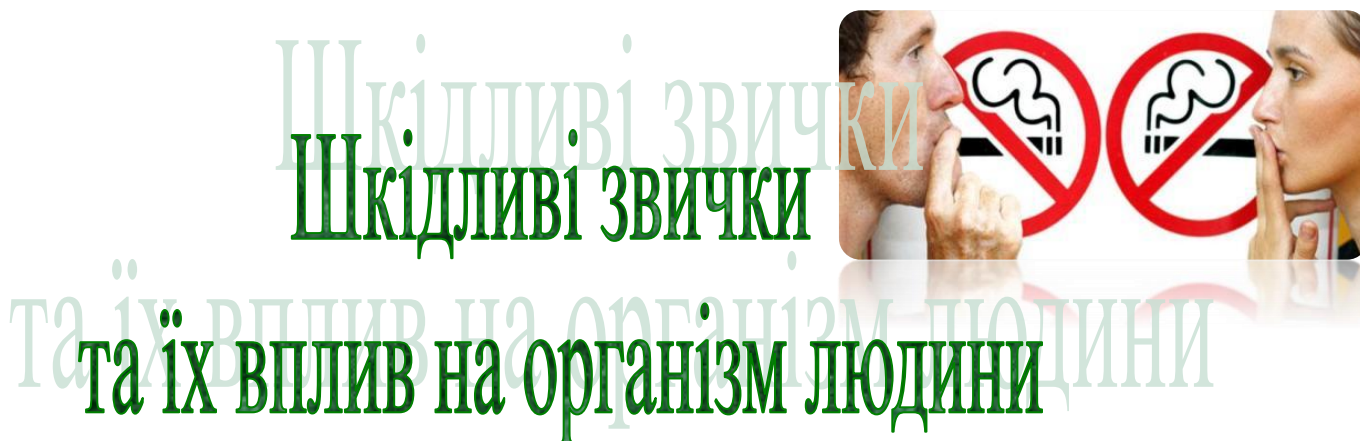
Висновок вправи: зруйнувати значно легше, ніж створити. Дуже важливо зберегти те, що маємо. Від нас самих залежить, що ми оберемо – шлях до здоров'я чи навпаки – шлях від здоров'я.

Психолог: Але не лише шкідливі речовини впливають на наше здоров'я, а й хвороби: інфекційні і неінфекційні. Тому слід бути уважними і дотримуватись **певних правил, щоб запобігти зараженню:**

- хворому не слід ходити до школи;
- руки повинні бути чистими;
- приміщення треба провітрювати і прибирати;
- необхідно мити овочі, фрукти;
- не відкушувати разом із кимось овочі, фрукти, булочки, цукерки чи іншу їжу;
- користуватись слід лише індивідуальним посудом;

- не пити сирі води під час туристичних походів, відпочинку на природі.

Підведення підсумків заняття

Мета: визначення кола шкідливих звичок та залежності людини від них.

Психолог пропонує дітям послухати одну історію із певними казковими персонажами.

Казка „Як Чорні брати вирішили завоювати світ”

Було це давно. Якось в країні Хвороби, у головній її столиці, зібралися усі злі чарівники. Сіли вони у великому залі, прикрашеному павутинням та гірляндою з кігтів летючих пацюків. Грав оркестр з трьох сліпих сов та п'яти жаб. На трон усілася королева країни – Хвороба. Махнувши рукою, вона заговорила:

- Ми зібралися з вами для того, любі колеги, щоб вирішити одне дуже важливе питання. Мені здається, настала пора завоювати країну Здоров'я, а потім і весь світ!

- Як вірно, як правильно, - зашепотіли чарівники.

Зробити це нелегко, бо люди без бою не здаватимуться. Потрібно щось вигадати, але що? І тоді вперед виступили три чарівника, закутані у чорні плащі з голови до п'ят.

- Шановні пані та панове, - почав один з них грубим голосом. Дозвольте нам, трьом братам – Тютюну, Алкоголю та Наркотику запропонувати свій план. Він дуже простий. Ми першими вирушимо до країни людей та завоюємо їх, потім підкоримо, а потім запросимо вас усіх, в першу чергу, звісно, наших чарівних панночок – він вклонився у бік Хвороби, Старості та Біди.

- А чому ви вирушаєте першими? – підняли галас з усіх боків злі чарівники.

- Вас, страшних, у чорних плащах люди одразу впізнають та викриють.

- Не викриють, - відповів злий чарівник. – Дивіться!

І три брати одночасно розчахнули свої плащі. По залу пронісся вигук здивування: внутрішній бік плащів чарівників було розшито яскравими шовками. Вони сяяли на сонці різними кольорами, а малюнок постійно змінювався.

- Таким одягом ми обдуримо кожного. Ми з'явимося в образі чарівного друга, який втішає у смутку, веселить у радості. Пройде дуже багато часу, аж поки людина здогадається, що чарівний бік плащу приховує чорну підкладку. А за ним будете стояти ви, наші вірні супутники, - Хвороба, Біда, Старість та Біль, - злий чарівник посміхався.

В тронній залі панувало мовчання.

- Мені подобається цей план – голосно та різко промовила Хвороба. Не будемо гаяти часу. В дорогу!

Три брати осідлали конів та вирушили у дорогу. Так почалася їхня боротьба зі здоров'ям та щастям людей. Таким чином здавна жадливі чарівники намагаються завоювати світ. Звісно, люди не здаються без бою. Але й досі людям не вдалося побороти їх. Ось чому потрібно бути обережним, щоб не потрапити до їхніх пасток.

Обговорення казки з дітьми.

Психолог: Деякі старші діти курять, чи добре це для здоров'я?

• Чому це погано?

• Чому ж діти починають палити?:

Беруть приклад з старших, „крутіших”, хочуть здаватися дорослими.

• Чи ви хочете швидше стати дорослими?

• Якщо так, то що це означає бути дорослими?

• Чи справді можна швидше стати дорослими, якщо палити, вживати алкоголь, наркотики?

Вправа: Намалюй людей які потрапили в пастку до Чорних братів.

Діти об'єднуються в три групи. Кожна група має своє завдання: I-група малює людину яка потрапила в пастку до Тютюну, II-група – Алкоголю, III-група – Наркотиків. Потім кожна група демонструє свою роботу і розповідає чому саме так виглядає дана людина.

Акцентувати увагу на тому, що п'яна людина втрачає контроль за своєю поведінкою і чим далі, тим більше – в тому полягає суть залежності. Наркотик, так само робить людину залежною від нього.

- Чи подобається вам, якщо хтось вами керує, каже, що ви повинні робити і не рахується з вашою думкою і вашими бажаннями? Напевно, що ні.

Інформаційне повідомлення:

Узалежнена людина погано почуває себе, доки не випалить цигарку (не вип'є спиртного чи не прийме дозу наркотичної речовини). Вона мусить постійно це робити, навіть якщо вже не хоче, бо розуміє, що це шкодить її здоров'ю. Тобто, стає залежною від цих речовин.

- Найнебезпечніше, те, що спочатку здається зовсім не шкідливим – спробую кілька разів і все”, а потім виявляється, що від цього неможливо відмовитися.

Гра ”Раби та наркотики”

Дітей поділяють на дві команди. „Хазяї – наркотики” стають в коло, в середину стають „раби” (інша команда). За тренером діти повторюють слова. Завдання наркотиків – не випустити рабів після закінчення слів; завдання рабів – звільнитися з кола наркотиків, опиратися зі всіх сил.

Якщо будеш ти палити
І з наркотиком дружити,
Полюбляти градус дуже
Й лихословити байдуже,
Всіх веселощів бажати
Та життя не поважати,
То наступить день, коли
Все обернеться на „ні” –
Забере все злий володар
І життю ти не господар!

Зверніть увагу!

Після проведення гри учасники мають вийти із своїх ролей. Можна зробити це наступним чином: «Я – (вказати своє ім'я), точно знаю що мої батьки мене люблять», або «Я – ім'я обираю здоров'я». Треба зазначити, як важко звільнитися від залежності.. Навіть якщо „раби” розбили ланцюг „наркотиків” – треба акцентувати увагу на тому, що побороти залежність вдається небагатьом.

Запитання для обговорення:

- До чого призводить товаришування з Чорними братами?
- Які корисні знання ви отримали на занятті?

ВІЛ/СНІД та його небезпека

Мета: отримати знання про поняття ВІЛ/СНІД.

Хід заняття

Психолог: Ми вже знаємо, що таке залежність. Як слід ставитися до uzалежнених людей? *Як до хворих. Особливо наголосити – не принижувати, не посміхатися.*

- Чи залежність – інфекційна хвороба? Можна заразитися від uzалежненої людини курінням, алкоголізацією, наркоманією? *Ні, але не можна брати з них приклад.*

Сьогодні ми поговоримо про ВІЛ/СНІД, оскільки нам часто зустрічаються ці два слова на плакатах, у газетах та журналах, їх чути по радіо, з екранів телевізорів і просто від дорослих. Але багато з нас, на жаль, не розуміють і не усвідомлюють, що таке ВІЛ/СНІД, як ця інфекція впливає на наше життя наших рідних, яку загрозу воно несе людям по всьому світі.

Перш ніж дізнатися про те, чим загрожує хвороба людині, давайте послухаємо історію про один вірус.

Звернути увагу! Дітям потрібно пояснити значення деяких слів, які зустрічаються в тексті.

ВІЛ – вірус імунодефіциту людини – дуже небезпечний вірус, який викликає СНІД.

СНІД – синдром набутого імунодефіциту, невиліковна хвороба.

Імунна система – система самозахисту організму людини від хвороб.

Антитіла – воїни імунної системи, які борються з інфекціями, що потрапляють до організму людини.

Т –лімфоцит – це клітина крові – помічник організму людини.

Історія про ВІЛ/СНІД:

Дуже небезпечний та підступний вірус ВІЛ вирішив панувати на Землі. Він розробив план – створити цілу армію вірусів та захопити якомога більше

людських організмів. Вірус став шукати шляхів проникнення в людський організм. Він чекав. І ось одного разу маленька дівчинка знайшла шприц. Вона узяла його до рук та раптом вколюлася. „Свобода, свобода!” – кричав задоволений ВІЛ. Нарешті його план почав здійснювання.

Коли ВІЛ потрапив в організм дівчинки, він почав блукати по кровоносних судинах у пошуках помічника, який йому був потрібен, щоб здійснити свої підступні наміри. І тут його побачили антитіла. Вони знали, що вірус ВІЛ дуже небезпечний для організму, який вони охороняють, тому вони схопили ВІЛ і повели до Імунної системи, щоб знищити. Проте дорогою ВІЛ побачив Т-Лімфоцит – добру кров’яну клітину. „Ось хто стане моїм помічником...” – подумав ВІЛ. „Ви жалюгідні антитіла! Ви думали, що можете зупинити мене?” – горланив ВІЛ, відштовхнувши від себе антитіла та хапаючи Т-Лімфоцит. „Не бійся, люб’язний Т-Лімфоците, тобі не буде боляче. Майже не буде...” – говорив та водночас сміявся ВІЛ.

Він проникнув всередину Т-Лімфоциту, і той почав змінюватися: добра кров’яна клітина перетворилася на злого та могутнього помічника вірусу. Під керівництвом підступного вірусу зачарований Т-Лімфоцит почав виробляти маленькі копії ВІЛ. Кількість вірусів-клонів в крові збільшилася, вони зросли, збираючись у могутнє військо. Для того, щоб набратися сили, вони розпочали своє полювання на інші клітини. Деякі з них перетворили спіймані клітини на „сейфи” і ховалися в них про всяк випадок – щоб не потрапити до ліків.

Військо ВІЛ розпочало штурм Імунної системи. А інфікована дівчинка навіть не здогадувалася про це, бо нічого не відчувала і поки що добре почувалася. Протягом довгого часу йшла жорстока боротьба ворогуючих сторін – воїни Імунної системи – Антитіла – боролися з військом ВІЛ. Минуло декілька років. Виснажені антитіла гинуть у вирішальній битві... Імунну систему, ВІЛ, бере у полон. Вражаються різні органи. В організмі починаються довгі дні хвороби, яка називається СНІД.

На жаль, сьогодні не існує ліків проти ВІЛ/СНІДу, але вчені і лікарі всього світу працюють над тим, щоб людство перемогло цей вірус!

Запитання для обговорення:

- Чому дівчинка захворіла на СНІД?
- Хто переміг у війні між антитілами та клонами ВІЛ?
- Як називаються клітини помічники організму людини?
- Як називається система, яка захищає організм від хвороб?
- Чи є ліки, які вбивають вірус ВІЛ, СНІД?

Психолог:

Кожній дитині потрібно пам’ятати:

- ніколи не грайся і навіть не торкайся шприців, які ти знайшов на вулиці;
- якщо ти випадково вколювся, негайно повідом про це дорослим;

- уникай усіляких контактів з чужою кров'ю. У разі, якщо це все-таки трапилось, добре промий шкіру стічною водою та негайно повідом дорослим;
- слідкуй за тим, щоб медпрацівник, який тебе обслуговує, використовував гумові рукавички та одноразові шприци.
- будь милосердним до хворих на СНІД і ВІЛ-інфікованих – здебільшого це не їхня провина.

Завдання : Намалюй головних героїв історії або імунну фортецю нашого організму.

Підсумки:

«Щоб ти хотів розказати своїм ровесникам, брату чи сестричці, батькам?»

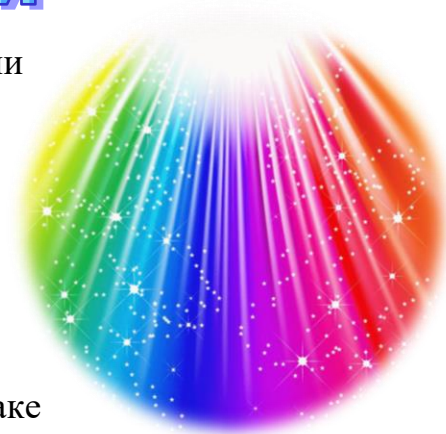

СИХОЛОГІЧНЕ ЗДОРОВ'Я

ЛЮДИНИ

Мета: ознайомлення дітей з основними видами почуттів та емоцій, правилами підняття настрою.

Психолог. Уявіть собі, що ви людина, яка не може посміхатися, не розуміє гумору, її нічого не дивує, навіть заплакати вона не може. Їй байдужі канікули, ласощі, зимове катання на ковзанах.

Запитання: Чи сподобалося б вам таке життя?

Все життя нас супроводжують почуття. Що таке почуття?

Почуття – це переживання того, що відбувається з людиною, її відношення до оточуючих людей або речей. Почуття – це радість, журба, злість, здивування, переляк, лють і т.д.

Запитання : Які почуття ви знаєте?

Вправа "Почуття"

Ведучий роздає дітям картки із зображенням почуттів на обличчі. Діти повинні визначити, яке почуття зображено на обличчі людини, та зобразити

його мімікою разом з психологом. (Відповіді: 1-нудьга, 2- замилювання, 3-радість, 4-переляк, 5-сум, 6-гнів, 7-здивованість, 8-страх, 9-іронія).

Психолог: Ми визначили, з вами що таке „почуття”. Але в житті існують також і емоції. Емоції – це коли почуття не стримуються, а , навпаки, виражаються дуже яскраво. Люди часто говорять „Емоційна людина”. Що це означає?

Вправа "Покажи емоційну людину":

Діти діляться на три групи і кожна група має показати певну ситуацію, в якій опинилася емоційна людина, її дії.

А. Людину багнукою забризкала машина;

Б. Жінці вітром зірвало капелюх;

В. Хлопчик раптово сів на сирі яйця.

Бесіда.

Ми говорили, що наш настрій залежить від стану нашого здоров'я. Чи залежить наше здоров'я від настрою?

Наші емоції не лише відображають наше самопочуття, а й наше ставлення один до одного. Емоції суттєво впливають на здоров'я: похмурі, завше не задоволені люди частіше хворіють, їх недолюблюють у товаристві, з ними не хочуть дружити. Людина, у якої переважає поганий настрій, не бачить краси природи, не тішиться гарними взаєминами, музикою. Тому для здоров'я вкрай важливо мати гарний настрій.

Якщо твій настрій поганий:

- Спробуй пригадати приємну подію, послухати музику, яка тобі подобається або з'їсти щось особливе;

- З'ясуй причину свого поганого настрою, спробуй виправити ситуацію, якщо можна;

- Поговори з близькою людиною – мамою, татом, бабусею, дідусем чи другом, розкажи про те, що тебе тривожить;

- Спробуй пожартувати над собою або скажи собі: „Це не варте мого здоров'я”;

- Не ображайся на інших – можливо, вони ненавмисно тебе скривдили.

Скажіть, усмішка є проявом якого почуття? (Радість). Що вона нам дає? А скільки вона нам коштує? Прямо зараз подаруйте кожному в групі свою усмішку. Які бувають усмішки?(Добрі, запальні...)

Завдання. Намалюйте свою усмішку та подаруйте її людині, яка вам симпатична.

Вправа „Допоможи іншому” (робота в парах).

Спробуй покращити настрій своїм близьким, друзям у таких ситуаціях:

- твій друг прийшов до школи з поганим настроєм (сумний, не хоче розмовляти);
 - твоя мама прийшла з роботи сумна і втомлена;
 - твоя бабуся погано себе почуває, і це її дуже засмучує.
- Чи залежить ваш настрій від стосунків в класі? Як саме?

Вправа "Обійми"

Станьте всі в коло щільно один біля одного. Обіймемо своїх сусідів. Відчуємо, як це добре мати друзів, почувати себе комфортно в їх колі. Постоїмо так і скажемо всім, як нам важливо мати таких друзів.

Зверніть увагу! Дітям потрібно пояснити, що усі люди однаковими бути не можуть. Одна людина стримує свої емоції, інша – ні. Це внутрішня природа кожної людини. І добре це чи погано вирішує окрема ситуація.

Запитання для обговорення:

1. Бути емоційною людиною це добре чи ні? Чому?
2. Які корисні знання ви отримали на занятті?
3. Що було найбільш цікавим?
4. Що кожний з вас буде робити для того, щоб бути здоровим?

Підведення підсумків.

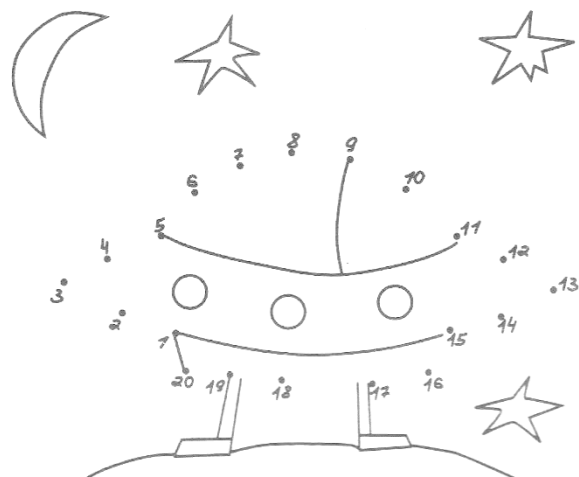

Корекційно-розвивальне заняття

Мета: розвиток пізнавальних процесів та емоційно-вольової сфери.

Завдання:

1. Розвивати логічне мислення, фонемний слух, довільну увагу, зорову пам'ять, просторову орієнтацію, навички конструювання.
2. Навчити дітей розпізнавати основні емоції і пов'язувати їх із власними переживаннями в даній ситуації.
3. Сприяти розширенню знань дітей про космос.

Хід заняття

Вправа «Корабель прибульця»

Мета: розвиток дрібної моторики руки, уміння працювати за інструкцією.

Психолог. Діти, до нас сьогодні на заняття прилетів гість. Щоб дізнатися, на чому він прилетів, давайте з'єднаємо крапки по порядку від 1 до 20.

(Дітям зі слабшими пізнавальними можливостями пропонуємо з'єднати пунктирні лінії.)

— Що це у нас вийшло? (НЛО, тарілка, що літає.)

— Як ви думаєте, звідки прилетів наш гість? (Гість прилетів із космосу.)

— Це наш новий знайомий. Давайте подивимося на нього. (Він зашарівся.) Як ви думаєте, що він відчуває? (Він збентежений.)

— А знаєте чому? Тому що гість не знає нашої мови. Але знає слова, пов'язані з космосом. І щоб він захотів з нами подружитися, давайте плескатимемо в долоні, коли я називатиму такі слова.

Гра «Будь уважним»

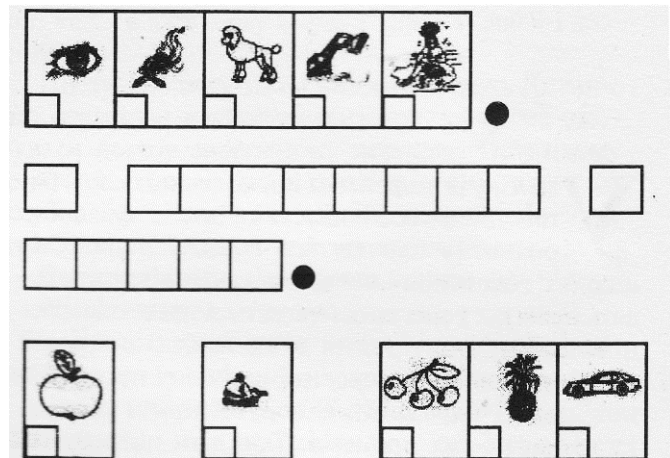
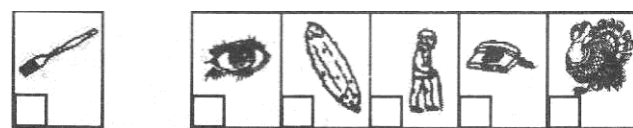
Мета: розвиток довільної уваги, уміння працювати за інструкцією.

Набір слів: ранок, трава, планета, хлопчик, машина, тарілка, ракета, вода, дерево, космонавт, стіна, дорога, зірки, стіл, математика, помідор, супутник, телефон, метеорит.

— Дивіться, гість привіз нам листа, але він незвичайний. Ми вписуватимемо в клітинки внизу тільки перші букви слів, зображених на картинці. І лише тоді, за першими буквами, ми зможемо його прочитати.

Гра «Шифрувальник»

Мета: розвиток фонемного слуху.

— Що це трапилося з нашим гостем? *(Він злиться.)*

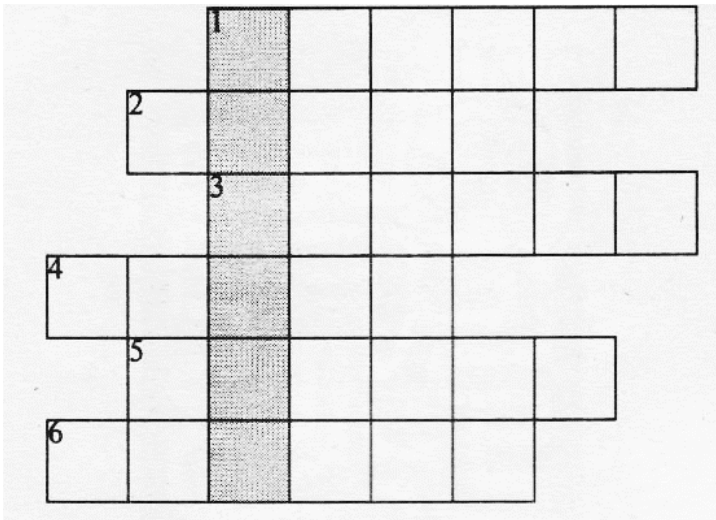
— Чому він злиться? *(Ми не знаємо.)* Діти, як я звертаюся до вас? Як ви називаєте один одного? *(На ім'я.)* Давайте ж дізнаємося, як звуть нашого гостя.

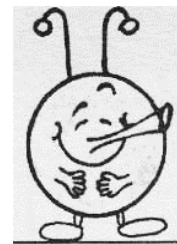
Вправа «Кросворд»

Мета: актуалізація знань про космос.

1. Звідки прилетів наш гість? *(Космос.)*
2. Зірка, яка світить удень і гріє нашу планету? *(Сонце.)*
3. Хто перший полетів у космос? *(Собака.)*
4. Як називається наша планета? *(Земля.)*
5. Як називається супутник Землі? *(Місяць.)*
6. Апарат, на якому люди літають у космос. *(Ракета.)*

— У виділених клітинках прочитайте його ім'я. *(Космік.)*
Подивіться, чи змінився вираз обличчя нашого Косміка? *(Так.)*
Яке воно? *(Радісне.)*

— Давайте ж навчимо Косміка нашої мови. До кожного іменника ми доберемо дієслово.

Гра «Знайди пару»

Мета: розвиток вербально-логічного мислення.

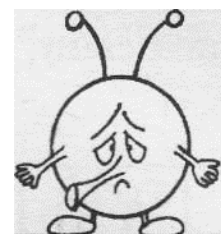
 Машина	 Книга	 Снег	 Дерево
 Лампы	 Пирог	 Брюки	 Нож
 Сыр	 Дверь	 Яблоко	 Сумка
 Телефон	 Зонт	 Хлеб	 Человек
ехать	читать	падать	расти
печь	светить	точить	носить
ходить	звонить	стирать	поспевать
закрывать	резать	наполнять	печь
срывать	раскрывать	есть	поднимать

Іменники: машина, книга, сніг, дерево, лампи, пиріг, брюки, ніж, сир, двері, яблуко, сумка, телефон, парасолька, хліб, людина.

Дієслова. їхати, читати, падати, рости, пекти, світити, точити, носити, ходити, дзвонити, прати, досягати, закривати, різати, відчиняти, наповнювати, розкривати, їсти, піднімати.

— Діти! Гляньте, що трапилося з Косміком? (Він занудьгував.)

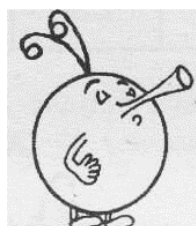
— А що ми робимо, коли нам нудно? (Ми починаємо гратися.)

Гра «Чотири стихії»

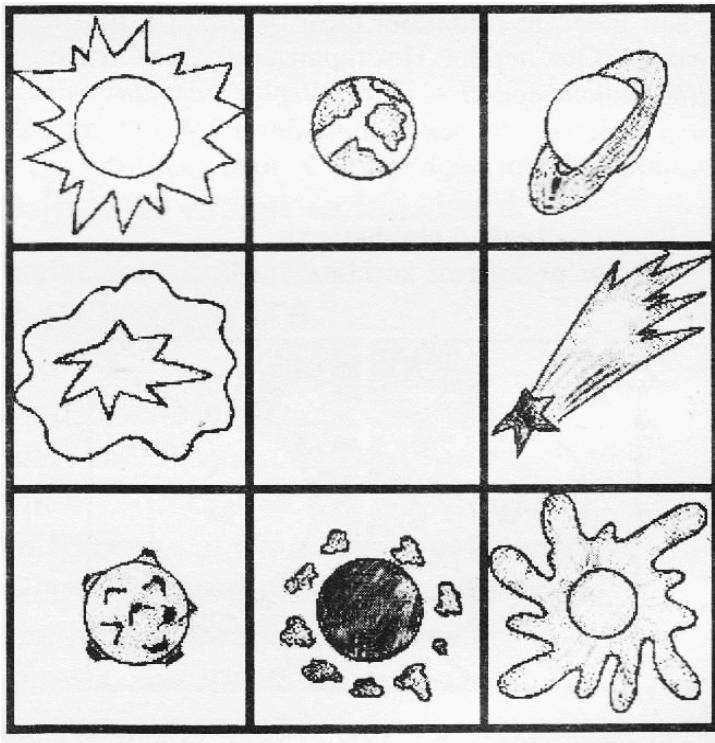
Мета: розвиток уваги, пов'язаної з координацією слухового і рухового аналізаторів.

Інструкція. Стаємо в коло. На слово «земля» всі повинні опустити руки вниз, «вода» — витягнути руки вперед, «повітря» — підняти руки вгору, «вогонь» — зробити оберти руками. Хто помиляється — вибуває.

— Давайте тепер подивимося на нашого друга. Що з ним трапилося? (Він зазнався.)

— Космік загадав нам загадку і думає, що ми з нею не впораємося. Звідки прилетів Космік?

Гра «Ракета» (аналогія гри «Муха»)

Мета: розвиток просторової орієнтації.

Дається декілька різнорівневих схем: 3 x 3, 4 x 4, 5 x 5.

Обговорюється, звідки ракета «стартує». Наприклад: із середини, «ставимо» ракету на середню клітинку і починаємо гру.

Одна дитина читає схему, інша показує, куди полетіла ракета.

Схема 1

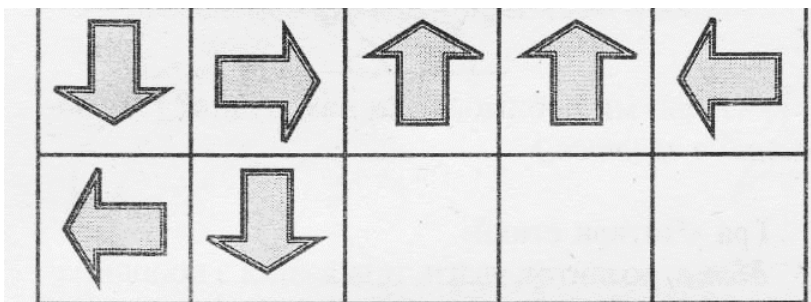
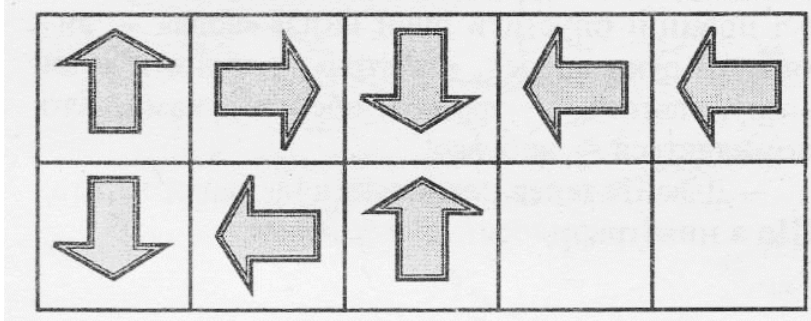

Схема 2

— Не знається більше Космік. Що з ним трапилося? (Він плаче.)

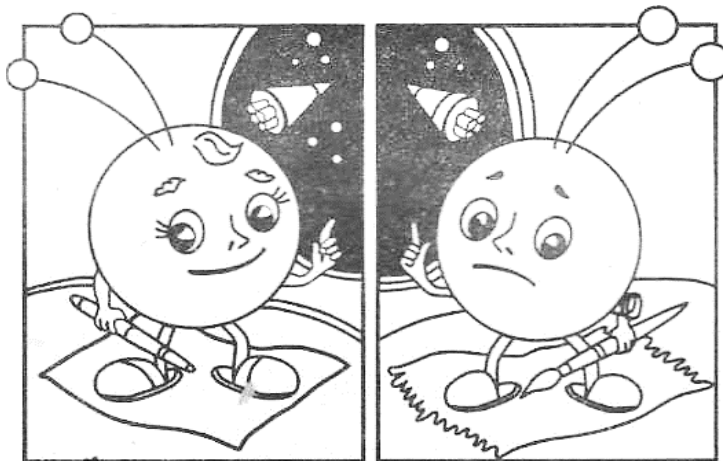
— Космік захотів додому. І на згадку подарував нам дві однакові фотографії. Подивіться уважно. Ось перша. Постарайтеся запам'ятати її. (Час демонстрації — 1 хв. Першу картинку прибирають. Потім показують другу.) А ось друга. Однакові фотографії? (Ні.) У чому різниця?

Вправа «Знайди відмінності»

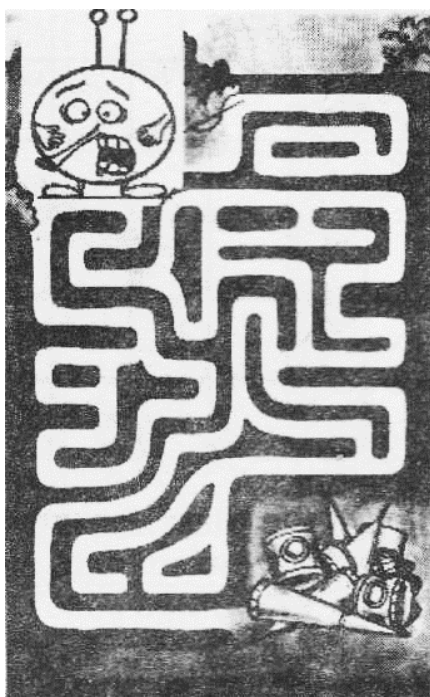
Мета: розвиток зорової пам'яті, довільної уваги.

— Діти! Поки ми з вами грали, пішли далеко від космічного корабля Косміка. Давайте допоможемо знайти йому дорогу.

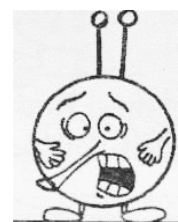

Вправа «Лабіринт»

Мета: розвиток дрібної моторики руки, вміння працювати за інструкцією.

— Дивіться, що трапилося з ракетою? (Хтось поламав її.) Що відчуває Космік? (Жах.)

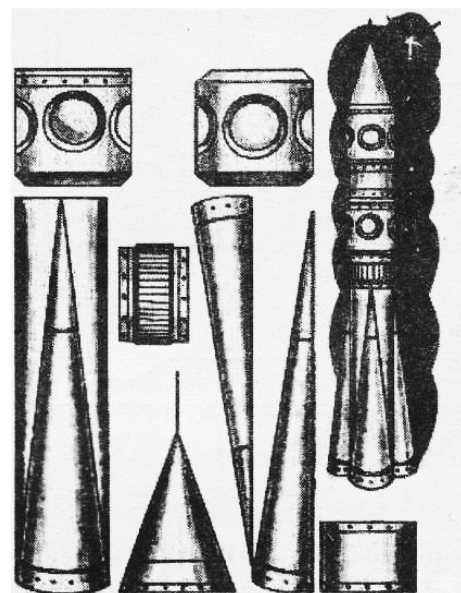
— Він думає, що ніколи не зможе повернутися додому. Давайте допоможемо йому і полагодимо ракету. У вас є зразок, є шматочки, з яких ви можете скласти ракету.

Вправа «Склади за зразком»

Мета: закріпити вміння складати

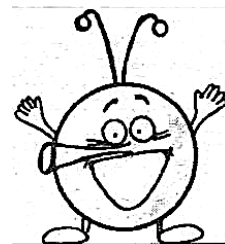
ціле з частин, розвивати цілісне сприйняття предмета, мислення.

— Тепер, коли ракета готова, починаємо зворотний відлік. Треба знайти і показати цифри від 12 до 1.

Гра «Знайди цифру»

Мета: розвиток зорового сприйняття, довільної уваги.

— Діти, подивіться, що тепер відчуває Космік? *(Він щасливий.)*

— Чому він щасливий? *(Він летить додому.)*

Рефлексія заняття

— Чи сподобалося вам заняття?

— Чи сподобався вам наш гість?

— Що було найважче на занятті?

— Яка вправа найбільше сподобалася на занятті?

Зоряний час

Пізнавально-конкурсна гра

Хід заходу

Психолог. Вам відомо, що розумні люди грають в інтелектуальні ігри, що не тільки розважають, але й навчають. Сьогоднішній конкурс — це своєрідна розумова гімнастика, що навчить вас самостійно розв'язувати інтелектуальні завдання, застосовувати знання в нестандартних ситуаціях.

Зоряний час — це час успіху! Нехай пощастить кожному учасникові!

Гратимуть дві команди. Склад команд — 6 осіб: капітан екіпажу, астроном, двоє математиків, двоє бортінженерів.

Етапи гри:

I етап — відбірковий тур;

II етап — політ на планету Лусіплон.

Перед початком відбіркового туру хочу запитати, чи знаєте ви, на якій планеті ми живемо? (*Земля*)

— Так, правильно, на планеті Земля! Наша Земля належить до Сонячної системи, як і ще вісім планет. Усі вони обертаються навколо однієї яскравої зірки. Як називається ця велика зірка? (*Відповіді дітей.*)

— Так, наша головна зірка — Сонце, тому і вся система називається Сонячною. А які планети Сонячної системи ви знаєте? Назвіть, будь ласка! (Діти називають планети: *Земля, Марс, Меркурій, Плутон, Сатурн, Венера, Юпітер, Нептун, Уран.*)

— Добре! Молодці! А хто з вас знає, скільки природних супутників налічує наша планета? (*Відповіді дітей.*)

— Як він називається? Правильно, Місяць! Молодці, хлопчики та дівчатка! Зала, де ви зараз знаходитесь, перетворилася на центр керування польотами, а сцена — це стартовий майданчик для міжнародних кораблів. Згодом сцена перетвориться на інші планети, які сьогодні відвідають наші космонавти.

Відбірковий тур

I завдання

Демонстрація малюнків із зображенням тварин.

Слон Черепаха Їжак Кенгуру Крокодил

1 2 3 4 5

Психолог оголошує конкурсні запитання.

Запитання 1. Яка тварина найдовше живе — до 180 років?

Відповідь: черепаха (2).

Запитання 2. Серед цих тварин назвіть найбільшого земного плазуна.

Відповідь: крокодил (5).

Запитання 3. У якої тварини найменше дитинча порівняно із розмірами дорослої тварини?

Відповідь: кенгуру (4).

Запитання 4. Про яку тварину говорять, що вона має два хвости?

Відповідь: слон (1).

Запитання 5. Назвіть австралійську травоядну тварину.

Відповідь: кенгуру (4).

Запитання 6. Яка з тварин здатна найдовше перебувати в стані сплячки — до 236 діб?

Відповідь: їжак (3).

II завдання

Демонстрація карток із назвами країн.

Індія	США	Японія	Англія	Китай
1	2	3	4	5

Запитання 1. Яку державу називають «країною сонця, що сходить»?

Відповідь: Японія (3).

Запитання 2. У якій країні число 3 вважається найнещасливішим?

Відповідь: Японія (3).

Запитання 3. Батьківщина гри в шахи.

Відповідь: Індія (1).

Запитання 4. В якій країні, за офіційною статистикою, на кожні 10 жителів припадає 7 автомобілів?

Відповідь: Англія (4).

Запитання 5. Наймогутніша морська держава ХІХ століття.

Відповідь: Англія (4).

Запитання 6. Яка держава є найбільш густо- населеною?

Відповідь: Китай (5).

Запитання 7. Яка країна посідає перше місце у світі за чисельністю домашніх котів?

Відповідь: США (2).

III завдання

Демонстрація малюнків із зображенням птахів.

Курка	Колібрі	Гуска	Пінгвін	Страус
1	2	3	4	5

Запитання 1. Найбільш морозостійка пташка.

Відповідь: гуска (3).

Запитання 2. Найбільший птах на Землі.

Відповідь: страус (5).

Запитання 3. Який птах може літати хвостом уперед?

Відповідь: колібрі (2).

Запитання 4. Птах який не літає і живе на берегах Антарктиди.

Відповідь: пінгвін (4).

Запитання 5. Про якого птаха говорять, що він не птах?

Відповідь: про курку (1).

Запитання 6. Найменший птах.

Відповідь: колібрі (2).

IV завдання

Запитання 1. Що дід посадив, а витягти не зміг?

1) Ріпку; 2) редиску; 3) моркву; 4) ячмінь.

Відповідь: 1) ріпку.

Запитання 2. З якої зернини народилася Дюймовочка?

- 1) Жита; 2) кукурудзи; 3) гречки; 4) ячменю.

Відповідь: 4) ячменю.

Запитання 3. Чим мачуха отруїла Білосніжку?

- 1) Грушею; 2) яблуком; 3) сливою; 4) вишнею.

Відповідь: 2) яблуком.

Запитання 4. Як називалось місто, у якому жив Незнайко?

- 1) Овочеве; 2) Фруктове; 3) Квіткове; 4) Мальовниче.

Відповідь: 3) Квіткове.

Запитання 5. Яке поле охороняли брати із казки «Коник-горбоконики»?

- 1) Рисове; 2) пшеничне; 3) картопляне; 4) гречане.

Відповідь: 2) пшеничне.

Запитання 6. Який овоч фея перетворила на карету для Попелюшки?

- 1) Кабачок; 2) гарбуз; 3) кавун; 4) перець.

Відповідь: 2) гарбуз.

Запитання 7. Який листочок вхопила Коза-Дерева, коли бігла через місточок?

- 1) Березовий; 2) липовий; 3) кленовий; 4) перець.

Відповідь: 2) кленовий.

Запитання 8. З чого сестра Еліза з казки «Дикі лебеді» плела сорочки для одинадцятьох братів-лебедів?

- 1) Деревію; 2) м'яти; 3) подорожника; 4) кропиви.

Відповідь: 4) кропиви.

Запитання 9. Тридцять кущів якої квітки мала посадити Попелюшка за наказом мачухи?

- 1) Ромашки;
2) айстри;
3) троянди;
4) півонії.

Відповідь: 3) троянди.

Запитання 10. За якими квітами послала мачуха падчерку до лісу?

- 1) Підсніжниками;
2) пролісками;
3) конваліями;
4) медунками.

Відповідь: 1) підсніжники.

Запитання 11. Як називалася квітка, що виконувала бажання?

- 1) Трицвітка;
2) пятицвітка;
3) семицвітка;
4) шестицвітка.

Відповідь: 3) семицвітка.

V завдання «Хто зайвий?»

Демонстрація малюнків із зображеннями комах.

Таракан Павук Комар Муха
1 2 3 4

Психолог. Я стверджую, що все це комахи. Підніміть руку, якщо це не так.

Відповідь: не так, павук (2).

Помічники вивішують малюнки із музичними інструментами.

Труба Саксофон Фортепіано Горн
1 2 3 4

Психолог. Я стверджую, що це духові інструменти. Підніміть картку, якщо це не так.

Відповідь: не так, фортепіано — 3.

VI завдання

Психолог. Протягом однієї хвилини ви повинні скласти якомога більше слів із літер слова *Вікторія*.

Кожна команда вигадує назву, робить космічні костюми, емблеми, оформлення сцени.

Політ на планету Лусіплон

Атрибути, необхідні для проведення конкурсу, за кількістю екіпажів.

1. Карти зоряного неба.
2. Бланки з кросвордами.
3. Аркуші паперу, конверти з деталями ракети, клей та пензлики.
4. Столи або парти.
5. Ручки та фломастери.

Конкурсна програма

1. Привітання екіпажів
2. Карта зоряного неба
3. Міжзоряний корабель
4. Телескоп
5. Космічний іспит
6. Сузір'я Хреста
7. Невідома планета
8. Пункт обміну валют
9. Сувеніри (домашнє завдання)

1. Привітання екіпажів

Психолог. О! Які чудові у нас космонавти! Погляньте: у які дивовижні скафандри та гарні шоломи вони вбрані! їх навіть важко впізнати. Познайомимося з екіпажами! Космонавти, будь ласка, скажіть, яку назву має

ваш зоряний корабель, розкажіть про свій екіпаж, а журі оцінить ваше надзвичайне космічне вбрання.

2. Карта зоряного неба

Психолог. Ми вирушаємо у космічний політ. Кінцева зупинка нашої подорожі — планета Лусіплон. Але як дістатися цієї планети? Для цього необхідно прокласти маршрут на карті зоряного неба. Виконують це складне завдання команди та астрономи екіпажів міжзоряних кораблів. Капітани та астрономи, на сцену! Асистенти, прошу роздати карти та фломастери екіпажам. -Екіпажі, роздивіться карти, знайдіть на них нашу планету Земля та планету Лусіплон. Від Землі до Лусіплон дуже далеко, тому під час польоту необхідно зробити декілька зупинок для додаткової заправки. На карті позначено багато планет, а між ними прокладені зоряні траси.

Летіти у космосі дозволяється не за будь-якими напрямками, а тільки по зазначених трасах. Відстань між планетами позначена цифрами в астрономічних одиницях, що називаються *парсеками*. Ваш маршрут має складатися з декількох перельотів від однієї планети до другої, доки ваш корабель не потрапить на планету Лусіплон. Довжина маршруту всього польоту складається з суми всіх перельотів.

Завдання екіпажам: прокласти найкоротший маршрут.

Отже, друзі, намалюйте його фломастерами на карті. На виконання завдання даю екіпажам 2 хвилини.

Правильна відповідь — 9 парсеків.

Після виконання завдання екіпажі віддають карти зоряного неба журі, а самі займають місця у залі.

Члени журі порівнюють довжини маршрутів і визначають із них найкоротший — 5 балів, трохи довший — 4 бали, ще довший — 3 бали.

3. Міжзоряний корабель

Психолог. Своє завдання астрономи виконали дуже добре. Молодці!

Дорогі діти, екіпажі космонавтів ми маємо, маршрути проклали, назви кораблів вигадали, а самих кораблів нема. Необхідно їх побудувати! На стартовий майданчик запрошую двох бортінженерів від кожного екіпажу, вони, до речі, одночасно є ще інженерами-конструкторами та інженерами-будівельниками. Асистентів прошу роздати інженерам конверти з деталями ракет, аркуші паперу, клей та пензлики, а також повісити на сцені зразок ракети, яку мають зробити інженери конструктори. Увага! Інженери, слухайте завдання!

Взяв Незнайко олівець, Загострив його кінець І намалював ракету, Щоб летіти на планету. Потім ножиці узяв Та малюнок розкрояв.

Ви, мої кохані діти, Ось що маєте зробити: Скласти кораблі з частин. А зразок на всіх — один. Виберіть частину ту, Що дається на зразку.

В конвертах зайві є частини, Часу не гайте ні хвилини. Частіш дивіться на зразок, Зробіть ракету рівно в строк.

Ще раз попереджаю, що серед деталей у конверті є зайві, вони повинні залишитися. Інженери готові? Починаємо!

Після виконання роботи інженери здають роботи журі та займають свої місця в залі.

Учасники отримують від 1 до 10 балів залежно від правильності та якості аплікації.

4. Телескоп

Психолог. Любі друзі! Планета Лусіплон знаходиться в іншій Галактиці, а щоб туди потрапити, необхідно спочатку вилетіти за межі Сонячної системи. Для нас, землян, Сонячна система — рідний дім, тому ми повинні добре знати її. У складі кожного екіпажу є свій астроном. Я запрошую на стартовий майданчик астрономів разом із капітанами.

Наші астрономи побачили у телескопі одразу всі планети Сонячної системи. Ми сфотографували планети. Асистенти, прошу вивісити на сцену плакат, щоб спостерігачі Центру керування польотами змогли побачити планети. Також прошу роздати астрономам такі самі бланки-знімки. На фотографії не має жодних написів. Астрономи, слухайте завдання!

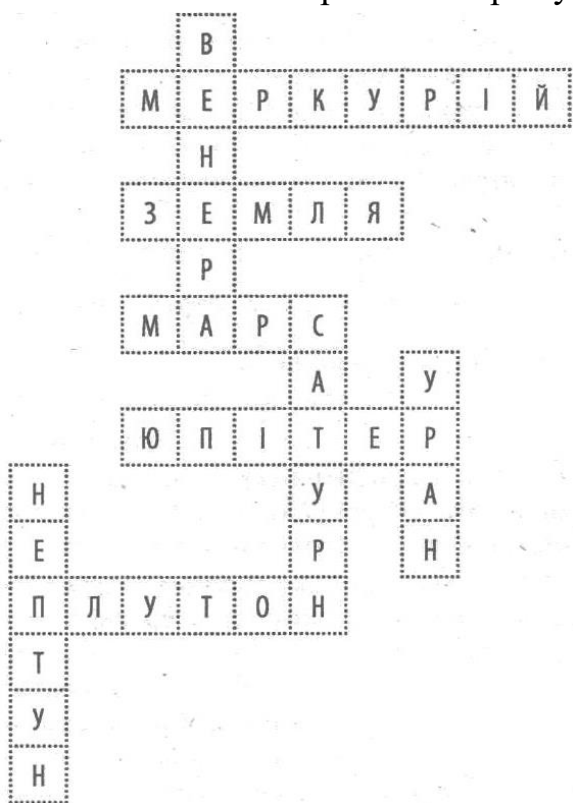
В телескоп напружте очі. Що там видно серед ночі? Всі планети на місцях? Що виблискує в хмарках? З хмарок місяць виглядає, Шлях по небу прокладає.

Астрономи та капітани, пригадайте назви всіх планет Сонячної системи та впишіть їх у клітинки кросворду. Потім бланк виконаного завдання передайте в журі та займайте свої місця в залі. На виконання цього складного завдання даю вам 2 хвилини. Астрономи та капітани, готові? Починаймо!

Кожен «астроном» отримує стільки балів, скільки назв планет устиг записати до кросворду.

5. Космічний іспит

Психолог. Увага! Увага! Космічні кораблі готові до старту. Усі прилади та системи працюють нормально. Переходимо до перевірки готовності екіпажів міжзоряних кораблів. Екіпажі, на сцену! Екіпажі, до космічного іспиту готові? Саме таку назву має наш наступний конкурс. Він полягає в тому, що я ставитиму запитання, а члени екіпажів на них відповідатимуть. Час на роздуми — 10 секунд. Спочатку — запитання до командирів екіпажів. Командирів прошу вийти вперед.

Запитання до командира корабля « _____ »

Як називається шар повітря, яким дихають люди та всі живі істоти на планеті Земля? (*Атмосфера*)

Запитання до командира корабля « _____ »

Як називають місце, де готують та запускають космічні ракети, супутники та міжпланетні станції? (*Космодром*)

Психолог. Тепер я по черзі ставитиму запитання до кожного екіпажу. Час на обговорювання — 10 секунд, після чого відповідатиме один із членів екіпажу. Перше запитання до екіпажу « _____ ». (*Друге запитання — до наступної команди і т. ін., тобто по три кола запитань для кожної команди.*)

Запитання

Як називаємо шлях, яким летить супутник навколо планети Земля? (*Орбіта*)

Яку назву має місце, звідки відбувається керування пересуванням по орбітах супутників та космічних кораблів, здійснюється зв'язок із членами екіпажів на борті? (*Центр керування польотом*)

Як на космічному кораблі називається кругле, скляне віконце? (*Люмінатор*)

Як називають приміщення на космічному кораблі, пристосоване для життя та праці людей? (*Відсік*)

Як називають людей, які побували у космосі? (*Космонавт*)

Як називається спорядження, що дозволяє людині жити за умов, відмінних від звичних на Землі? (*Скафандр*)

Який стан примушує людину та предмети втрачати свою вагу і ставати легшими ніж пух? (*Невагомість*)

Який зовнішній пристрій на космічному кораблі здійснює прийом та передачу радіосигналів? (*Антенa*)

(Кожна правильна відповідь — 1 бал.)

6. Сузір'я Хреста

Психолог. Екіпажі кораблів та їх капітани успішно склали космічні іспити! Ми вітаємо вас, дорогі космонавти! Даю старт! Ось наші ракети і в міжзор'яному просторі! Увага! Увага! Ми наближаємося до Сузір'я Хреста. Математики, на сцену!

Асистентів прошу показати нам сузір'я Хреста, а математикам — роздати бланки. Зверніть увагу на зображення цього підступного сузір'я. Воно об'єднає п'ять планет, що за своїм розташуванням нагадують хрест.

Пролітаючи повз нього, необхідно дочекатися, коли хрест перебуватиме у рівновазі, інакше він може завдати великих прикрощів. Зірки сузір'я мають різні маси. Якщо масу найменшої зірки сузір'я прийняти за одиницю, то решта зірок відносно найменшої матимуть маси 2, 3, 4 та 5. У центрі сузір'я знаходиться найбільша зірка, тому в бланку на ній вже написано цифру 5. Сузір'я Хреста перебуватиме в рівновазі, коли сума мас по

прямих лініях дорівнюватиме 10. Математики, зробіть розрахунок та напишіть цифри у зірочках так, щоб сума по прямим лініях дорівнювала 10. Даю на це завдання 2 хвилини. Математики, усе зрозуміло? Приготувалися! Починаймо!

Наприкінці конкурсу діти віддають заповнені бланки журі, займають свої місця в залі.

Правильна відповідь — 10 балів, частково правильна — 5 балів, неправильна — 0 балів.

8. Невідома планета

Психолог. Молодці, математики! Ваші розрахунки були точними. Наші міжзоряні кораблі подолали простір. Ми пролетіли повз сузір'я Хреста, і воно не завдало нам ніякої шкоди. Друзі мої, зараз наші космічні кораблі знаходяться поблизу якоїсь невідомої планети. Відпочиньмо на ній! Знижуємося! Ось наша сцена перетворилася на поверхню невідомої планети, а на неї я прошу вийти капітанів екіпажів.

Асистенти роздають капітанам аркуші паперу та фломастери для того, щоб вони записали на аркушах свої відповіді.

Дорогі космонавти — земляни, а де ж аборигени, тобто місцеві жителі цієї планети? Нікого немає! Можливо, мешканці цієї планети дуже обережні, сховалися, адже не знають, хто ми такі та з якими намірами прилетіли до них.

Друзі, дивіться, що я знайшов! Вони залишили нам свій портрет. За допомогою портрета відгадайте, на якій планеті знаходимося. О! Тут щось написане нашою мовою! Зараз я прочитаю, слухайте уважно підказку.

Вас вітаємо на планеті!
На великому портреті
Полічіть усі квадрати,
Щоби назву відгадати.
Пропонуємо назв п'ять,
Вам доведеться обирати.
Підрахунок свій зробіть
Та планету нам назвіть.

Під портретом — 5 написів великими літерами: Трияндус, Десяторо, П'ятколо, Квадровісім, Дев'ятас. Правильна відповідь — Квадровісім.

Правильна відповідь — 10 балів команді, яка дала відповідь першою, кожна наступна відповідь — на один бал менше, неправильна відповідь — 0.

9. Пункт обміну валют

Психолог. За допомогою портрета інопланетянина нашим капітанам удалося відгадати назву невідомої планети. Оскільки вони нарахували вісім квадратів, то і планета називається Квадровісім. Але і вона вже позаду. Ми зробили посадку на планеті Лусіплон. Любі друзі, вам відомо, що всі, хто подорожує, завжди привозять додому якісь сувеніри на згадку. І наші космонавти — не виняток! На планеті Лусіплон в обігу не гривні, а інші

гроші — *зуньки*. Дуже добре, що тут є міжпланетний пункт обміну валют, де ми зможемо обміняти українські гривні на *зуньки*. А проведуть цю фінансову операцію математики екіпажів кораблів.

Математики на сцену! Глядачі, підкажіть, будь ласка, скільком копійкам дорівнює одна гривня? (*Відповіді дітей.*) Дуже дякую! І в одній зуньці теж сто, але не копійок, а *дуків*. Шановні математики, ви маєте папір і фломастери. Підрахуйте, будь ласка, скільки ми отримаємо зуньків, якщо кожний екіпаж узяв із собою 87 гривень, а 1 зунька дорівнює 2 гривням. До роботи, математики! Свою відповідь напишіть на розрахунковому бланку і передайте в журі. Нагадую вам, що в одній зуньці — сто дуків.

(*Правильна відповідь — 43 зуньки та 50 дуків.*)

Правильна відповідь — 5 балів, неправильна — 0.

9. Сувеніри (домашнє завдання)

Психолог. Любі друзі! Планета Лусіплон — кінцева зупинка нашої кінцевої подорожі. Екскурсійний час промайнув так швидко тому, що приємні зустрічі завжди нібито скорочують час. Наші космонавти познайомилися й потоваришували із зунятиками. Про те, які пригоди чекали на космонавтів на планеті Лусіплон, ви, любі друзі, розкажете у своїх творах. Напишіть твір із назвою «Пригоди космонавтів на планеті Лусіплон». Оформіть його як книжку, тобто зробіть обкладинку та намалюйте ілюстрації. Через три тижні здайте роботу. Про результати другого писемного туру буде повідомлено під час проведення третього туру під назвою «Телерепортаж із планети Лусіплон». Усі подробиці про проведення другого і третього турів матимуть ваші класні керівники. А зараз ми повертаємося до актової зали і продовжуємо перший тур. Ми знову опинилися вдома, на своїй рідній планеті Земля.

Наші космонавти привезли додому багато цікавих сувенірів із планети Лусіплон. Екіпажі, прошу вас вийти на сцену та продемонструвати їх нашим глядачам. Журі роздивиться сувеніри, за найцікавіші й оригінальніші додасть екіпажам додаткові бали.

Від 1 до 20 балів — за всі поробки кожного класу загалом.

Журі оцінює їх ще до початку першого конкурсу заходу, враховуючи кількість поробок від одного класу, якість виготовлення, добирання природного матеріалу, фантазію юних майстрів.

Підсумок

Наприкінці програми заходу журі підбиває загальні підсумки та оголошує їх. Команда, яка набрала максимальну кількість балів, посідає перше місце і нагороджується грамотою, призом та пам'ятною медаллю або прапорцем, інша команда нагороджується грамотою за участь у заході.

Список використаних джерел

1. Бибик Н.М. Основи здоров'я. Підручник для 3 класу [Текст] / Н.М. Бибик, Т.Є. Бойченко, Н.С. Коваль, О.І. Манюк. – К. : Навчальна книга, 2003.
2. Бутрім В.Л. Казка вчить. Збірник нестандартних дидактичних матеріалів з основних дисциплін. 1-4 класи [Текст] / В.Л. Бутрім. – Харків : Вид. групи «Основа», 2006.
3. Вачков И. В. Основы технологии группового тренинга. Психотехники. / И. В. Вачков. – М., 2000. – 224 с.
4. Готовність дитини до школи / Упоряд. С. Максименко. — К.: Мікрос-СВС, 2003.
5. Гоулман Д. Эмоциональное лидерство: Искусство управления людьми на основе эмоционального интеллекта. — М.: Альпина Бизнес Букс, 2005.
6. Зеньковский В. В. Психология детства / В. В. Зеньковский. – М.: Школа-Пресс, 1996. – 336 с.
7. Зимівець Н. В., Сивогракова З. А. , Лещук Н. О. та ін. Твоє життя – твій вибір: навч.-метод.посіб. – К.: Навч. книга, 2002. – 190 с.
8. Інтернет-ресурси:
http://smayls.ru/animashki-ludi_37.html
<http://fantasyflash.ru/anime/index.php?kont=people&n=1>
http://abetka.ukrlife.org/ab_prof.htm
9. Коробко С., Коробко О. Робота психолога з молодшими школярами: Метод, посіб. — К.: Літера ЛТД, 2006.
10. Кряжева Н. Л. Развитие эмоционального мира детей. — Ярославль, 1997.

11. Крюкова С. В., Слободяник Н. П. Удивляюсь, злюсь, боюсь, хвастаюсь й радуюсь. Программы емоционального развития детей дошкольного й младшего школьного возраста. — М.: Генезис, 2002.
12. Максименко С., Главник О. Емоційний розвиток дитини. — К.: Главник, 2004.
13. Народні ігри. Для дітей дошкільного та молодшого шкільного віку/ Упоряд. Ю.Є.Бардакова. — Харків : Вид. група «Основа», 2007.
14. Овчарова Р. В. Практическая психология в начальной школе. — М., 1996.
15. Туріщева Л. В. Настільна книга шкільного психолога. — Х.: Основа, 2008.
16. Фопель К. Технология ведения тренинга. Теория и практика / К. Фопель. — М.: Генезис, 2003. — 336 с.
17. Хухлаева О. В. Тропинка к своему Я: Программа формирования психологического здоровья у младших школьников. — М.: Генезис, 2001.
18. Чистякова М. Й. Психогимнастика. — М., 1995.
19. 20 позакласних заходів. 1-4 класи [Текст] / Упоряд. Ю.Є. Бардакова. — Харків : Вид. група «Основа», 2009.

